

VALSTYBĖS ĮMONĖ REGISTRŲ CENTRAS

Lvovo g. 25-101, 09320 Vilnius, tel. (8 5) 268 8262, el. p. info@registracentras.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246

**TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO
VERTINIMO ATASKAITA**

Nr. NSVM-148 (7.21E)

Vertinamas turtas ir jo adresas Nekilnojamasis turtas, Telšių rajono savivaldybė

Vertinimo data 2020-08-01

Ataskaitos surašymo data 2020-01-01–2020-12-01

Vertinimo atvejis Istatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais
(privalomas turto arba verslo vertinimas)

Vertinimo tikslas Vidutinės rinkos vertės nustatymas apmokestinimo ir
kitais teisės aktų nustatytais tikslais

Turtą įvertino ir ataskaitą parengė Valstybės įmonė Registrų centras
(jm. k. 124110246)

Turto vertintojai Loreta Dūdienė
Julijus Ukanis
Jurgita Jagučanskienė

Mažeikiai, 2020 m.

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS	4
1.1. Masinio vertinimo samprata	4
1.2. Vertinimo atvejis, tikslas ir panaudojimas.....	4
1.3. Vertinamas turtas, jo buvimo vieta	5
1.4. Užsakovas.....	6
1.5. Vertintojas	6
1.6. Vertinimo data.....	9
1.7. Ataskaitos surašymo data	9
1.8. Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų derinimo, svarstymo ir tvirtinimo dokumentai	9
2. NEKILNOJAMOJO TURTO IR JO RINKOS TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIOJE APIBŪDINIMAS	10
2.1. Geografinis apibūdinimas, administracinis suskirstymas.....	10
2.2. Gyventojų skaičius	11
2.3. Gyventojų migracija	12
2.4. BVP ir vidutinė metinė infliacija	13
2.5. Įmonių skaičius	13
2.6. Nedarbo lygis	14
2.7. Investicijos.....	15
2.8. Statybos leidimai	16
2.9. Statinių statistiniai duomenys	18
2.10. Nekilnojamojo turto rinkos statistiniai duomenys	21
3. NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO ATLIKIMAS	23
3.1. Vertinimo metodai ir jų taikymas vidutinei rinkos vertei nustatyti	23
3.2. Masiniam vertinimui panaudotos duomenų bazės ir programos	25
3.3. Vertinimo modelių sudarymo bendrosios taisyklės	26
3.4. Statistinių rodiklių apibūdinimas	28
4. VERTINIMO MODELIŲ SUDARYMAS VERTINANT LYGINAMUOJU METODU	30
4.1. Vertinimo modelių sudarymas taikant lyginamąjį metodą.....	30
4.2. Pradinių rinkos duomenų statistiniai rodikliai	30
4.3. Laiko pataisa	31
4.4. Vietos įtakos įvertinimas.....	32
4.4.1. Verčių zonų žemėlapio sudarymas	32
4.4.2. Trumpas verčių zonų suskirstymo praktinis paažkinimas	33
4.5. Rinkos modeliavimas.....	35
4.6. Ekspertinis vertinimas	36
4.7. Vertinimo modelių, sudarytų lyginamuju metodu, patikra	36
5. VERTINIMO MODELIŲ SUDARYMAS VERTINANT PAJAMŲ METODU	38
5.1. Vertinimo modelių sudarymas taikant pajamų metodą	38
5.2. Pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomos vertę, sudarymas	39
5.2.1. Telšių rajono savivaldybės nuomos duomenų statistiniai rodikliai.....	39
5.2.2. Rinkos duomenų patikra	40
5.2.3. Pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomos vertę, specifikacija.....	40
5.2.4. Pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomos vertę, patikra	41
5.3. Vertinamo nekilnojamojo turto grynuų pajamų nustatymas	42
5.4. Kapitalizavimo normos nustatymas.....	43

5.5. Žemės vertės įtakos koeficientas	45
6. NEKILNOJAMOJO TURTO VERČIŲ SUVESTINĖ	47
7. NEKILNOJAMOJO TURTO VIDUTINĖS RINKOS VERTĖS APSKAIČIAVIMAS	49
7.1. Nekilnojamojo turto vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti būtini duomenys.....	49
7.2. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos lyginamuoju metodu, apskaičiavimas	50
7.2.1. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos lyginamuoju metodu, apskaičiavimo veiksmų eiliškumas.....	50
7.2.2. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos lyginamuoju metodu, apskaičiavimo pavyzdys	51
7.3. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos pajamų metodu, apskaičiavimas.....	53
7.3.1. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos pajamų metodu, apskaičiavimo veiksmų eiliškumas.....	53
7.3.2. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos pajamų metodu, apskaičiavimo pavyzdys	54
7.4. Apskaičiuotos vidutinės rinkos vertės apvalinimo tvarka	57
8. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	59
9. LITERATŪROS SĄRAŠAS	60
10. PRIEDAI	62
1 priedas. Vertinimo modeliai lyginamuju metodu, 26 lapai	
2 priedas. Vertinimo modeliai pajamų metodu, 11 lapų	
3 priedas. Verčių zonų žemėlapis, 1 lapas	
4 priedas. Užstatymo intensyvumo žemėlapis, 1 lapas	
5 priedas. Sienų medžiagų žemėlapis, 1 lapas	
6 priedas. Ataskaitos derinimo ir viešo svarstymo dokumentai, 8 lapai	

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Masinio vertinimo samprata

Nekilnojamojo turto masinis vertinimas – nekilnojamojo turto vertinimo būdas, kai per nustatyta laiką, taikant bendrą metodologiją ir automatizuotas Nekilnojamojo turto registro ir rinkos duomenų bazėse sukauptų duomenų analizės ir vertinimo technologijas, yra įvertinama panašių nekilnojamojo turto objektų grupė. Atlikus nekilnojamojo turto masinį vertinimą, parengiama bendra tam tikroje teritorijoje esančio nekilnojamojo turto vertinimo ataskaita, o kiekvieno nekilnojamojo turto vieneto ataskaita nerengiama (Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 2 str. 7 d.). Masinis vertinimas, kurio rezultatas – vertės apskaičiavimo modelis (formulė), imituojantis paklausos ir pasiūlos faktorių veikimą didelėje teritorijoje, leidžia per santykinai trumpą laiką, vienodais principais, taikant unifikuotas ir kompiuterizuotas statistinės analizės bei vertinimo procedūras, įvertinti didelių skaičių turto objektų. Dėl šių savybių, taip pat nedidelų kaštų ir atitikties bendriesiems socialinio teisingumo, skaidrumo bei gero administravimo principams, tokis vertinimo būdas taikomas mokesčiams ir kitoms valstybės reikmėms.

Nekilnojamojo turto masinį vertinimą, nustatydama nekilnojamojo turto (statinių) mokesčines vertes ir vidutines rinkos vertes, valstybės įmonė Registrų centras (toliau – Registrų centras) atlieka vykdyma teisės aktuose pavestas ir reglamentuotas viešojo administravimo funkcijas. Registrų centras nustatė statinių mokesčines ir vidutines rinkos vertes masinio vertinimo būdu bei parengė statinių masinio vertinimo dokumentus, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 1R-52 „Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministro valdymo sričių 2020–2022 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro valdymo sričių 2020–2022 metų strateginio veiklos plano programos „Paslaugos gyventojams ir verslui“ priemonę „Masinio vertinimo būdu įvertinti žemės sklypus ir statinius, įregistruotus Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje, siekiant surinkti mokesčius, taip pat kitiems teisės aktų nustatytiems tikslams“ (kodas 03-01-02).

Nekilnojamojo turto masinis vertinimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymu, Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymu, Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1049 „Dėl Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklės), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nekilnojamojo turto kadastro nuostatai), Turto ir verslo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl Turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Turto ir verslo vertinimo metodika), ir kitais teisės aktais.

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Nekilnojamojo turto mokesčio įstatyme, Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklėse ir kituose anksčiau nurodytuose teisės aktuose.

1.2. Vertinimo atvejis, tikslas ir panaudojimas

Nekilnojamojo turto masinis vertinimas pagal Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 4 str. atliekamas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais (privalomas turto vertinimas).

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 3 d., nekilnojamojo turto (statinių) masinis vertinimas, skirtas nekilnojamojo turto mokesčinėms vertėms nustatyti, atliekamas ne rečiau kaip kas penkerius metus:

1. 2005 m. atlikto masinio vertinimo dokumentai ir pagal juos nustatytos mokesčinės vertės galiojo nuo 2006 m. sausio 1 d. penkerius metus (2006, 2007, 2008, 2009, 2010 m.);

2. 2010 m. atlikto masinio vertinimo dokumentai ir pagal juos nustatytos mokesčinės vertės galiojo nuo 2011 m. sausio 1 d. penkerius metus (2011, 2012, 2013, 2014, 2015 m.);

3. 2015 m. atlikto masinio vertinimo dokumentai ir pagal juos nustatytos mokesčinės vertės galiojo nuo 2016 m. sausio 1 d. penkerius metus (2016, 2017, 2018, 2019, 2020 m.).

Kitoms valstybės reikmėms nekilnojamojo turto (statinių) masinis vertinimas nuo 2005 m. atliekamas kasmet. Šis, šešioliktasis, nekilnojamojo turto masinis vertinimas yra skirtas ketvirtajam nekilnojamojo turto (statinių) mokesčinių verčių galiojimo periodui, taip pat nekilnojamojo turto, įregistruoto Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre (toliau – Nekilnojamojo turto registras), vidutinėms rinkos vertėms nustatyti, kurios naudojamos kitiems teisės aktų numatytiems tikslams:

1. nuompinigiams už valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomą skaičiuoti;
2. savivaldybių sprendimams dėl socialinės paramos ir valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo priimti;
3. turto paveldėjimo, dovanojimo atvejais mokesčiams apskaičiuoti;
4. notaro paslaugų įkainiams už turto perleidimo sandorių tvirtinimą apskaičiuoti, turto deklaravimui ir kitais atvejais.

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentai naudojami Nekilnojamojo turto mokesčio įstatyme, Nekilnojamojo turto kadastro įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatyme, Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasituriintiems gyventojams įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme, Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos paveldimo turto mokesčio įstatyme, Nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose, Nekilnojamojo turto registro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 379 „Dėl Nekilnojamojo turto registro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nekilnojamojo turto registro nuostatai), Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklėse, Nepasituriintių gyventojų, kurie kreipėsi dėl piniginės socialinės paramos, turto vertės nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. A1-369/1K-174 „Dėl Nepasituriintių gyventojų, kurie kreipėsi dėl piniginės socialinės paramos, turto vertės nustatymo metodikos patvirtinimo“, Paveldimo turto apmokestinamosios vertės apskaičiavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 24 „Dėl Paveldimo turto apmokestinamosios vertės apskaičiavimo taisyklės“, Nuompinigių už valstybės ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto nuomą skaičiavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 1K-306 „Dėl Nuompinigių už valstybės ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto nuomą skaičiavimo taisyklės patvirtinimo“, Savivaldybės būsto, socialinio būsto nuomas mokesčių ir būsto nuomas ar išperkamosios būsto nuomas mokesčių dalies kompensacijos dydžio apskaičiavimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 472 „Dėl Savivaldybės būsto, socialinio būsto nuomas mokesčių ir būsto nuomas ar išperkamosios būsto nuomas mokesčių dalies kompensacijos dydžio apskaičiavimo metodikos ir bazinio būsto nuomas ar išperkamosios būsto nuomas mokesčių dalies kompensacijos dydžio perskaičiavimo koeficiente patvirtinimo“, Valstybės ilgalaikio materialiojo turto viešojo nuomas konkurso ir nuomas ne konkurso būdu organizavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. 1524 „Dėl Valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomas“, įkainių už notariinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir techninės paslaugas sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 1996 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. 57 „Dėl įkainių už notariinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir techninės paslaugas sąrašo patvirtinimo“ numatytais atvejais.

1.3. Vertinamas turtas, jo buvimo vieta

Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamasis turtas, įregistrotas Nekilnojamojo turto registre.

1.4. Užsakovas

Vertinimas atliktas įgyvendinant Lietuvos Respublikos teisės aktų pavestas funkcijas.

1.5. Vertintojas

Vertintojas – Registrų centras, Lvovo g. 25-101, 09320 Vilnius, tel. (8 5) 268 8262, el. p. info@registracentras.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246.

Turto vertinimo priežiūros tarnybos direktoriaus 2012 m. liepos 31 d. jsakymu Nr. B1-38 „Dėl turto arba verslo vertinimo įmonių įrašymo į Išorės turto arba verslo vertinimo veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą“ – Registrų centras įrašytas į Išorės turto arba verslo vertinimo veikla turinčių teisę verstis asmenų sąrašą. Įmonės turto ir verslo vertintojų profesinė veikla bei turto arba verslo vertinimo įmonės ir nepriklausomo turto arba verslo vertintojo profesinė veikla apdraustos AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filiale Lietuvoje: Turto ir verslo vertintojų profesinės atsakomybės draudimo liudijimas / polis Nr. PCAD 063562, galioja nuo 2020 m. vasario 17 d. iki 2021 m. vasario 16 d., Turto arba verslo vertinimo įmonės ir nepriklausomo turto arba verslo vertintojo civilinės atsakomybės privalomasis draudimo liudijimas / polis Nr. PCAD 063558, galioja nuo 2020 m. vasario 17 d. iki 2021 m. vasario 16 d.

Turto vertinimą atliko ir ataskaitą parengė Registrų centro turto vertintojai:

Loreta Dūdienė, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vertintoja ekspertė, nekilnojamomo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. A 000194);

Julius Ukanis, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausasis specialistas vertinimui, nekilnojamomo turto vertintojas (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. A 000170);

Jurgita Jagučanskienė, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji specialistė vertinimui, nekilnojamomo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 000270).

Nekilnojamomo turto masinio vertinimo darbus organizavo ir kontrolę vykdė šie Registrų centro darbuotojai:

Kazys Maksvytis, registrų tvarkymo direktorius;

Arnoldas Dzemyda, Turto registrų tvarkymo tarnybos vadovas;

Lina Kanišauskienė, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vadovė, nekilnojamomo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. A 000509);

Antanas Tumelionis, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vertintojas ekspertas metodininkas, nekilnojamomo turto vertintojas (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. A 000149);

Mariana Makovskė, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vertintoja ekspertė metodininkė, nekilnojamomo turto vertintoja (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 000156);

Asta Paškevičienė, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji duomenų analitikė, nekilnojamomo turto vertintojo asistentė (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. A 001076);

Daiwa Wolyniec, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji duomenų analitikė;

Rūta Aguarrab, Turto registrų tvarkymo tarnybos Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus vyriausioji duomenų analitikė.

Nekilnojamomo turto masinis vertinimas atliktas bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, savivaldybių specialistais, nekilnojamomo turto vertinimo įmonių, užsienio šalių masinio vertinimo ekspertais, Geografinių informacinių sistemų (GIS), programavimo, statistinės analizės specialistais.

Atliekant nekilnojamojo turto masinį vertinimą, panaudota Registru centro ankstesniais metais atlikto nekilnojamojo turto masinio vertinimo patirtis. Informacija apie patvirtintas nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitas pateikiama 1.1 lentelėje.

1.1 lentelė. Registru centro atlikto nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitų sąrašas

Eil. Nr.	Masinio vertinimo ataskaita	Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų patvirtinimas	Vertinimo data	Įsigaliojo nuo
1.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. 1K-402 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2005-06-01	2006-01-01
2.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registru centro direktoriaus 2007 m. sausio 23 d. įsakymas Nr. v-12 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu rezultatų tvirtinimo“	2006-06-01	2007-02-01
3.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registru centro direktoriaus 2008 m. sausio 16 d. įsakymas Nr. v-12 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu rezultatų tvirtinimo“	2007-06-01	2008-05-01
4.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registru centro direktoriaus 2009 m. sausio 12 d. įsakymas Nr. v-7 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu rezultatų tvirtinimo“	2008-06-01	2009-02-01
5.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registru centro direktoriaus 2009 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. v-282 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos ir savivaldybių teritorijų nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2009 metų dokumentų tvirtinimo“	2009-06-01	2010-01-01
6.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 1K-402 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2010-08-01	2011-01-01
7.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registru centro direktoriaus 2011 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. v-258 „Dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2011 metų duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę tvirtinimo nuo 2012 m. sausio 1 d.“	2011-08-01	2012-01-01

Eil. Nr.	Masinio vertinimo ataskaita	Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų patvirtinimas	Vertinimo data	Įsigaliojo nuo
8.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2012 m. gruodžio 18 d. įsakymas Nr. v-357 „Dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2012 metų duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę tvirtinimo nuo 2013 m. sausio 1 d.“	2012-08-01	2013-01-01
9.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2013 m. gruodžio 18 d. įsakymas Nr. v-292 „Dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2013 metų duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę tvirtinimo nuo 2014 m. sausio 1 d.“	2013-08-01	2014-01-01
10.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2014 m. gruodžio 10 d. įsakymas Nr. v-285 „Dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2014 metų duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę tvirtinimo nuo 2015 metų sausio 1 d.“	2014-08-01	2015-01-01
11.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. 1K-374 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“	2015-08-01	2016-01-01
12.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2016 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. v-389 „Dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2016 metų duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę tvirtinimo nuo 2017 m. sausio 1 d.“	2016-08-01	2017-01-01
13.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2017 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. v-334 „Dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo 2017 metų duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę tvirtinimo nuo 2018 m. sausio 1 d.“	2017-08-01	2018-01-01
14.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. v-495 „Dėl 2018 m. nekilnojamojo turto (statinių) masinio vertinimo duomenų ir vietovės pataisos koeficientų pagal turto paskirtį ir vietovę nuo 2019 m. sausio 1 d. patvirtinimo“	2018-08-01	2019-01-01
15.	Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaita	Valstybės įmonės Registrų centro generalinio direktoriaus 2019 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. VE-662 (1.3 E) „Dėl 2019 m. Telšių apskrities savivaldybių teritorijų nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų patvirtinimo“	2019-08-01	2020-01-01

Taip pat naudoti Tarptautinės vertintojų mokesčiams asociacijos (angl. *International Association of Assessing Officers, IAAO*) leidžiami masinio vertinimo standartai, kitų tarptautinių organizacijų ir užsienio šalių, turinčių nekilnojamojo turto masinio vertinimo tradicijas, patirtis, ekspertų konsultacijos bei metodinė literatūra.

Atliekant nekilnojamojo turto masinį vertinimą, naudota šių užsienio šalių konsultantų metodinė medžiaga:

Richard R. Almy, masinio vertinimo ekspertas, JAV;
John Charman, turto vertinimo ekspertas, Didžioji Britanija;
Robert J. Gloudemans, masinio vertinimo ekspertas, JAV;
Jane H. Malme, Linkolno žemės politikos instituto mokslinė bendradarbė, JAV;
Knut Mattsson, nekilnojamojo turto masinio vertinimo ekspertas, Švedija;
Anders Muller, nekilnojamojo turto mokesčių ekspertas, Danija;
Jussi Palmu, nekilnojamojo turto masinio vertinimo ekspertas, Suomija;
Aivar Tomson, nekilnojamojo turto masinio vertinimo ekspertas, Estija;
Joan Youngman, Linkolno žemės politikos instituto mokslinė bendradarbė, JAV;
Richard D. Ward, nekilnojamojo turto kompiuterizuoto masinio vertinimo konsultantas, JAV.

▼ **1.6. Vertinimo data**

2020 m. rugpjūčio 1 d.

▼ **1.7. Ataskaitos surašymo data**

2020 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 1 d.

▼ **1.8. Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų derinimo, svarstymo ir tvirtinimo dokumentai**

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių 34.2 papunkčiu, nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų derinimo ir svarstymo dokumentai – Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų viešo svarstymo su visuomene ataskaita ir Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų derinimo su savivaldybe ataskaita pateikti vertinimo ataskaitos 6 priede – *Ataskaitos derinimo ir viešo svarstymo dokumentai*, nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų tvirtinimo dokumentas – Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas – pateiktas atskiru dokumentu.

2. NEKILNOJAMOJO TURTO IR JO RINKOS TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIOJE APIBŪDINIMAS

2.1. Geografinis apibūdinimas, administracinis suskirstymas

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą, Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniai vienetai yra apskritys ir savivaldybės. Šiuo metu Lietuvos Respublikos teritorija suskirstyta į 10 apskričių ir 60 savivaldybių.

Lietuvos Respublikos teritorijoje yra šios apskritys: Alytaus (centras – Alytaus miestas); Kauno (centras – Kauno miestas); Klaipėdos (centras – Klaipėdos miestas); Marijampolės (centras – Marijampolės miestas); Panevėžio (centras – Panevėžio miestas); Šiaulių (centras – Šiaulių miestas); Tauragės (centras – Tauragės miestas); Telšių (centras – Telšių miestas); Utenos (centras – Utenos miestas); Vilniaus (centras – Vilniaus miestas).

M 1:1.500.000 © VJ Registru Centras, 2020.

2.1 pav. Lietuvos Respublikos teritorijos administracinis suskirstymas¹

Telšių rajono savivaldybė yra šiaurės vakarų Lietuvoje, Žemaitijoje, Telšių apskrityje. Centras – Telšiai. 2.1 pav. Telšių rajono savivaldybės teritorija pažymėta pasviraus brūkšniais. Bendras Telšių rajono savivaldybės plotas – 1439 km² (2,20 proc. šalies teritorijos ploto).

Telšių rajono savivaldybė administraciniu požiūriu yra Telšių regiono dalis, kuri ribojasi su kitomis Telšių apskrities savivaldybėmis – Plungės rajono, Rietavo, Mažeikių rajono savivaldybėmis, taip pat Šiaulių apskrities Akmenės, Šiaulių, Kelmės rajonų savivaldybėmis, Tauragės apskrities Šilalės rajono savivaldybe. Rajone yra 2 miestai – Telšiai ir Varniai, 11 miestelių (Eigirdžiai, Gadūnavas, Janapolė, Lauko Soda, Luokė, Nerimdaicių, Nevarėnai, Pavandenė, Tryškiai, Ubiškė ir Žarėnai) ir 415 kaimų. Teritoriniu-administraciniu požiūriu Telšių rajono savivaldybė suskirstyta į 11

¹ Adresų registro 2020 m. duomenys.

seniūnijų: Degaičių, Gadūnavo, Luokės, Nevarėnų, Ryškėnų, Tryškių, Upynos, Varnių, Viešvėnų, Žarėnų, Telšių miesto.

Geografiniu požiūriu Telšių rajono savivaldybė yra Lietuvos šiaurės vakaruose, Vidurio Žemaitijos aukštumoje. Tarp 60 savivaldybių Telšių rajono savivaldybė yra viena didesnių – pagal teritorijos plotą jai tenka 19 vieta.

Geografiniu požiūriu Telšių rajono savivaldybė užima pakankamai patogią padėtį – nuo Telšių miesto tik 100 km iki Klaipėdos tarptautinio jūrų uosto, nutolimą (330 km) iki Vilniaus tarptautinio oro uosto iš dalies kompensuoja pagrindinių šalies kelių, geležinkelio arterijų artumas: 60 km iki automagistralės Vilnius–Klaipėda, 140 km iki automagistralės „Via Baltica“, geležinkeliais tiesiogiai, be persėdimų, galima pasiekti Vilnių ir Klaipėdą.²

Rajono vandenys yra svarbus gamtos turtas. Iš viso rajone priskaičiuota 40 upių ir mažų upelių. Ilgiausia ir vandeningiausia yra Virvyčia – 131,1 km. Rajone yra 50 ežerų ir ezerelių. Lūkstas – vienas didžiausių ezerų, jo plotas – 1000,9 ha. Tarp kitų ezerų minėtinės Telšių miesto centre esantis Mastis, kurio plotas – 273,8 ha, ilgis 4,25 km, didžiausias plotis – 1,08 km.

Didelius rajono žemių plotus užima pelkės. Rajono pelkingumas yra vienas didžiausių Lietuvoje. Daugiausia yra vidutinių ir mažų pelkių. 49 pelkių plotas yra didesnis už 50 ha.

Telšių rajone vyrauja kalvos (47,9 proc.) ir banguotas (37,6 proc.) reljefas. Didžiausią žemės ūkio naudmenų dalį užima glėjiškieji ir automorfiniai išplautžemiai (33,4 proc.) bei automorfiniai balkšvažemiai (14,6 proc.), kiek mažesni plotai yra durpžemėlių (12,7 proc.) ir smėlžemėlių (11,9 proc.). Pagal granuliometrinę sudėtį vyrauja priesmėliai (40,1 proc.) ir priemoliai (33,2 proc.), smėliai sudaro 11,9 proc. žemės ūkio naudmenų³

▼ 2.2. Gyventojų skaičius

Lietuvos statistikos departamento duomenimis⁴, 2020 m. sausio 1 d. Lietuvoje gyveno 2 794 090 nuolatinių gyventojų. Nuo 2016 m. sausio 1 d. nuolatinių gyventojų skaičius Lietuvoje sumažėjo 94 468 gyventojais. Per 2019 m. nuolatinių gyventojų skaičiaus pokytį (sumažėjo 94 gyventojais) sudarė teigiamą neto tarptautinę migraciją – 10 794 daugiau žmonių imigravo negu emigravo, ir neigiamą natūrali gyventojų kaitą – 10 888 daugiau žmonių mirė negu gimė kūdikių.

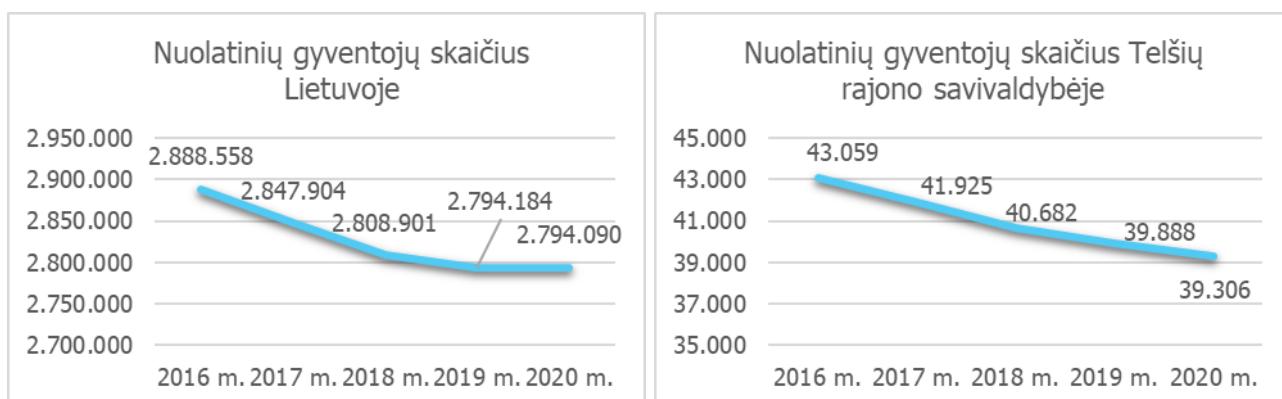
Lietuvos statistikos departamento duomenimis⁵, 2020 m. pradžioje 67,4 proc. Lietuvos nuolatinių gyventojų gyveno miestuose, 32,6 proc. – kaimuose, darbingo amžiaus gyventojų skaičius sudarė 61,7 proc. visų Lietuvos nuolatinių gyventojų. 2020 m. pradžioje gyventojų tankis šalyje buvo 42,8 žmonės viename kvadratiname kilometre.

² Telšių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas (Telšių rajono savivaldybės 2004–2020 m. strateginio plėtros plano atnaujinimas). [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: http://www.telsiai.lt/SPP/images/Telsiu_SPP.pdf

³ Ilgamečiai dirvožemio agrocheminių savybių stebėjimo tyrimai. [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: http://agrolab.lt/wp-content/uploads/2015/01/Ataskaita_2014.pdf

⁴ Lietuvos statistikos departamentas. *Officialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

⁵ Ibid.

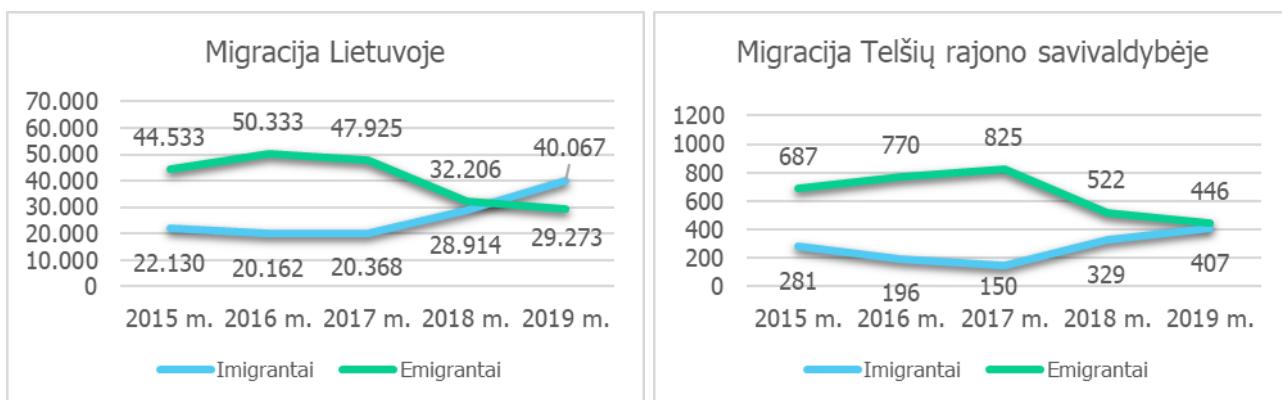

2.2 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje⁶

Lietuvos statistikos departamento duomenimis⁷, Telšių rajono savivaldybėje 2020 m. pradžioje gyveno 39 306 gyventojai, tai yra 582 gyventojais (1,5 proc.) mažiau nei 2019 m. Nuo 2016 m. pradžios iki 2020 m. pradžios nuolatinių gyventojų skaičius Telšių rajono savivaldybėje sumažėjo 3 753 gyventojais (8,7 proc.). 2020 m. pradžioje iš visų savivaldybės gyventojų kaimiškoje savivaldybės dalyje gyveno 17 058 gyventojai (43,4 proc.), mieste – 22 248 (56,6 proc.). Telšių rajono savivaldybėje yra du miestai – Telšiai ir Varniai.

2.3. Gyventojų migracija

Lietuvos statistikos departamento duomenimis⁸, 2019 m. pirmą kartą nuo Neprisklausomybės atgavimo stebėtas teigiamas migracijos balansas – iš šalies emigravo 29 273 gyventojai, t. y. 9,1 proc. mažiau nei 2018 m., imigravo – 40 067 asmenys, t. y. 38,6 proc. daugiau nei prieš metus. Iš viso dėl emigracijos per penkerius metus (2015–2019) Lietuva neteko 72 629 nuolatinių gyventojų.

2.3 pav. Tarptautinė gyventojų migracija⁹

Telšių rajono savivaldybėje migracijos saldo 2015–2019 m. laikotarpiu buvo neigiamas. 2019 m. šis rodiklis pagerėjo, iš savivaldybės emigravo mažiausias asmenų skaičius per stebimą laikotarpį – 446 asmenys (14,6 proc. mažiau nei 2018 m.).

⁶ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

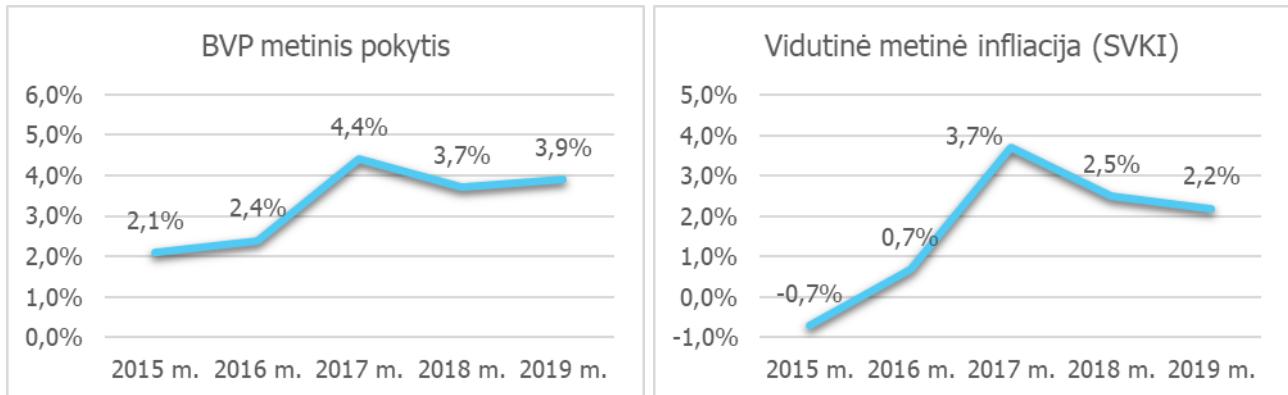
⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

▼ 2.4. BVP ir vidutinė metinė infliacija

Lėtėjančio pasaulio ekonomikos augimo fone Lietuvos ekonomika iki pat 2019 m. pabaigos išlaikė spartą augimą.¹⁰ Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹¹, Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) 2019 m. augo 3,9 proc. Lietuvos ekonomikos augimą labiausiai skatino namų ūkių vartojimas ir investicijos. Didelis atlyginimų kilimas ir nedidelis infliacijos tempas visus 2019 m. didino namų ūkių disponuojamąsias pajamas ir vartojimą.¹²

2.4 pav. BVP ir vidutinė metinė infliacija¹³

Pagal Europos Sąjungos valstybių vartotojų kainų indeksą (SVKI) vidutinė metinė infliacija Lietuvoje 2019 m. sudarė 2,2 proc. ir buvo 0,3 proc. punkto mažesnė nei 2018 m. Didžiąją dalį infliacijos praėjusiais metais lémė stabiliu vidutiniškai 5 proc. tempu kilusios paslaugų kainos. Infliaciją slopino mažėjusios degalų ir tepalų kainos, tačiau maisto kainos kilo sparčiau ir buvo mažiau palankios vartotojams.¹⁴

▼ 2.5. Įmonių skaičius

Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹⁵, Lietuvoje 2020 m. pradžioje buvo 87 143 veikiančios įmonės, t. y. 2,7 proc. daugiau nei 2019 m. pradžioje. Didžiuosiuose Lietuvos miestuose įregistruota beveik du trečdaliai (63 proc.) šalies įmonių: Vilniuje – 36,2 proc., Kaune – 13,8 proc., Klaipėdoje – 6,4 proc., Šiauliouose – 3,4 proc., Panevėžyje – 2,9 proc. Pagal teisinę formą daugiausia veikiančių įmonių yra uždarosios akcinės bendrovės – 80,3 proc., individualiosios įmonės – 10,8 proc. ir mažosios bendrijos – 7,3 proc., kitų teisiinių formų įmonės sudaro mažiau nei 2 proc. visų Lietuvoje registruotų veikiančių įmonių.

¹⁰ Lietuvos ekonomikos apžvalga [interaktyvus]. Lietuvos bankas, 2020 m. balandis [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <https://www.lb.lt/uploads/documents/files/musu-veikla/ekonomikos-analize-prognozes/Lietuvos_ekonomikos_apzvalga_2020-04.pdf>.

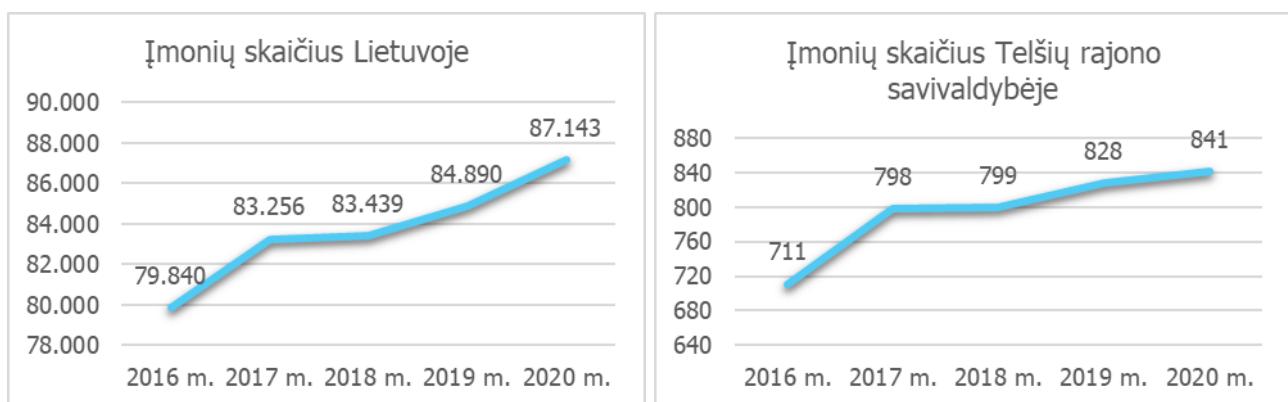
¹¹ Lietuvos statistikos departamentas. Oficialiosios statistikos portalas [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

¹² Lietuvos ekonomikos apžvalga [interaktyvus]. Lietuvos bankas, 2020 m. balandis [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <https://www.lb.lt/uploads/documents/files/musu-veikla/ekonomikos-analize-prognozes/Lietuvos_ekonomikos_apzvalga_2020-04.pdf>.

¹³ Lietuvos statistikos departamentas. Oficialiosios statistikos portalas [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

¹⁴ Lietuvos ekonomikos apžvalga [interaktyvus]. Lietuvos bankas, 2020 m. balandis [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <https://www.lb.lt/uploads/documents/files/musu-veikla/ekonomikos-analize-prognozes/Lietuvos_ekonomikos_apzvalga_2020-04.pdf>.

¹⁵ Lietuvos statistikos departamentas. Oficialiosios statistikos portalas [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

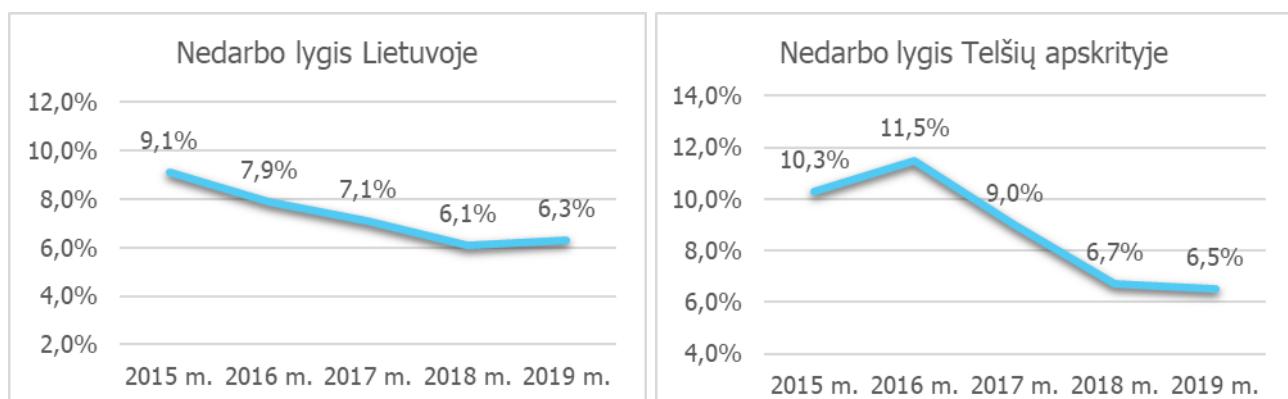
2.5 pav. Veikiančių įmonių skaičius metų pradžioje¹⁶

Įmonių skaičius Telšių rajono savivaldybėje, kaip ir Lietuvoje, kas metus didėja. 2020 m. pradžioje buvo įregistruota 841 įmonė (13 įmonių daugiau nei prieš metus), jose dirbo 9 269 darbuotojai. Telšių rajono savivaldybėje daugiausia vyrauja labai mažos įmonės (80,0 proc.) ir mažos įmonės (16,4 proc.). Vidutinės ir stambios įmonės tesudaro 3,6 proc. Didžiausioje įmonėje dirba 1000 ir daugiau darbuotojų.

2.6. Nedarbo lygis

Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹⁷, Lietuvoje nedarbo lygis 2015–2019 m. laikotarpiu sumažėjo 2,8 procentiniai punktais – nuo 9,1 proc. 2015 m. iki 6,3 proc. 2019 m., 2018–2019 m. didėjo 0,2 procentinio punkto. Lietuvos miestuose 2019 m. fiksuojamas nedarbo lygis – 5,3 proc., kaimiškoje teritorijoje – 8,5 proc. 2019 m. nedarbo lygis miestuose didėjo 0,5 proc. punkto, o kaimiškoje teritorijoje mažėjo 0,6 proc. punkto.

Lietuvoje 2019 m. vidutinis metinis registruotų bedarbių skaičius buvo 144,9 tūkst. (2,2 proc. mažiau nei prieš metus) ir sudarė 8,4 proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų. 2019 m. vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų mažėjo trisdešimt keturiose iš šešiasdešimties šalies savivaldybių, dvidešimt trijose – augo, trijose – nepakito.¹⁸

2.6 pav. Nedarbo lygis¹⁹

¹⁶ Lietuvos statistikos departamentas. *Officialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

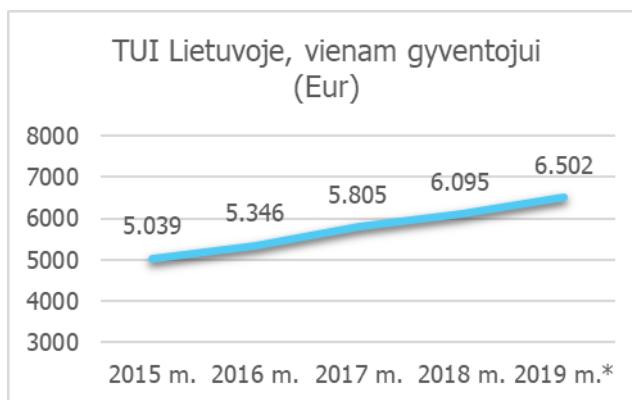
Telšių apskrityje fiksuojamas didesnis nedarbo lygis nei šalyje. Lietuvos statistikos departamento duomenimis²⁰, nedarbo lygis Telšių apskrityje per metus sumažėjo 0,2 procentinio punkto nuo 6,7 proc. 2018 m. iki 6,5 proc. 2019 m. Telšių rajono savivaldybėje 2019 m. buvo registruota 1 911 bedarbių, tai sudaro 7,9 proc. visų darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus savivaldybėje (Telšių apskrityje šis rodiklis siekia 8,7 proc.).

2019 m. Telšių apskrityje buvo 66,4 tūkst. užimtųjų. Didžioji dalis užimtujų (56,4 proc.) dirbo paslaugų sferoje, pramonėje – 23,8 proc., žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje – 10,2 proc., statyboje – 9,6 proc.

▼ 2.7. Investicijos

Remiantis Lietuvos statistikos departamento išankstiniais duomenimis²¹, tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI) Lietuvoje 2019 m. pabaigoje siekė 18 168,87 mln. Eur, t. y. 6,7 proc. daugiau nei prieš metus (2018 m. pabaigoje TUI sudarė 17 031,76 mln. Eur). Vienam Lietuvos gyventojui tenkančios TUI 2019 m. pabaigoje buvo 6 502 Eur arba 6,7 proc. didesnės nei prieš metus. 2019 metais, pagal investicijų dydį, didžiausios šalys investuotojos – Švedija (investuota 3 102,78 mln. Eur), Estija (investuota 2 893 mln. Eur), Nyderlandai (investuota 2 514,11 mln. Eur), Vokietija (investuota 1 310,92 mln. Eur), Kipras (investuota 1 250,61 mln. Eur), Lenkija (investuota 1 090,41 mln. Eur).

Šalyje TUI vienam gyventojui pasiskirsto netolygiai – 2018 m. duomenimis, daugiausia investicijų sulaukta Vilniaus (14 755 Eur), Telšių (4 015 Eur), Klaipėdos (3 970 Eur), Kauno (3 543 Eur) apskrityse.

2.7 pav. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, metų pabaigoje²²

Lietuvos statistikos departamentas vertinimo metu nėra paskelbęs 2019 m. duomenų apie tiesiogines užsienio investicijas savivaldybėse. 2018 m. duomenimis, Telšių rajono savivaldybėje TUI sudarė 232 Eur vienam gyventojui, tai yra apie 21 proc. daugiau nei 2017 m., kai TUI vienam rajono gyventojui buvo 191 Eur. Tačiau rajonui 2018 m. tekusios TUI vienam gyventojui vis tiek gerokai atsiliko nuo šalies vidurkio (6 095 Eur).

2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu baigtos įgyvendinti iš Europos Sajungos struktūrinų fondų lėšų finansuojamo projekto „Apleistos teritorijos tarp Karaliaus Mindaugo gatvės ir geležinkelio Šiauliai – Klaipėda, Telšių mieste, infrastruktūros rekonstravimas“ veiklos. Pagal 2014–2020 m. Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programą 2017 m. buvo įgyvendinama 13 projektų. Pagal 2014–2020 m. URBACT III programą įgyvendinamas 1 projektas „Karinio turto pritaikymas viešosioms erdvėms“ („MAPS – Military Assets as Public Spaces“). Pagal 2014–2020 metų Pietų

²⁰ Lietuvos statistikos departamentas. *Oficialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

²¹ Ibid.

²² Ibid.

* Išankstiniai 2019 m. duomenys.

Baltijos bendradarbiavimo per sieną programą įgyvendinami 2 projektai: „Baltijos paveldo maršrutai. Paveldo turizmo infrastruktūros plėtra pietų Baltijos teritorijoje“ („Baltic heritage routes. Development of heritage tourism infrastructure in the south Baltic area“) ir „Pietų Baltijos jaunimo grupių tinklo sukūrimas“ („South Baltic Youth Core Groups Network“).

Magistralinis kelias A11 Šiauliai–Palanga kartu su geležinkelio linija Šiauliai–Klaipėda sudaro integruotą transporto koridorių praeinančią palei Telšių miestą. Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrajame plane šią geležinkelio liniją numatyta modernizuoti. Susisiekimo sistemos modernizavimas ir vystymas sėlygos didesnes galimybes Telšių miesto ekonominei plėtrai ir jos integravimuisi į visos Lietuvos susisiekimo sistemą ir per ją į Europos Sajungos transporto tinklą²³.

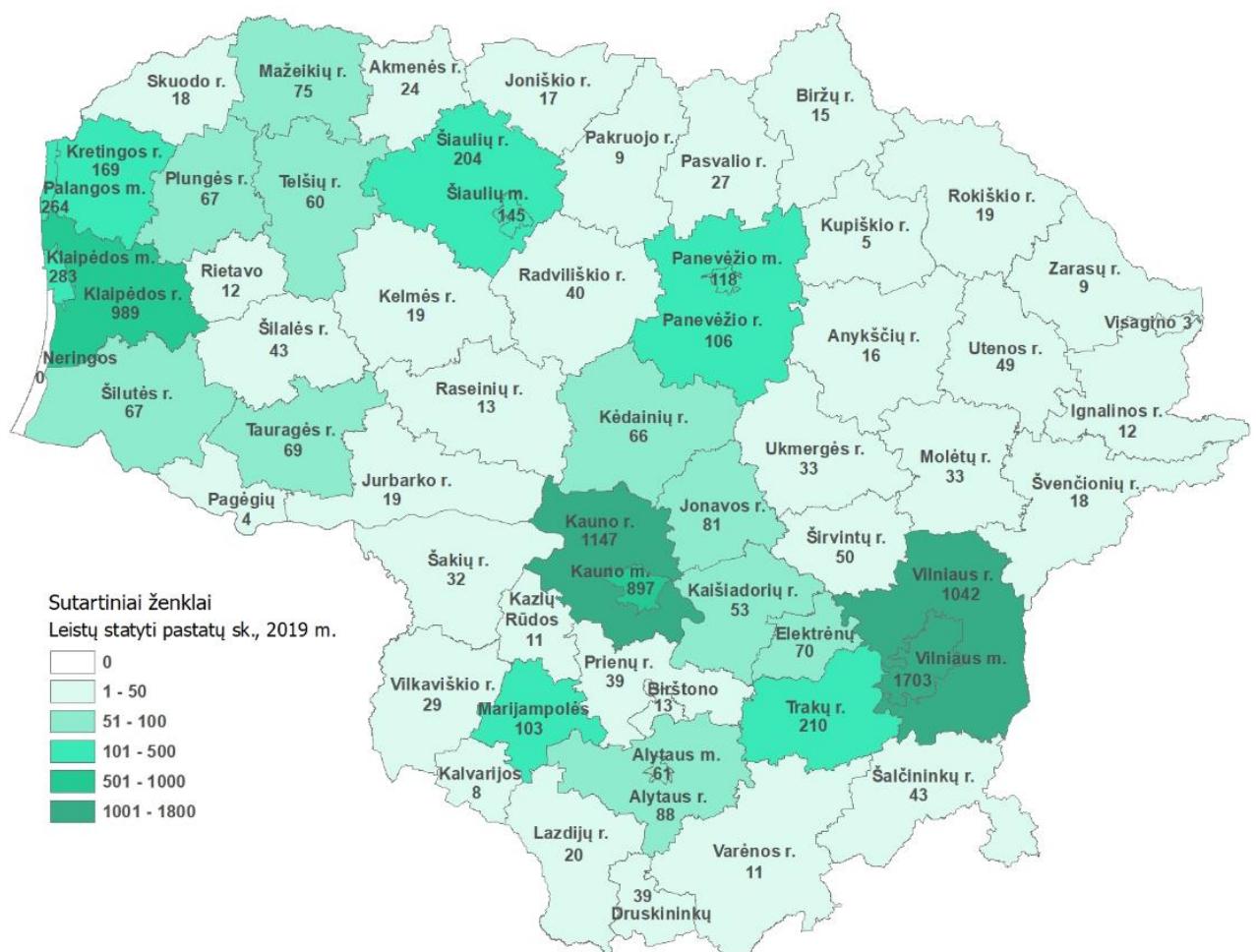
▼ 2.8. Statybų leidimai

Lietuvos statistikos departamento duomenimis²⁴, 2019 m. iš viso šalyje buvo išduoti 6 989 leidimai 8 889 pastatams statyti: 6 107 leidimai 7 755 gyvenamiesiems ir 882 leidimai 1 134 negyvenamiesiems (2.8 pav.). 2019 m. gyvenamiesiems pastatams statyti išduota 7,7 proc. mažiau leidimų nei 2018 m. Leistuose statyti gyvenamuosiųose namuose numatyta įrengti 15 374 butus – 7,1 proc. mažiau nei 2018 m. Leista statyti 7 528 individualiuosius namus, 225 daugiabučius namus ir 2 bendarbučius. Negyvenamiesiems pastatams statyti 2019 m. išduota 9,3 proc. mažiau leidimų nei 2018 m. Leistų statyti negyvenamuųjų pastatų bendrasis plotas 1,6 mln. m², t. y. 3,9 proc. mažiau nei prieš metus. Daugiausia pagal bendrąjį plotą leista statyti pramoninių pastatų ir sandelių (42,6 proc.) bei įstaigų pastatų (20,7 proc.).²⁵

²³ Telšių rajono savivaldybė. Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus 2017 metų veiklos ataskaita. [žiūrėta 2020-06-29] Prieiga per internetą: <<http://www.telsiai.lt/go.php/lit/Strateginio-planavimo-ir-investiciju-skyriaus-2017-metu-veiklos-ataskaita>>.

²⁴ Lietuvos statistikos departamentas. Oficialiosios statistikos portalas [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

²⁵ Ibid.

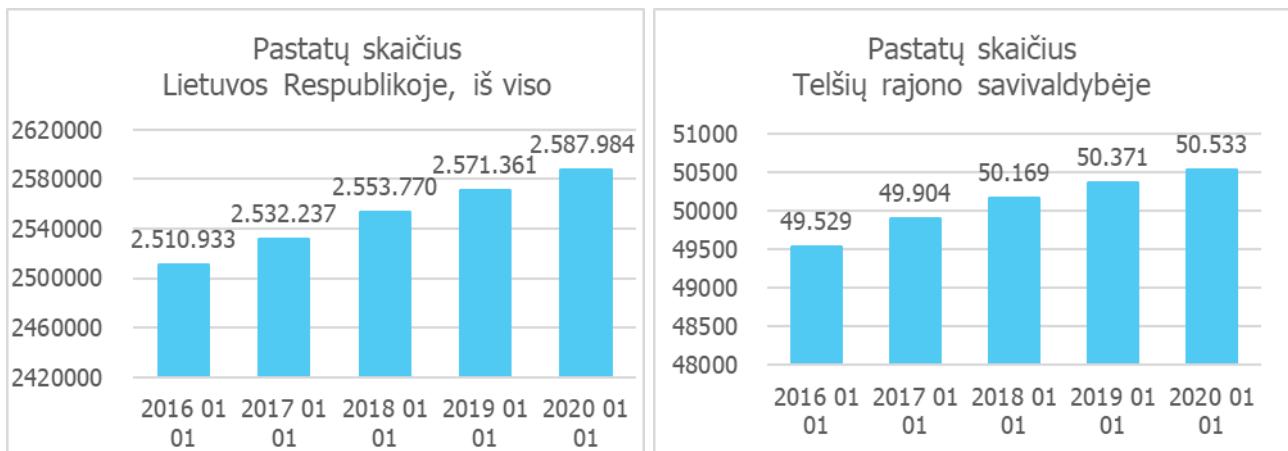
2.8 pav. Leistų statyti naujų pastatų skaičius²⁶

Telšių rajono savivaldybėje 2019 m. iš viso leista statyti 60 naujų pastatų, iš jų 49 gyvenamuosius ir 11 negyvenamuosius pastatų.

²⁶ Lietuvos statistikos departamentas. *Officialiosios statistikos portalas* [interaktyvus] [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://osp.stat.gov.lt>>.

2.9. Statinių statistiniai duomenys

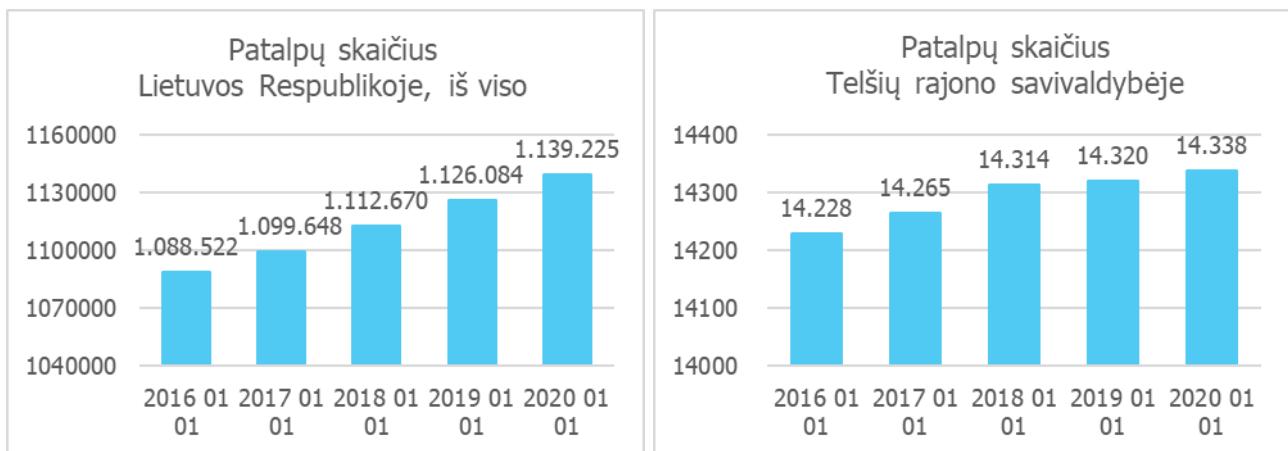
Registrų centro duomenimis, nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2020 m. sausio 1 d. Lietuvoje įregistruotų pastatų skaičius kasmet didėja (2.9 pav.). Iš viso Nekilnojamojo turto registre 2020 m. sausio 1 d. buvo įregistruoti 2 587 984 pastatai, tai yra 16 623 pastatais (0,65 proc.) daugiau nei prieš metus ir 77 051 pastatu (3,07 proc.) daugiau nei 2016 m. sausio 1 d. Per analizuojamą laikotarpį mažiausias metinis pokytis – 16 623 pastatai (0,65 proc.) fiksuojamas 2020 m. sausio 1 d., didžiausias – 21 533 pastatai (0,85 proc.) – 2018 m. pradžioje.

2.9 pav. Nekilnojamojo turto registre įregistruotų pastatų skaičiaus dinamika²⁷

Registrų centro duomenimis, 2020 m. sausio 1 d. Telšių rajono savivaldybėje buvo įregistruoti 50 533 pastatai, tai yra 162 pastatais (0,32 proc.) daugiau nei prieš metus ir 1 004 pastatais (2,03 proc.) daugiau nei 2016 m. sausio 1 d. Per analizuojamą laikotarpį mažiausias metinis pokytis – 162 pastatai (0,32 proc.) fiksuojamas 2020 m. pradžioje, didžiausias – 375 pastatai (0,76 proc.) – 2017 m. sausio 1 d.

Registrų centro duomenimis, nuo 2016 m. sausio 1 d iki 2020 m. sausio 1 d. Lietuvoje įregistruotų patalpų skaičius kasmet didėja (2.10 pav.). Iš viso Nekilnojamojo turto registre 2020 m. sausio 1 d. buvo įregistruotos 1 139 225 patalpos, tai yra 13 141 patalpa (1,17 proc.) daugiau nei prieš metus ir 50 703 patalpomis (4,66 proc.) daugiau nei 2016 m. sausio 1 d. Per analizuojamą laikotarpį mažiausias metinis pokytis – 11 126 patalpos (1,02 proc.) fiksuojamas 2017 m. sausio 1 d., didžiausias – 13 414 patalpų (1,21 proc.) – 2019 m. pradžioje.

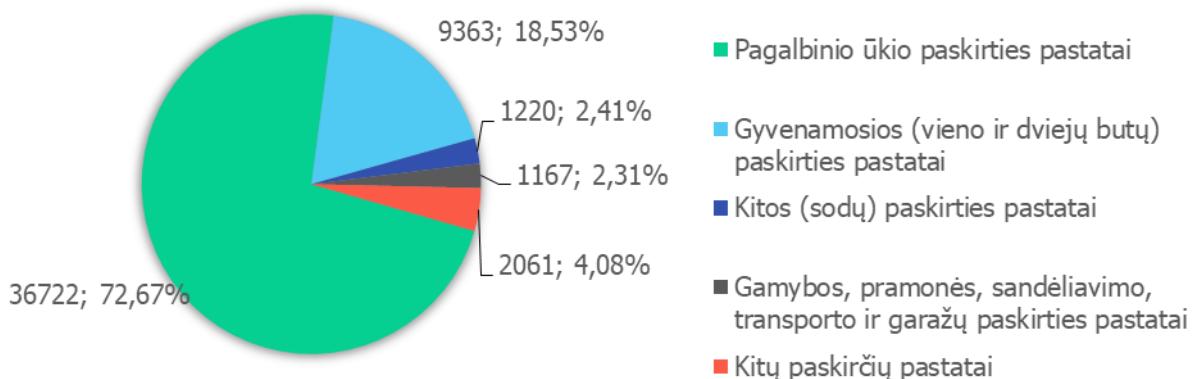

2.10 pav. Nekilnojamojo turto registre įregistruotų patalpų skaičiaus dinamika²⁸

²⁷ Nekilnojamojo turto registro 2020 m. duomenys.

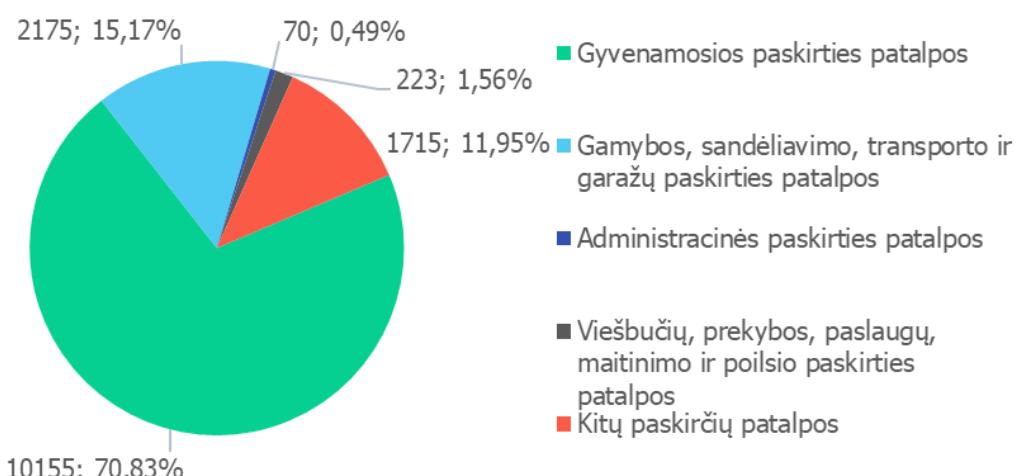
²⁸ Ibid.

Registru centro duomenimis, Telšių rajono savivaldybėje Nekilnojamojo turto registre iki 2020 m. sausio 1 d. įregistruotos 14 338 patalpos, tai yra 18 patalpų arba 0,13 proc. daugiau nei prieš metus ir 110 patalpų (0,77 proc.) daugiau nei 2016 m. sausio 1 d.

2.11 pav. Pastatų pasiskirstymas Telšių rajono savivaldybėje pagal naudojimo paskirtį 2020 m. sausio 1 d.²⁹

Registru centro duomenimis, Telšių rajono savivaldybėje 2020 m. sausio 1 d. Nekilnojamojo turto registre pagal naudojimo paskirtį daugiausia buvo įregistruota pagalbinio ūkio paskirties pastatų – 36 722 (tai sudaro 72,67 proc. visų savivaldybėje įregistruotų pastatų), gyvenamosios (vieno ir dviejų butų) paskirties pastatų – 9 363 (18,53 proc.), kitos (sodų) paskirties pastatų – 1 220 (2,41 proc.), gamybos, pramonės, sandėliavimo, transporto ir garažų paskirties pastatų – 1 167 (2,31 proc.). Likusių paskirčių pastatai sudaro tik 4,08 proc., iš jų: kitos (fermų, ūkio, šiltnamių) paskirties pastatų – 485 (0,96 proc.), specialiosios, religinės ir kitos paskirties pastatų – 317 (0,63 proc.), gyvenamosios (trijų ir daugiau butų – daugiabučių) paskirties pastatų – 628 (1,24 proc.), viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo ir poilsio paskirties pastatų – 261 (0,52 proc.), administracinių paskirties pastatų – 169 (0,34 proc.), kultūros, mokslo ir sporto paskirties pastatų – 138 (0,27 proc.), gyvenamosios (įvairiomis socialinėmis grupėmis) paskirties pastatų – 21 (0,04 proc.), gydymo paskirties pastatų – 42 (0,08 proc.).

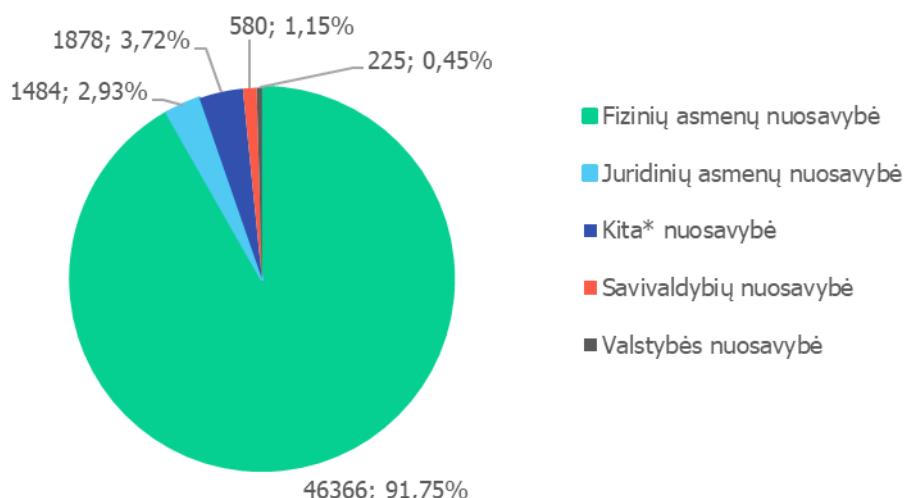

2.12 pav. Patalpų pasiskirstymas Telšių rajono savivaldybėje pagal naudojimo paskirtį 2020 m. sausio 1 d.³⁰

²⁹ Nekilnojamojo turto registro 2020 m. duomenys.

³⁰ Ibid.

Registrų centro duomenimis, Telšių rajono savivaldybėje 2020 m. sausio 1 d. Nekilnojamojo turto registre pagal naudojimo paskirtį daugiausia įregistruota gyvenamųjų patalpų: gyvenamosios (butų) paskirties patalpų – 9 733, gyvenamosios (gyvenamųjų patalpų) paskirties patalpų – 15, gyvenamosios (ivairių socialinių grupių) paskirties patalpų – 407 (tai sudaro 70,83 proc. visų savivaldybėje įregistruotų patalpų). Negyvenamųjų patalpų – gamybos, sandėliavimo, transporto ir garažų paskirties patalpų įregistruota 2 175 (15,17 proc.), administracinių paskirties patalpų – 70 (0,49 proc.), viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo ir poilsio paskirties patalpų – 223 (1,56 proc.). Likusių dalį 11,95 proc. sudaro: specialiosios, religinės ir kitos paskirties patalpos – 756 (5,27 proc.), kultūros, mokslo ir sporto paskirties patalpos – 15 (0,10 proc.), gydymo paskirties patalpos – 26 (0,18 proc.), kitos (pagalbinio ūkio) paskirties patalpos – 918 (6,40 proc.).

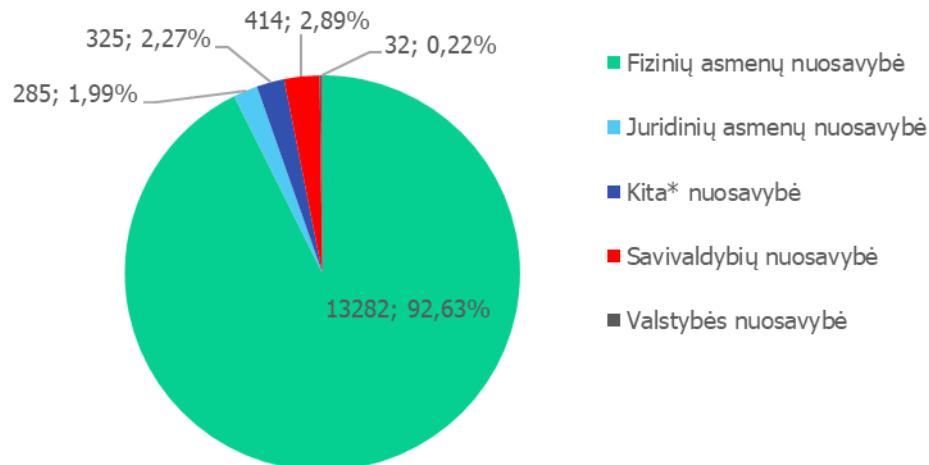

2.13 pav. Pastatų Telšių rajono savivaldybėje pasiskirstymas pagal nuosavybės teises į juos 2020 m. sausio 1 d.³¹

Registrų centro duomenimis, pastatų pasiskirstymas Telšių rajono savivaldybėje pagal nuosavybės teises į juos 2020 m. sausio 1 d. buvo tokis: fiziniams asmenims nuosavybės teise priklauso 46 366 arba 91,75 proc. visų įregistruotų (50 533) pastatų; juridiniams asmenims – 1 484 pastatai (2,93 proc.), valstybės nuosavybė – 225 pastatai (0,45 proc.), savivaldybių nuosavybė – 580 pastatai (1,15 proc.), kita* nuosavybė – 1 878 pastatai (3,72 proc. visų įregistruotų pastatų).

³¹ Nekilnojamojo turto registro 2020 m. duomenys.

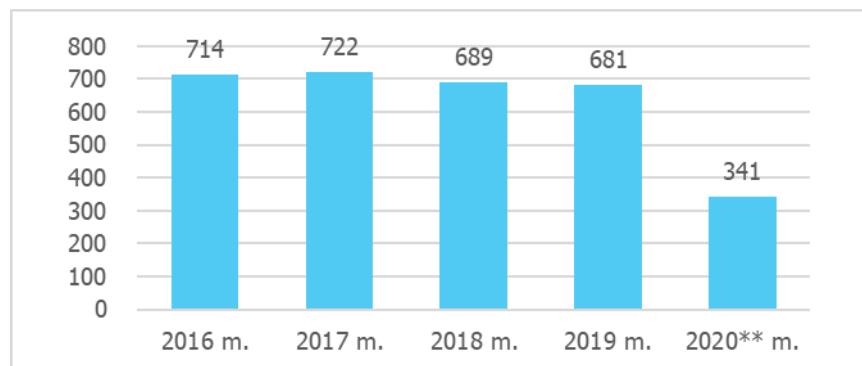
* Bendroji fizinių ir juridinių asmenų, valstybės ir savivaldybių, valstybės ir fizinių bei juridinių asmenų, savivaldybių ir fizinių bei juridinių asmenų nuosavybė arba nuosavybės teisės neįregistruotos.

2.14 pav. Patalpų Telšių rajono savivaldybėje pasiskirstymas pagal nuosavybės teises į jas 2020 m. sausio 1 d.³²

Registrų centro duomenimis, patalpos Telšių rajono savivaldybėje 2020 m. sausio 1 d. pagal nuosavybės teises į jas pasiskirstė taip: fiziniams asmenims nuosavybės teise priklausė 13 282 patalpos (92,63 proc.), juridiniams asmenims – 285 patalpos (1,99 proc.), valstybės nuosavybei – 32 patalpos (0,22 proc.), savivaldybių nuosavybei – 414 patalpų (2,89 proc.), likusią dalį – 325 patalpas (2,27 proc. nuo visų įregistruotų patalpų (14 338) savivaldybėje) – sudaro patalpos, priklausančios kita* nuosavybės teise.

2.10. Nekilnojamojo turto rinkos statistiniai duomenys

2.15 pav. 2016–2020** m. Telšių rajono savivaldybėje parduotų pastatų ir patalpų skaičius***³³

Telšių rajono savivaldybėje per analizuojamą 2016–2020** m. laikotarpį daugiausia pastatų ir patalpų yra parduota 2017 m. (722), mažiausiai – 2019 m. (681). 2017 m. perleista 1,12 proc. daugiau pastatų ir patalpų nei 2016 m. ir 4,79 proc. daugiau nei 2018 metais. 2019 m. parduotų pastatų ir patalpų skaičius yra 1,16 proc. mažesnis nei 2018 m. 2020 m. nurodytas parduotų pastatų ir patalpų skaičius tik sausio–liepos mėnesiais, todėl su ankstesniu metu pardavimais néra lygintinas.

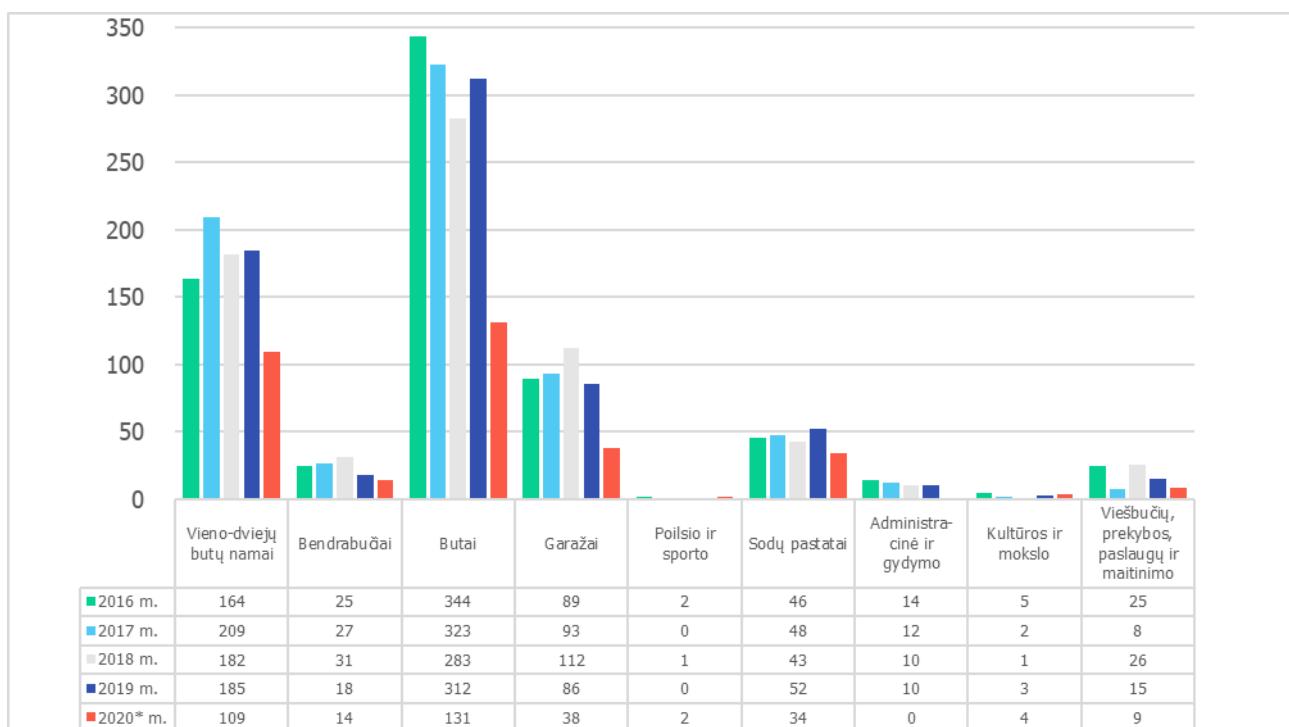
³² Nekilnojamojo turto registro 2020 m. duomenys.

* Bendroji fizinių ir juridinių asmenų, valstybės ir savivaldybių, valstybės ir fizinių bei juridinių asmenų, savivaldybių ir fizinių bei juridinių asmenų nuosavybė arba nuosavybės teisės neįregistruotos.

** Sandoriai, įvykę 2020 m. sausio–liepos mėnesiais.

*** Pastatų ir patalpų skaičius pateiktas be pagalbinio ūkio paskirčių grupės.

³³ Registrų centras. Vilnius, 2020 m. Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės duomenys.

2.16 pav. 2016–2020* m. Telšių rajono savivaldybėje parduotų pastatų ir patalpų skaičius** pagal paskirčių grupes³⁴

Telšių rajono savivaldybėje 2016–2020* m. laikotarpiu pirkimo–pardavimo sandoriais iš viso perleisti 3 147 nekilnojamomo turto objektai. Per analizuojamą laikotarpį aktyviausiai yra perkamiparduodami vieno–dviejų butų namai, sodų pastatai ir butai.

2019 m. daugiausia parduota butų – 312, tai yra 10,2 proc. daugiau nei 2018 m., kai buvo perleisti 283 butai. Vieno ir dviejų butų gyvenamujų namų rinka aktyviausia buvo 2017 m. ir 2019 m. – kai buvo parduoti atitinkamai 209 ir 185 objektai. Telšių rajone aktyvi yra sodų paskirties nekilnojamomo turto objektų rinka: 2019 m. perleisti 52 sodų paskirties pastatai, 2018 m. – 43, 2017 m. – 48 pastatai. 2019 m. perleista 18 bendrabučių paskirties objektų, 86 garažų paskirties objektai.

Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo, administracinių ir gydymo, kultūros ir mokslo bei poilsio ir sporto nekilnojamomo turto objektų per nagrinėjamą laikotarpį įvykusių sandorių skaičius mažas ir tesiekia apie 4,7 proc. visų per analizuojamą laikotarpį savivaldybėje perleistų nekilnojamomo turto objektų.

* Sandoriai, įvykę 2020 m. sausio–liepos mėnesiais.

** Pastatų ir patalpų skaičius pateiktas be pagalbinio ūkio paskirčių grupės.

³⁴ Registrų centras. Vilnius, 2020 m. Nekilnojamomo turto registro duomenų bazės duomenys.

3. NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO ATLIKIMAS

3.1. Vertinimo metodai ir jų taikymas vidutinei rinkos vertei nustatyti

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d., Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklėmis, Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu ir Turto ir verslo vertinimo metodika, vidutinės rinkos vertės nustatomos lyginamuju (pardavimo kainų analogu) metodu (toliau – lyginamasis metodas), pajamų (kapitalizavimo arba diskontuotų pinigų srautų) metodu (toliau – pajamų metodas) ir išlaidų (kaštų) metodu.

Atliekant nekilnojamojo turto masinį vertinimą, taikomus vertinimo metodus nustato Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymas. Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 1 p. nurodyto nekilnojamojo turto vertė nustatoma lyginamuju arba pajamų metodais. Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 2 p. nurodyto nekilnojamojo turto vertė nustatoma lyginamuju metodu.

Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 1 p. nurodyto nekilnojamojo turto masinio vertinimo metodas parenkamas atsižvelgiant į rinkos konjunktūrą, duomenų pakankamumą, patikimumą, išsamumą.

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto kadastro nuostatais ir atsižvelgiant į rinkos konjunktūrą (panašumą vertingumo požiūriu), nekilnojamasis turtas masiniam vertinimui yra sugrupuotas pagal naudojimo paskirtis į paskirčių grupes. Paskirčių grupės ir taikomi vertinimo metodai nurodyti 3.1 lentelėje. Nebaigtos statytis ir fiziškai pažeisto nekilnojamojo turto, kuriam nenustatyti kadastro rodikliai (plotas, sienų medžiagos ir pan.), būtini vidutinę rinkos vertę apskaičiuoti pagal patvirtintus masinio vertinimo dokumentus, vidutinė rinkos vertė nustatoma išlaidų (kaštų) metodu.

3.1 lentelė. Naudojimo paskirtys, paskirčių grupės masiniams vertinimui ir vertinimo metodai

Eil. Nr.	Naudojimo paskirtis	Paskirčių grupė masiniams vertinimui	Vertinimo metodas
1.	Gyvenamoji (1 buto past.) Gyvenamoji (2 butų past.)	Vieno–dviejų butų namai	Lyginamasis metodas
2.	Gyvenamoji (3 ir daugiau butų) Gyvenamoji (butų)	Butai	Lyginamasis metodas
3.	Gyvenamoji (jv. soc. grupių) Gyvenamoji (gyvenamujų patalpų)	Bendrabučiai	Lyginamasis metodas
4.	Viešbučių Prekybos Paslaugų Maitinimo	Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	Lyginamasis metodas, pajamų metodas
5.	Administracinė Gydymo	Administracinė ir gydymo	Lyginamasis metodas, pajamų metodas
6.	Garažų	Garažai	Lyginamasis metodas
7.	Kultūros Mokslo	Kultūros ir mokslo	Lyginamasis metodas
8.	Poilsio Sporto	Poilsio ir sporto	Lyginamasis metodas
9.	Kita (sodų)	Sodų pastatai	Lyginamasis metodas
10.	Pagalbinio ūkio Kita (pagalbinio ūkio)	Pagalbinio ūkio	Lyginamasis metodas

Lyginamojo metodo esmė – vertinamo turto palyginimas su analogišku arba panašiu turtu, kurių sandorių kainos yra žinomas turto vertintojui. Turto vertintojas turi pasižymeti visas skirtingas vertinamo ir lyginamo objektų savybes (patikslinimus) ir apskaičiuoti vertinamo objekto vertę. Bendra vertinamo objekto rinkos vertė apskaičiuojama pagal formulę:

$$RV = PK + PV,$$

- čia: RV – vertinamo objekto rinkos vertė;
 PK – lyginamo objekto (analogo) pardavimo kaina;
 PV – patikslinimų vertė (ji gali būti ir neigiamą).

Platesnis lyginamojo metodo panaudojimo aprašymas vertinant nekilnojamajį turtą masinio vertinimo būdu pateiktas 4 skyriuje.

Pajamų metodo esmė – turto teikiamos naudos – grynujų pinigų srautų perskaičiavimas į turto vertę. Pajamų metodu apskaičiuojama vertinamo turto naudojimo vertė surandant dabartinę tikėtinų turto naudojimo pajamų vertę. Turto naudojimo pajamos apskaičiuojamos iš visų pajamų, susijusių su turto naudojimu, atėmus visas su turto naudojimu susijusias išlaidas. Objekto vertė apskaičiuojama pagal formulę:

$$OV = GP / r,$$

- čia: OV – vertinamo objekto rinkos vertė;
 GP – grynosios pajamos;
 r – kapitalizavimo norma.

Grynosios pajamos apskaičiuojamos pagal formulę:

$$GP = BP - I,$$

- čia: BP – bendrosios pajamos už nuomą;
 I – išlaidos ir rezervai.

Kapitalizavimo norma priimama atsižvelgus į pastatų (patalpų) panaudojimo galimybes ir kitus faktorius, turinčius įtakos pastato ilgalaikiam ekonomiškam naudojimui. Kapitalizavimo normos dydis gali būti nustatomas keliais būdais. Paprasčiausias ir tiksliausias iš jų yra kapitalizavimo normos dydžio nustatymas remiantis rinkos duomenimis – nekilnoamojo turto grynosiomis pajamomis ir jo pirkimo–pardavimo rinkos kainomis pagal formulę:

$$r = (grynosios pajamos \times 100) / pirkimo kaina,$$

čia r – kapitalizavimo norma.

Platesnis pajamų metodo panaudojimo vertinant nekilnojamaji turtą masinio vertinimo būdu aprašymas pateiktas 5 skyriuje.

Išlaidų (kaštų) metodo esmė – prielaida, kad kaina, kuria pirkėjas rinkoje mokėtų už vertinamą turtą, jeigu tam poveikio neturėtų tokie veiksnių kaip laikas, rizika ar kiti, būtų ne didesnė nei analogiško turto įsigijimo, pagaminimo, atkūrimo, atgaminimo, atstatymo (įrengimo) kaina.

Išlaidų (kaštų) metodu vertinamas Nekilnoamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 3 ir 4 p. nurodytas nekilnojamasis turtas Nekilnoamojo turto vertinimo taisyklės nustatyta tvarka.

Nekilnojamasis turtas išlaidų (kaštų) metodu vertinamas naudojant aktualius įregistruotus Nekilnoamojo turto kadastro ir Nekilnoamojo turto registro duomenis, naujausius Nekilnoamojo turto atkūrimo kaštų (stabybinės vertės) kainynus, statinio vidutinės naudojimo trukmės normatyvus ir vietovės pataisos koeficientus.

Išlaidų (kaštų) metodu vertinamą nekilnoamojo turto objektų vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti taikomi vietovės pataisos koeficientai ir verčių zonas, kurias nustato Registrų centras.

Vertinant turtą išlaidų (kaštų) metodu, apskaičiuojama:

1. Nekilnoamojo turto statybos vertė (atkūrimo kaštai) – objekto dydį (kubatūrą, kvadratūrą ar kitą kiekjį), nurodytą Nekilnoamojo turto kadastro, padauginus iš 1 m³ (1 m² ar kito vieneto) vidutinės statybos vertės, nurodytos nekilnoamojo turto atkūrimo kaštų (statybos vertės) kainynuose.

2. Nekilnojamojo turto atkuriamoji vertė – nekilnojamojo turto statybos vertę patikslinus fizinio nusidėvėjimo procentu, apskaičiuotu už visus nekilnojamojo turto eksplotavimo metus, vadovaujantis reikalavimais, nustatytais Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių III skyriuje.

3. Nekilnojamojo turto atkuriamąją vertę patikslinus taikant vietovės pataisos koeficientą, nustatoma nekilnojamojo turto vidutinė rinkos vertė. Vietovės pataisos koeficientas netaikomas Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 3 p. nurodytam nekilnojamajam turtui.

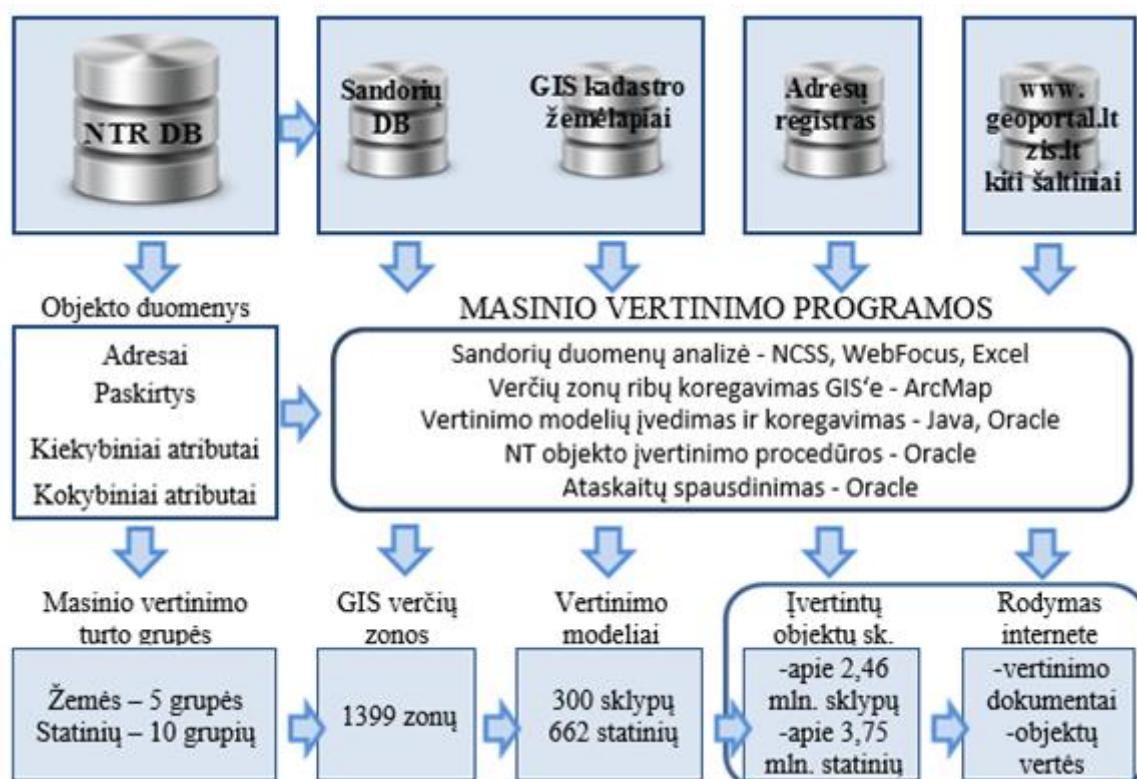
Nekilnojamojo turto vertės, nustatytos išlaidų (kaštų) metodu, įrašomos Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėse. Jų įrašai prilyginami nekilnojamojo turto vertinimo ataskaitai.

3.2. Masiniams vertinimui panaudotos duomenų bazės ir programas

Nekilnojamojo turto masiniams vertinimui panaudotos Nekilnojamojo turto registro, Nekilnojamojo turto sandorių, GIS kadastro žemėlapių, Lietuvos Respublikos adresų registro duomenų bazės, interneto puslapio <https://www.geoportal.lt> informacija ir atitinkamos programos, skirtos atlirkti masinio vertinimo darbus:

- sandorių duomenų analizę;
- verčių zonų ribų koregavimą;
- vertinimo modelių įvedimą ir koregavimą;
- nekilnojamojo turto objektų įvertinimą;
- ataskaitų rengimą.

Išvardytų priemonių tarpusavio ryšių schema parodyta 3.1 pav.

3.1 pav. Nekilnojamojo turto masinio vertinimo informacinių priemonių schema

3.3. Vertinimo modelių sudarymo bendrosios taisykliės

Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių 3 p. vertinimo modelis apibrėžiamas taip: *nekilnojamojo turto vertinimo modelis – matematinė formulė, taikoma nekilnojamojo turto vidutinei rinkos vertei nekilnojamojo turto verčių zonoje apskaičiuoti, atsižvelgiant į Nekilnojamojo turto kadastro rodiklius.* Vertinimo modeliams parengti būtini išsamūs ir patikimi rinkos duomenys apie objektus.

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių 18 p., sudarant nekilnojamojo turto vertinimo modelius, taikant tiek lyginamąjį, tiek pajamų metodus, nebuvo atsižvelgta į nekilnojamojo turto vertės padidėjimą ar sumažėjimą dėl šių veiksnių:

1. aplinkos laikino pagerinimo arba pabloginimo;
2. žemės sklypo nuosavybės formos ir fizinių savybių;
3. nekilnojamojo turto valdymo formos;
4. nekilnojamojo turto naudojimo, valdymo ir disponavimo apribojimų;
5. nekilnojamojo turto išplanavimo, stiliaus, dizaino, vidaus apdailos ir kitų individualių savybių;
6. nekilnojamojo turto (statinio) padėties gatvės, pasaulio šalių atžvilgiu;
7. nekilnojamojo turto panaudojimo universalumo, technologinės įrangos, jo skleidžiamos taršos.

Nekilnojamojo turto verčių žemėlapių ir vertinimo modelių parengimas susideda iš tarpusavyje susijusių 4 pagrindinių etapų: rinkos duomenų patikros, modelio specifikacijos, modelio kalibravimo ir modelių patikros (3.2 pav.).

Sandorių patikra. Modeliams sudaryti sandoriai patikrinti pagal kriterijus:

1. komerciškumą;
2. vienodas apmokėjimo sąlygas;
3. kilnojamojo turto nebuvinį;
4. vienodą sandorių laiką.

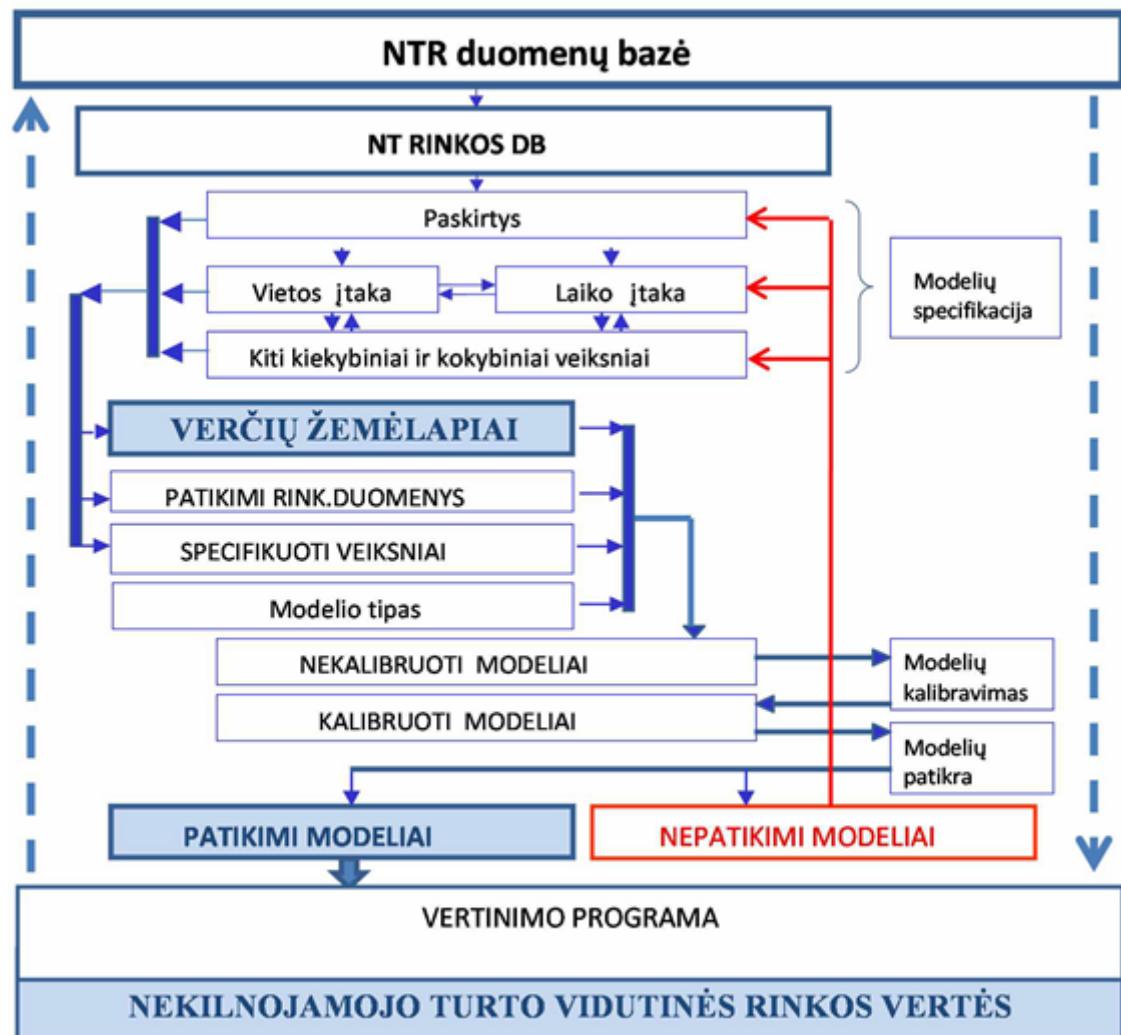
Pirmiesiems 3 kriterijams užtikrinti atlikta išvestinio rodiklio – 1 m² kainų analizė. Jos metu atsisakyta sandorių, kurių kainos neatitinka rinkos konjunktūros.

Ketvirto kriterijaus – vienodo sandorių laiko analizė neatsiejama nuo nustatyto masinio vertinimo datos ir yra labai svarbi aktyviai besikeičiančioje nekilnojamojo turto rinkoje. Laiko įtakos rinkos kainoms nustatymo būdai pateiktii ataskaitos 4.3 poskyryje. Panaudojant kelerių metų sandorius, laiko pataisos būtinumas ir jos dydis daugeliu atvejų nustatyti naudojant rinkos kainų tendencijos koeficiente analizę ir porinę pardavimų analizę (naudojant laikotarpio pradžios ir laikotarpio pabaigos mėnesių kainų medianas). Patikrinus ir laiko pataisa pakoregavus sandorių kainas, atliekama modelių specifikacija.

Modelių specifikacija – rinkos kainas lemiančių veiksnių ir nekilnojamojo turto charakteristikų bei jų sąveikos ryšių nustatymas. Specifikacija atliekama taikant statistinius skaičiavimus, grafinę analizę, koreliacines matricas ir kitus matematinės analizės būdus.

Vienas iš svarbiausių vertę lemiančių veiksnių – vietas įtaka, įvertinama sudarant verčių žemėlapius. Naudojantis žemėlapiu, nustatoma vietas įtaka rinkos vertei ir dėl veiksnių homogeniškumo vertės zonoje sumazinamas vertinimo modelio kintamųjų skaičius. Nekilnojamojo turto verčių zonų sudarymo taisykliés pateiktos ataskaitos 4.4.1 skirsnyste.

Kitiems kokybiniams ir kiekybiniam veiksniams nustatyti panaudotos koreliacinės matricos. Koreliacinė matrica nustato visų analizuojamų kintamųjų porų koreliacijos koeficientų reikšmes. Kokybiniai faktoriai matricai sudaryti paverčiami į skaitmeninę formą. Jei koreliacinėje matricoje du nepriklausomi kintamieji įgyja didelę koreliacijos koeficiente reikšmę, vieno veiksnio atsisakoma. Koreliacine analize užbaigiamā nekilnojamojo turto veiksnių specifikacija. Specifikacijos etape pasiekiamas rezultatas – nustatoma, kokie veiksniai ir kokioje verčių zonoje (teritorijoje) gali būti svarbūs apskaičiuojant nekilnojamojo turto rinkos vertę. Lieka nustatyti veiksnių sąveikos ryšius. Sąveikos ryšius lemia modelių tipai. Teisingas modelio tipo parinkimas garantuoja vertinimo rezultatų kokybę.

3.2 pav. Nekilnojamojo turto verčių žemėlapių ir modelių sudarymo schema

Modelio tipas parenkamas atsižvelgiant į Nekilnojamojo turto kadastro duomenis, verčių zonų sprendinius ir nekilnojamojo turto rinkos duomenis. Modeliai pagal tipus skirstomi į adityvinius, multiplikatyvinius ir hibridinius:

Adityvinis modelis. Bendra adityvinio modelio forma yra tokia:

$$S = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_p X_p,$$

čia: S – apskaičiuojama vertė, X_1, X_2, \dots, X_p – nepriklausomi kintamieji;
 p – nepriklausomų kintamujuų skaičius;
 b_0 – konstanta;
 b_1, b_2, \dots, b_p – nepriklausomų kintamujuų koeficientai.

Multiplikatyvinis modelis. Multiplikatyvinio modelio forma yra tokia:

$$S = b_0 \times X_1^{b1} \times X_2^{b2} \times \dots \times X_p^{bp},$$

čia: S – apskaičiuojama vertė;
 X_1, X_2, \dots, X_p – nepriklausomi kintamieji;
 b_0 – konstanta;
 b_1, b_2, \dots, b_p – nepriklausomų kintamujuų koeficientai.

Hibridinis modelis. Hibridiniai modeliai su jungia ir adityvinius, ir multiplikatyvinius komponentus, pavyzdžiu:

$$S = X_1^{b1} \times X_2^{b2} \times \dots \times b_i^{x_i} \times \dots \times (X_j^{b_j} + \dots + X_p^{b_p}),$$

čia: S – apskaičiuojama vertė;
 X_1, X_2, \dots, X_p – nepriklausomi kintamieji;
 p – nepriklausomų kintamujuų skaičius;

b_1, b_2, \dots, b_p – nepriklausomų kintamųjų koeficientai.

Nustačius reikšmingus veiksnius ir parinkus modelio tipą, atliekamas modelio kalibravimas. *Modelio kalibravimas* – koeficientų masinio vertinimo modelyje nustatymo procesas. Kalibravimui panaudota daugianarė regresinė analizė (DRA). DRA – statistinis nežinomų duomenų, panaudojant žinomą ir prieinamą informaciją, nustatymo būdas. Nekilnojamoji turto vertinime nežinomi duomenys yra nekilnojamoji turto rinkos vertės reikšmės, žinomi ir prieinami – pardavimo kainos ir objektų charakteristikos. DRA pateikia kiekvieno analizuojamo faktoriaus koeficientų reikšmes, kurias įvedus į modelį apskaičiuojamos vertinamų objektų vertės.

Modelių patikra. Nustačius koeficientų reikšmes, statistinėmis ir grafinėmis priemonėmis tikrinamas modelio patikimumas. Modelis įvertinamas pagal aritmetinio vidurkio, medianos, dispersijos, vidutinio kvadratinio nuokrypio, standartinio nuokrypio, koreliacijos koeficiente, modelio apibrėžtumo (determinacijos) koeficiente, variacijos koeficiente reikšmes. Statistinių rodiklių paaiškinimas pateiktas 3.4 poskyryje.

3.4. Statistinių rodiklių apibūdinimas

Vertinimo modeliams sudaryti naudojami patikimi rinkos duomenys. Rinkos duomenų ir jų pagrindu sudarytų masinio vertinimo modelių patikimumui įvertinti naudojami įvairūs statistiniai metodai. Statistiniai rodikliai trumpai apžvelgiami toliau šiame poskyryje.

Aritmetinis vidurkis – reikšmių vidurkis $\bar{S} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n S_i$.

Mediana – sutvarkyto didėjimo tvarka rinkinio vidurinių reikšmių aritmetinis vidurkis, kai rinkinio elementų skaičius lyginis; sutvarkyto didėjimo tvarka rinkinio vidurinė reikšmė, kai rinkinio elementų skaičius nelyginis.

Moda – dažniausiai duomenų aibėje pasikartojuosi reikšmė. Moda yra nevienareikšmis dydis. Ją patogu rasti histograma.

Dispersija – apibūdina elementų galimų reikšmių išsiskaidymo apie vidurkį laipsnį:

$$DX = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (S_i - \bar{S})^2.$$

Vidutinis kvadratinis arba standartinis nuokrypis parodo reikšmių (kainų) išsibarstymo apie vidurkį laipsnį. Kuo jis mažesnis, tuo aritmetinis vidurkis geriau atspindi visumą:

$$SX = \sqrt{DX}.$$

Absoliutus (vidutinis) nuokrypis parodo reikšmių nuokrypi nuo vidurkio:

$$AX = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n |S_i - \bar{S}|.$$

Variacijos koeficientas nurodo vidutinės kvadratinės paklaidos (SX) ir vidutinės pardavimo kainos procentinį santykį:

$$CV = \frac{100\% SX}{\bar{S}}.$$

Koreliacinė analizė rodo, kiek yra reikšmingas ryšys tarp dviejų arba daugiau statistiškai vienais su kitu susietų faktorių. Ji gelbsti priimant sprendimą, ar nagrinėjamas faktorius, nustatant vertę, yra reikšmingas, ar jį galima nekreipti dėmesio.

Koreliacija (koreliacinis ryšys) rodo, ar yra ryšys tarp požymių, kokia jo kryptis ir stiprumas. Jei dydžiai koreliuoti, tai jie priklausomi, t. y. vieno buvimas (nebuviu) daro įtaką kitam; kai nepriklausomi – nekoreliuoti.

Koreliacijos koeficientas parodo nagrinėjamų požymių tiesinę priklausomybę. Koreliacijos koeficiente galimos reikšmės $-1 \leq r(S, Z) \leq 1$. Jeigu dviejų kintamųjų koreliacijos koeficientas lygus 0, tai tie kintamieji yra statistiškai nepriklausomi. Koreliacijos koeficiente formulė:

$$r(S, Z) = \frac{\sum_{i=1}^n (S_i - \bar{S})(Z_i - \bar{Z})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (S_i - \bar{S})^2 \sum_{i=1}^n (Z_i - \bar{Z})^2}}.$$

Normalusis pasiskirstymas – „tvarkingas“ (homogeniškas, stochastinis) duomenų pasiskirstymas apie aritmetinį vidurkį, kai atskirų duomenų nukrypimas nuo vidurkio yra atsitiktinis. Normaluji pasiskirstymą aiškiai apibrėžia vidurkis ir standartinis (kvadratinis) nuokrypis.

Regresinė analizė leidžia apibrėžti santykį tarp dviejų vienas nuo kito priklausomų faktorių taip, kad žinant vieno faktoriaus reikšmę, kito faktoriaus reikšmę galima nusakyti su tam tikra tikimybe. Regresinė analizė yra būdas nustatyti funkciją taip, kad atstumų kvadratas nuo funkcijos iki atrinktos duomenų aibės būtų minimalus.

Daugianarė regresijos lygtis – kai lygtimi išreiškiama kelių nepriklausomų veiksnių įtaka. Sudarant regresijos lygtį neesminiu priežasčių įtaka atmetama, todėl koreliacinis ryšys virsta funkciu. Regresijos lygtys dažniausia būna tiesinės, parabolinės, hiperbolinės, laipsninės ar rodiklinės.

Stjudento kriterijus (pasiskirstymas) t – parodo kintamojo įtaką priklausomam kintamajam lytyje. Kuo Stjudento kriterijus didesnis, tuo svarbesnis lytyje nepriklausomas kintamasis. Pavyzdžiui, kintamasis gali stipriai koreliuoti su pardavimo kaina, bet jis prognozavimui netinkamas. Tą netinkamumą ir parodo Stjudento kriterijus. Stjudento kriterijaus reikšmė pasirinktam pasiklivovimo laipsniui randama lentelėse (pateikiamas statistiniuose vadoveliuose).

Fišerio kriterijus $F = t^2$, kaip ir Stjudento, naudojamas vieno ar kito regresijos kintamojo reikšmingumui nustatyti.

Beta koeficientai išreiškia atskirų kintamuųjų reikšmingumą vienas kito atžvilgiu; jų ryšį lytyje.

Modelio apibrėžtumo (determinacijos) koeficientas R^2 nurodo, koks pardavimo kainų pasiskirstymo procentas yra paaiškinamas regresijos modeliu. Jis apskaičiuojamas pagal formulę:

$$R^2 = \frac{\sum (\hat{S}_i - \bar{S})^2}{\sum (S_i - \bar{S})^2},$$

čia \hat{S}_i – regresijos modeliu apskaičiuota kaina.

R gali turėti reikšmes nuo 0 iki 1. Kai $R = 0$, modeliu jokia pardavimo kainų variacija nepaaikiama. Šiuo atveju kainų vidurkis \bar{S} , taip pat, kaip ir regresijos pagal modelį apskaičiuotos kainos, vienodai atspindės visų nagrinėjamų objektų vertes. Kai $R^2 = 1$, visi nukrypimai nuo \bar{S} aprašomi regresijos lygtimi. Tai reiškia, kad modelyje su vienu kintamuoju visi taškai, atitinkantys pardavimo kainas, yra išsidėstę vienoje linijoje.

4. VERTINIMO MODELIŲ SUDARYMAS VERTINANT LYGINAMUOJU METODU

4.1. Vertinimo modelių sudarymas taikant lyginamąjį metodą

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo modeliams, taikant lyginamąjį metodą, sudaryti panaudoti Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro duomenys, apimantys pastatų ir patalpų kiekybines ir kokybines charakteristikas, parduotų objektų rinkos kainas ir sandorio sudarymo datas. Individualių vertinimo ataskaitų, spaudos ir interneto informacija apie pasiūlos ir nuomas kainas panaudota kaip pagalbiniai duomenys.

Duomenų analizės ir vertinimo modelių sudarymo būdai parenkami atsižvelgiant į rinkos duomenų kiekį nekilnojamojo turto verčių zonose. Jei yra pakankamas sandorių skaičius, rinkos analizė atliekama ir masinio vertinimo modeliai parengiami taikant statistinius metodus. Analizės rezultatai įvertinami pagal statistinius patikimumo kriterijus. Neaktyvios rinkos verčių zonose gali būti taikomos rinkos modeliavimas arba ekspertinis vertinimas.

Nekilnojamojo turto verčių žemėlapių ir vertinimo modelių parengimą lyginamuoju metodu sudaro 4 tarpusavyje susiję pagrindiniai etapai:

1. rinkos duomenų patikra;
2. modelio specifikacija;
3. modelio kalibravimas;
4. modelio patikra.

4.2. Pradinių rinkos duomenų statistiniai rodikliai

Nekilnojamojo turto masiniams vertinimui panaudota Registrų centro nekilnojamojo turto sandorių duomenų bazė (toliau – Sandorių duomenų bazė). Pradinių rinkos duomenų statistiniai rodikliai pateikiami 4.1 lentelėje.

Telšių rajono savivaldybės teritorijoje 2016–2020* m. laikotarpiu daugiausia sudaryta vieno–dviejų butų namų ir butų sandoriai, atitinkamai 872 ir 1 451 sandoriai, taip pat pagalbinio ūkio pastatų – 2 766 sandoriai. Mažiausiai sudaryta kultūros ir mokslo, poilsio ir sporto paskirčių grupių objektų sandoriai.

4.1 lentelė. Telšių rajono savivaldybės 2016–2020* m. pradinių rinkos duomenų statistiniai rodikliai pagal paskirčių grupes masiniams vertinimui

Paskirčių grupė	Sandorių skaičius	Pardavimo kainų 1 m ² , Eur, pagalbinio ūkio pastatų 1 m ³ , Eur statistiniai rodikliai				
		Minimumas	Maksimumas	Aritmetinis vidurkis	Vidutinis kvadratinis nuokrypis	Mediana
Vieno–dviejų butų namai	872	2	939	160	149	115
Butai	1451	2	965	347	197	341
Bendrabučiai	119	24	858	210	133	174
Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	87	7	1071	335	278	257
Administracinė ir gydymo	48	6	1195	193	191	145
Garažai	436	2	388	61	61	43
Kultūros ir mokslo	15	2	52	11	15	4
Poilsio ir sporto	5	23	299	110	112	69
Sodų pastatai	232	3	678	120	113	92
Pagalbinio ūkio pastatų	2766	1	147	6	6	5

* sandoriai įvykę 2020 m. sausio–liepos mėnesiais.

Paskirčių grupė	Sandorių skaičius	Pardavimo kainų 1 m ² , Eur, pagalbinio ūkio pastatų 1 m ³ , Eur statistiniai rodikliai				
		Minimumas	Maksimumas	Aritmetinis vidurkis	Vidutinis kvadratinis nuokrypis	Mediana
patalpų	116	11	165	30	23	24

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių 6 p., nekilnojamojo turto rinkos duomenys tikrinami pagal statistinio patikimumo kriterijus. Šiuos kriterijus atitinkantys duomenys laikomi patikimais ir naudojami nekilnojamojo turto verčių zonoms ir vertinimo modeliams sudaryti. Statistiškai nepatikimi duomenys nekilnojamajam turtui vertinti nenaudojami.

4.3. Laiko pataisa

Sandorių laiko analizė neatskiriamai nuo nustatytos masinio vertinimo datos ir yra labai svarbi, kai naudojami kelerių metų duomenys ir kai nekilnojamojo turto rinka per analizuojamą laikotarpį aktyviai kinta. Vertinimo data yra 2020 m. rugpjūčio 1 d., todėl kainų pataisa dėl laiko yra skaičiuota ir, prireikus, atlikta kainų korekcija šią pataisą prilyginant prie konkretaus sandorio datos.

Laiko pataisai nustatyti gali būti taikomi šie metodai:

1. porinė pardavimų analizė;
2. perpardavimų analizė;
3. pardavimo kainų tendencijos koeficiente analizė;
4. daugianarė regresinė analizė.

Porinė pardavimų analizė. Atrenkami nekilnojamajam turto analogiškų objektų pardavimai, atlikti skirtingu metu. Pataisius šių objektų kainas dėl fizinių charakteristikų skirtumų, likę kainų skirtumai priskiriami laiko faktoriaus įtakai. Turint daug lyginamų objektų rinkos duomenų, apimančių kelerių metų sandorius, galima nustatyti vidutinį rinkos keitimosi tempą atskirai kiekvienais metais. Rekomenduojama naudoti medianą, nes ji pašalina ekstremalių reikšmių įtaką. Nustatytas kainų kitimo tempas panaudojamas sandorių kainoms koreguoti nustatytos vertinimo datos požiūriu pagal formulę:

$$KLP = K(1 + rt),$$

čia: KLP – pardavimo kaina, pakoreguota laiko pataisa;
 K – faktinė pardavimo kaina;
 r – mėnesio arba ketvirčio kainų kitimo tempas;
 t – periodų skaičius (mėnesių arba ketvirčių).

Sandorių, jvykusių vėliau negu vertinimo data, kainų koregavimas atliekamas pagal formulę:

$$KLP = K(1 - rt'),$$

čia t' – periodų (mėnesių, ketvirčių) skaičius, praėjęs nuo vertinimo datos iki sandorio datos.

Perpardavimų analizė. Analizuojamos skirtingu metu jvykusių to paties objekto sandorių kainos. Šis metodas analogiškas poriniam pardavimų metodu, išskyrus privalumą – objektų charakteristikų skirtumų pataisų skaičiavimas yra minimalus. Trūkumas – mažas sandorių skaičius, ypač tais atvejais, kai būtina nustatyti kiekvienos verčių zonos laiko pataisą atskirai. Dėl duomenų stokos šis metodas sujungiamas su porine pardavimų analize.

Pardavimo kainų tendencijos koeficiente analizė. Naudojant aproksimuojančią kreivę, nustatoma, kaip tam tikru laikotarpiu kito objekto ploto vieneto pardavimo kainos. Tokiai analizei abscisėje atidedami jvykusių sandorių mėnesiai (ketvirčiai), ordinatėje – ploto vieneto kainos. Išsidėsčiusius taškus aproksimuojanti kreivė parodo kainų kitimo vidutinį tempą (tendenciją) analizuojamu laikotarpiu grafiškai ir matematine išraiška.

Daugianarė regresinė analizė (DRA). Taikant DRA, nustatoma kelių nepriklausomų faktorių, tokiių kaip objekto fizinių, vienos charakteristikų įtaka priklausomam kintamajam –

pardavimo kainai. Pardavimo datą DRA panaudojant kaip vieną iš nepriklausomų kintamujų, gaunama datos veiksnio koeficiente reikšmė. Ji parodo laiko veiksnio įtaką pardavimo kainai.

Telšių rajono savivaldybėje laiko pataisa apskaičiuota panaudojant pardavimo kainų tendencijos koeficiente analizę ir nustatyta reikšminga visoms nekilnojamomo turto paskirčių grupėms (vieno–dviejų butų namai; butai; bendrabučiai; viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo; administracinė ir gydymo; garažų; sodų pastatai; pagalbinio ūkio), pardavimo kainos 2020-08-01 vertinimui pakoreguotos laiko pataisa.

4.4. Vietos įtakos įvertinimas

4.4.1. Verčių zonų žemėlapio sudarymas

Nekilnojamomo turto masiniame vertinime vietos įtaka įvertinama nekilnojamomo turto verčių žemėlapiuose sudarant verčių zonas. Teritorijos zonavimu pasiekiamas taip pat ir kitų veiksnių – aprūpinimo komunikacijomis, paslaugų punktais, kultūros objektais, patrauklumo ir t. t. – homogenišumas, todėl sumažėja kintamujų skaičius, modelis tampa paprastesnis. Vieta, išreikšta verčių zonomis ir joms nustatytais skaliariais dydžiais, yra vienas iš vertinimo modelio kintamujų, turinčių svarbią įtaką nekilnojamomo turto vertei.

Nekilnojamomo turto verčių zona – atliekant sisteminę analizę nustatoma ir ekominiai veiksnių bei rinkos sandorių duomenimis grindžiama panašių kainų lygio teritorija, atvaizduojama Nekilnojamomo turto kadastro žemėlapyje.

Žemės sklypams ir statiniams sudaromos bendros verčių zonas (Nekilnojamomo turto vertinimo taisyklių 8 p.).

Telšių rajono savivaldybės teritorijos zonavimas vertingumo požiūriu atliktas panaudojant Geografinių informacinių sistemų (toliau – GIS) *ArcGIS API for JavaScript* ir *Java* priemonėmis įmonės programuotojų sukurtą taikomąją programą, *ArcGIS 10.6.1. for Desktop* programą, Nekilnojamomo turto kadastro žemėlapio sprendinius, statistiškai patikimus šios savivaldybės nekilnojamomo turto rinkos duomenis, atsižvelgta į ankstesnių ir šio žemės ir statinių masinio vertinimo rezultatų viešo svarstymo metu pateiktas savininkų, savivaldybių specialistų pastabas, pasiūlymus ir nurodymus, pateiktus raštu ir viešo verčių žemėlapio ir verčių aptarimo metu.

Atsižvelgiant į patikimų pirkimo–pardavimo duomenų lokalizaciją, GIS priemonėmis sukurtoje taikomojoje programe suformuojamos verčių zinos. Verčių zonų ribos turi atitikti nekilnojamomo turto rinkos kainų lygių (ploto vienetui) pasikeitimų ribas, įvertinant analizuojamų objektų, kurių pardavimo kainos atitinka rinkos kainų patikimumo kriterijus, naudojimo paskirtį ir kitas svarbias charakteristikas.

Verčių zonomi sudaryti parduotų objektų 1 m² kainos pažymimos žemėlapyje pagal objekto buvimo vietą ir paskirčių grupes. Nekilnojamomo turto verčių zonos sudarytos laikantis Nekilnojamomo turto vertinimo taisyklių 7 punkto reikalavimų:

1. *Nekilnojamomo turto verčių zona turi apimti žemės plotus ir vidaus vandenis, kuriuose bent vienos paskirties nekilnojamomo turto patikimumo kriterijus atitinkančią kainų lygis nuo gretimos nekilnojamomo turto verčių zonos kainų lygio skiriasi ne mažiau kaip 15 procentų.*

2. *Nekilnojamomo turto verčių zona kaimo vietovėje turi būti ne mažesnė kaip vienos gyvenamosios vietovės teritorija arba urbanizuota ar rekreaciniu naudojimo pobūdžio teritorijos dalis (sodininkų bendrijos sodai, miestelis ir kita).*

3. *Nekilnojamomo turto verčių zonų ribos derinamos su savivaldybių, gyvenamujų vietovių, kadastro vietovių ir kadastro blokų bei žemės sklypų ribomis, miškų masyvų ir valstybinių vandens telkinių pakraščiais, teritorijų planavimo dokumentuose suformuotų miestų kvartalų ar skirtingo teritorijos tvarkymo režimo teritorijų ribomis.*

Suformavus nekilnojamomo turto verčių zonas, vadovaujantis teminių žemėlapių rengimo reikalavimais, nustatytais Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatyme, parengiami nekilnojamomo turto verčių žemėlapiai (Nekilnojamomo turto vertinimo taisyklių 9 str.).

GIS taikomojoje programoje suformavus verčių zonas ir parengus skaitmeninį verčių žemėlapį, nekilnojamojo turto objektams miestuose ir kaimiškose teritorijose pagal jų vietą kadastro žemėlapyje automatizuotai parenkama verčių zona ir verčių zonas vertingumo rodikliai, numatyti vertinimo modelyje. GIS priemonių taikymas sudaro sąlygas teisingai priskirti verčių zonų reikšmingumo rodiklius nekilnojamojo turto objektams, kurie naujai registrojami kadastro žemėlapyje, taip pat panaikinamos neteisingai suteiktų adresų klaidos.

Dėl verčių zonų ribų nustatymo žemės sklypų ribomis ir dėl nekilnojamojo turto objekto vienos identifikavimo GIS priemonėmis pagal jo adresą bei koordinates kadastro žemėlapyje verčių zonas tiksliai aprašyti tekstu sudėtinga ir netikslinga, nes tekstinis aprašymas tampa nereikalingas objekto geografinės vienos identifikavimui. Dėl anksčiau išdėstytyų aplinkybių nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitose verčių zonų tekstiniai aprašymai nepateikiami.

Susipažinti su patvirtintais savivaldybės teritorijos verčių zonų žemėlapiais ir atliki verčių zonų paiešką galima interneto puslapyje <https://www.regia.lt/zemelapis/>. Nurodytame puslapyje verčių zonų paieška atliekama savivaldybių sąraše pažymint norimą savivaldybę, temų sąraše pažymint laukus – *verčių zonas; žemėlapyje identifikavus pageidaujamą vietą*.

Telšių rajono savivaldybės nekilnojamojo turto verčių zonų žemėlapis pateiktas vertinimo ataskaitos 3 priede – *Verčių zonų žemėlapis*.

4.4.2. Trumpas verčių zonų suskirstymo praktinis paaškinimas

Telšių rajono savivaldybėje sudarytos 18 verčių zonų, iš kurių Telšių mieste – 4, likusioje savivaldybės teritorijoje – 14.

51.1.1 verčių zona, centrinė Telšių miesto dalis iš pietų pusės apribota Masčio ezeru, išskirta iš atskirą verčių zoną. Joje aukštą nekilnojamojo turto vertę nulėmė istoriškai suformuotas miesto centras, ant kalvos esantis senamiestis su gražiu vaizdu į Masčio ezerą, kuriame yra pagrindinės valstybės institucijos, prekybos ir paslaugų centralai, bankai, bažnyčios, „Alkos“ muziejus, kultūros ir kiti socialiniai objektais, iрengtos komunikacijos, sutvarkyta aplinka. Centro zona nėra didelė, todėl šioje teritorijoje esančių nekilnojamojo turto objektų rinkos kaina – didžiausia, ypatingai komercinės paskirties objektų – kaip žemės, taip ir statinių. Šioje teritorijoje beveik nėra laisvų žemės sklypų, visa žemė užstatyta, įvykusių žemės sandorių nedaug, kainų lygis čia yra didžiausias lyginant su gretimų teritorijų kainų lygiu, todėl ji išskirta iš atskirą verčių zoną.

51.1.2 verčių zonai priskirta visa likusi Telšių miesto teritorija, kuri nepriskirta centrinei, rytinei ir pramoninei zonomiems ir yra išsidėsčiusi aplinkui centrinę miesto verčių zoną bei dalinai įsiterpusi tarp pramoninės, rytinės ir centrinės verčių zonų. Tai miesto teritorija, apimanti individualių namų rajonus, miesto geležinkelio ir autobusų stotis, kapines, daugumą švietimo įstaigų, taip pat daugiabučių namų mikrorajonus bei mégėjiškų sodų ir sodininkų bendrijų žemės sklypus, esančius miesto teritorijoje. Dauguma verčių zonoje esančių pastatų yra pastatyti 1960–1980 m., tačiau individualių gyvenamujų namų rajonuose yra nemažai naujai statyti arba rekonstruoti pastatų. Pramonės objektų šioje verčių zonoje beveik nėra, daugiausia – smulkiai komercinėi veiklai skirti objektais. Šioje teritorijoje nėra daug laisvų žemės sklypų, visa žemė užstatyta, įvykusių žemės sandorių taip pat nėra labai daug, tačiau daugiau nei kitose miesto teritorijose (daugiausia gyvenamujų teritorijų ir mégėjų sodo žemės sandorių). Čia nekilnojamojo turto kainų lygis yra mažesnis negu centrinėje miesto dalyje (verčių zonoje 51.1.1), tačiau didesnis negu 51.1.3 ir 51.1.4 verčių zonose, todėl ji išskirta iš atskirą verčių zoną.

51.1.3 verčių zona, Telšių miesto šiaurėje tarp magistralinio kelio A11 Šiauliai-Palanga ir geležinkelio esanti teritorija, kurioje sukonzentruoti gamybiniai-pramoniniai miesto objektais (UAB „Žemaitijos pienas“, UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“, UAB "TCH", UAB „Slénis“, UAB „Žemaitijos kelias“, UAB „Raiška“, UAB „Telšių kelias“, UAB „Telšių gelžbetonis“, UAB „Techsis“, naujai pastatytas vaistų fabrikas ir t. t.), kiti įvairių įmonių administraciniai ir gamybiniai objektais, didmeninės prekybos statybinėmis medžiagomis ir kuru objektais. Šią miesto dalį nuo likusios miesto dalies skiria geležinkelis. Telšių mieste dėl gamybos apimčių sumažėjimo, įmonių bankrotų, gyventojų emigracijos, pramonė vystosi nesparčiai, todėl pramoninės paskirties žemė, kaip ir kitų paskirčių žemė, šioje verčių zonoje neturi didelės paklausos. Šioje verčių zonoje nekilnojamojo turto

vyraujanti paskirtis ir struktūra bei kainų lygis skiriasi nuo kitų miesto verčių zonų, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.1.4 verčių zona, labiausiai į rytus nutolusi Telšių miesto dalis, šiaurėje apribota Tryškių gatve, rytuose – Telšių miesto apvažiavimu, Luokės gatve ir priemiestine verčių zona 51.3, pietuose – priemiestine verčių zona 51.2, vakaruose – Masčio ežeru ir miesto verčių zonomis 51.1.1, 51.1.2. Ši rinkos verčių zona yra vėliausiai prie miesto prijungta buvusi priemiestinės verčių zonas 51.2 teritorijos dalis, kurioje vyrauja naujai suformuoti kitos paskirties (mažaaukščių gyvenamujų namų statybos) žemės sklypai, kur yra aktyviai vykdoma gyvenamujų namų statyba, bei žemės ūkio paskirties žemės sklypai, turintys galimybę perspektyvoje keisti žemės sklypų paskirtį į gyvenamujų teritorijų bei mėgėjiškų sodų ir sodininkų bendrijų žemės sklypus. Tai zona, kurios vertę apsprrendžia įvairūs ir skirtini faktoriai: arti socialiniai objektai, tačiau nelabai patogus privažiavimas (daugiausia žvyruotomis gatvėmis), nėra miesto komunikacijų, tačiau yra galimybė ateityje jas prijungti, patrauklus kalvotas gamtovaizdis, Masčio ezero pakrantės zona. Šios verčių zonas sukūrimą įtakojo naujų miesto ribų atsiradimas, pasikeitusi nekilnojamomo turto rinkos situacija bei perspektyva aprūpinti šią miesto dalį komunikacijomis. Šioje verčių zonoje nekilnojamomo turto kainų lygis kol kas yra žemiausias mieste, tačiau vyksta daug naujų statybų ir perspektyvoje nekilnojamomo turto kainos turi tendenciją augti.

51.2 verčių zona apima šiaurrytinę Telšių miesto dalį, apribotą Šiaulių plentu ir rytiniu miesto apvažiavimu, Degaičių seniūnijos Dimaičių k., Degaičių k. dalį iki Tryškių gatvės rytuose, Gadūnavo seniūnijos Siraičių k., Ryškėnų seniūnijos Berkinėnų k., Purplių k., Ryškėnų k., Želvaičių k., Judrėnų k., Viešvėnų seniūnijos Rainių k., Paežerės k. Tai priemiestinė verčių zona, kuri yra prie pat (natūroje nematyti aiškios ribos) Telšių miesto pietvakarinės, pietinės ir rytinės ribų ir ribojasi su miesto verčių zonomis 51.1.2, 51.1.3 ir 51.1.4 bei priemiestine verčių zona 51.3. Didžioji šios teritorijos dalis yra gražiose, vaizdingose vietose, patogus susisiekimas su Telšių miestu. Tai patraukli ir rinkoje paklausi priemiesčio teritorija, kurioje vyrauja žemės ūkio paskirties ir kitos paskirties – mažaaukščių namų statybos – žemės sklypai. Ši teritorija atskirta į atskirą rinkos verčių zoną todėl, kad nekilnojamomo turto kainos joje yra artimos Telšių miesto kainoms ir aukštesnės negu kituose gretimuose kaimuose. Taip pat ši teritorija ateityje turi tendenciją plėstis, nes yra nemažai privačių neužstatytų žemės sklypų, patogus susisiekimas su miestu, miesto vandentiekio, kanalizacijos ir gamtinių duju (Ryškėnų, Berkinėnų, Rainių, Degaičių kaimuose) komunikacijos, galimybė ateityje patogiai vystyti įvairią ūkinę – gamybinę ir smulkią komercinę veiklą, nes Telšių mieste laisvų žemės sklypų yra nedaug. Nekilnojamomo turto kainos šioje teritorijoje didesnės negu kituose rajono miesteliuose ir kaimuose, tačiau mažesnės nei Telšių miesto verčių zonose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.3 verčių zona apima Anulyno k., Birikų k., Buožėnų k., šiaurinę (iki Šiaulių plento) ir rytinę (iki Tryškių gatvės) Degaičių k. dalis, Degenių k., Džiuginėnų k., Eidintaičių k., Eigirdžių mstl., Galaičių k., Galkančių k., Gaudikaičių k., Getautės k., Gintalų k. (Degaičių sen.), Kalnėnų k., Kęstaičių k., Kumpikų k., Liudvikavo k., Liūnų k., Pagermančio k., Paragų k., Plepų k., Rubežaičių k., Skurvydiškės k., Stulpinų k., Šašaičių k., Užgirių k., Vigantiškių k., Vabalių k., Viešvėnų I k., Viešvėnų II k., Mileikių k., Smiltinių k., Muitaičių k., Sakalų II k., kurie yra išsidėstę aplinkui Telšių miestą. Tai priemiesčio teritorija, rinkoje turinti didėjančią nekilnojamomo turto paklausą, kurią lemia patogus susisiekimas su miestu, miesto vandentiekio, kanalizacijos ir gamtinių duju (Degaičių, Rainių kaimuose) komunikacijos, galimybė ateityje patogiai vystyti įvairią ūkinę – gamybinę ir smulkią komercinę veiklą, nes Telšių mieste laisvų žemės sklypų yra nedaug. Nekilnojamomo turto kainas šioje teritorijoje įtakoja ir ES parama verslo pradžiai kaime teikiama pagal 2014-2020 m. Kaimo plėtros programos veiklos sritį „Parama ekonominės veiklos pradžiai“. Nekilnojamomo turto (namų valdų, sodininkų bendrijų, komercinės bei pramonės paskirties žemės) kainos yra didesnės negu kituose rajono miesteliuose ir kaimuose, tačiau mažesnės nei Telšių miesto ir priemiesčio verčių zonose 51.1.2, 51.1.3, 51.1.4, 51.2, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.4 verčių zonoje yra visas Varnių miestas ir urbanizuotos Gintalų k. pietinė bei Ožtakių k. šiaurinė dalys. Nors miestas garsus savo istorija, architektūriniais bei istoriniais paminklais, naujai sutvarkytomis viešosiomis erdvėmis, veikiančiu Telšių regioninio profesinio mokymo centro, mieste nėra pramonės ir beveik nevykdoma gamybinė veikla. Varnių mieste ir šalia esančiuose Gintalų ir Ožtakių kaimuose (natūroje tarp jų nematyti aiškios ribos) yra įvairių paskirčių nekilnojamomo turto,

kurio rinka yra vienodai pasyvi, nekilnojamojo turto kainos yra panašios (nepriklauso nuo turto buvimo vietas), todėl yra netikslina Varnių miestą bei priemiestį skaidytį į kelias atskiras verčių zonas ir ši teritorija yra išskirta į vieną atskirą verčių zoną.

51.5 verčių zonai priskirtas Gadūnavo mstl., Sarakų I k., Sarakų II k. Nurodytose vietovėse nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl jos išskirtos į atskirą verčių zoną.

51.6 verčių zonai priskirtas Nevarėnų mstl. Nurodytoje vietovėje nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.7 verčių zonai priskirtas Nerimdaičių mstl. ir Bügenių k. Nurodytoje vietovėje nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.8 verčių zonai priskirtas Tryškių mstl. ir Sukančių k. dalis. Nurodytoje vietovėje nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.9 verčių zonai priskirti Ubiškės mstl., Kiršių k., Pateklėnų k., Medinių k., Jonaičių k. Nurodytose vietovėse nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl jos išskirtos į atskirą verčių zoną.

51.10 verčių zonai priskirta Luokės mstl. dalis. Nurodytoje vietovėje nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.11 verčių zonai priskirtas Pavandenės mstl. Nurodytoje vietovėje nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.12 verčių zonai priskirtas Janapolės mstl., Janapolės k. Nurodytose vietovėse nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl jos išskirtos į atskirą verčių zoną.

51.13 verčių zonai priskirtas Žarėnų mstl. Nurodytoje vietovėje nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

51.14 verčių zonai priskirtas Lauko Sodos mstl. ir Sodalės k. Nurodytoje vietovėje nekilnojamojo turto kainų lygis yra aukštesnis negu gretimose, todėl ji išskirta į atskirą verčių zoną.

Didesnį nei likusioje savivaldybės dalyje (verčių zona 51.15) nekilnojamojo turto kainų lygi verčių zonose 51.5–51.14 lemia tai, kad šie miesteliai ir kaimai – tai centrai, kuriuose sutelkti socialiniai, kultūriniai ir komerciniai objektai: seniūnija, paštas, ambulatorija, mokykla, bažnyčia, parduotuvė, turgus, biblioteka ir t. t., tai buvę kolūkių bei ūkių centrai, kuriuose yra miesto vandentiekio ir kanalizacijos tinklai, asfaltuotos gatvelės.

51.15 verčių zonai priskirti visi likę Telšių r. savivaldybės kaimai. Juose nekilnojamojo turto rinka yra pasyviausia ir kainos žemiausios, išskyrus žemės sklypus vaizdingose vietose.

4.5. Rinkos modeliavimas

Nekilnojamojo turto rinkos modeliavimas – procesas, kai atliekant nekilnojamojo turto rinkos analizę, nustatoma vertės ir rinkos veiksnių priklausomybė, taikoma nejvertintų rinkos segmentų vertės parametrams nustatyti.

Nekilnojamojo turto masiniame vertinime rinkos modeliavimo būdas taikomas vidutinei rinkos vertei nustatyti toms turto grupėms (paskirtims) ir tose verčių zonose, kuriose vertinamos turto grupės (paskirties) objektų nebuvo parduota ir jų pirkimo–pardavimo rinkos kainos néra žinomas. Taikant nekilnojamojo turto rinkos analizę, nustatyta priklausomybių tarp vertės ir rinkos veiksnių (turto vertės ir nuomas kainos priklausomybės, turto verčių tarp skirtingu turto grupių priklausomybės, turto verčių nuo atstumo priklausomybės, analogiškų verčių zonų vertės, individualaus vertinimo verčių) panaudojimas nejvertintos turto grupės (paskirties) vertei nustatyti vadinamas vertinimu rinkos modeliavimo būdu. Vertinant šiuo būdu, verčių tikslumas tiesiogiai priklauso nuo surinktos informacijos pagrįstumo ir teisingumo.

Atsižvelgiant į nepakankamą bendrabučių paskirčių grupės nekilnojamojo turto sandorių skaičių ir į tai, kad vertinant butus ir bendrabučius atsižvelgiama į analogiškus vertei įtaką darančius veiksnius, vertintojai, sudarydami bendrabučių masinio vertinimo modelį, apskaičiavo priklausomybės koeficientą tarp butų ir bendrabučių paskirčių grupių. Atlikus Telšių rajono savivaldybės teritorijoje butų ir bendrabučių paskirčių grupių nekilnojamojo turto rinkos duomenų

statistinę analizę, nustatyta, kad nekilnojamojo turto verčių zonose, nurodytose 4.2 lentelėje, vidutinis skirtumas tarp butų sandorių pardavimo kainų 1 m² medianos ir bendrabučių sandorių pardavimo kainų 1 m² medianos, yra 60 proc. Taigi sudarant bendrabučių masinio vertinimo modelį ir skaičiuojant bendrabučių vidutines rinkos vertes, gauta vertė, apskaičiuota pagal butų modelį, dauginama iš nustatytu koeficiente 0,40.

Koeficiente apskaičiavimas pagal verčių zonas pateikiamas 4.2 lentelėje.

4.2 lentelė. Koeficiente apskaičiavimas pagal verčių zonas

Verčių zonos Nr.	Butų paskirčių grupės pardavimo kainų 1 m ² mediana, Eur	Bendrabučių paskirčių grupės pardavimo kainų 1 m ² mediana, Eur	Koeficientas
51.1.1	380	141	0,40
51.1.2	371	129	0,40
Koeficientų vidurkis:			0,40

▼ 4.6. Ekspertinis vertinimas

Nekilnojamojo turto ekspertinis vertinimas apibrėžtas Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių 3 p. taip: *nekilnojamojo turto ekspertinis vertinimas – nekilnojamojo turto vertinimas, kai remiantis atskirų nekilnojamojo turto vienetų vertinimo patirtimi ir analize nustatomi vertinimo koeficientai, rodikliai ir kiti santykiniai lyginamieji dydžiai, leidžiantys jvertinti panašias savybes turintį turą.*³⁵

Ekspertinis vertinimas paprastai taikomas tais atvejais, kai trūksta rinkos duomenų, kad būtų galima taikyti lyginamajį arba pajamų metodą.

▼ 4.7. Vertinimo modelių, sudarytų lyginamuju metodu, patikra

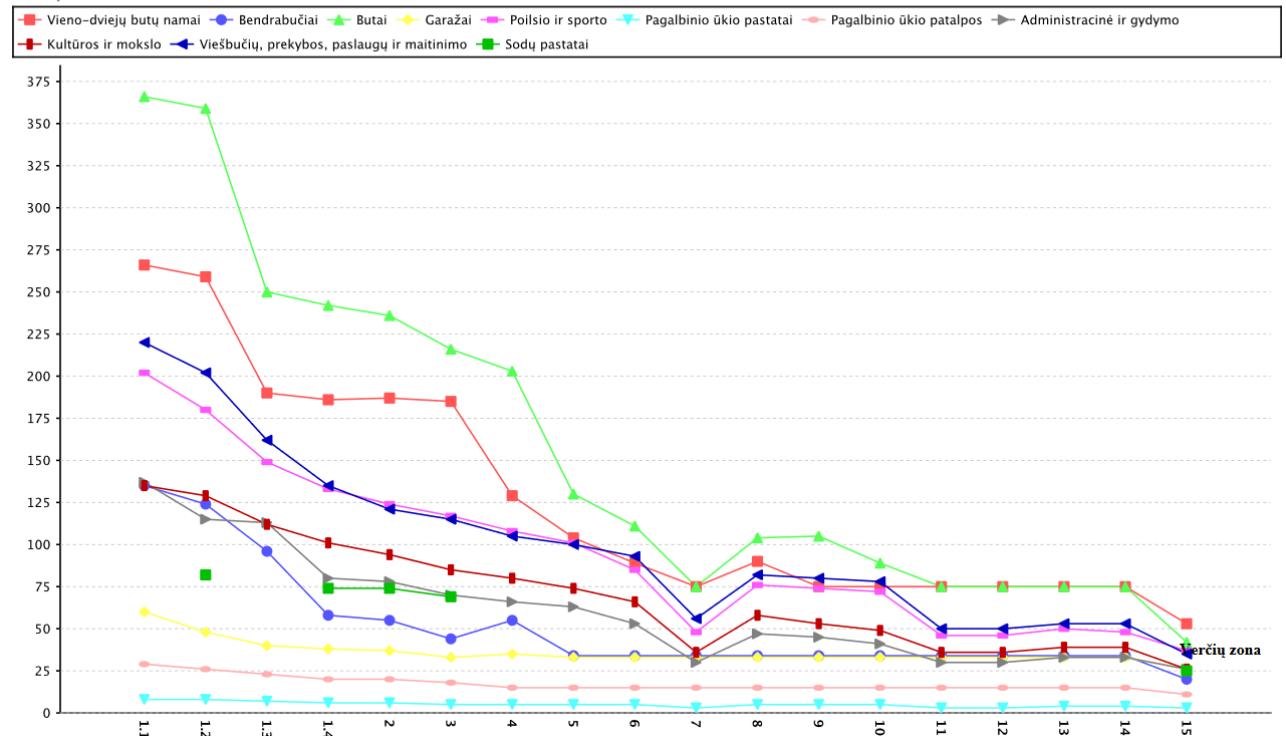
Telšių rajono savivaldybės nekilnojamojo turto vertinimo modelių, sudarytų lyginamuju metodu, grafinė patikra pateikta 4.1 pav.

³⁵ Nekilnojamojo turto vertinimo taisykliės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugėjo 29 d. nutarimu Nr. 1049 „Dėl nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių patvirtinimo.“ [žiūrėta 2020-06-29]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lit/TAD/TAIS.262736/asr>>.

Telšių r. sav.

Pastatų 1 m², pagalbinio ūkio paskirčių grupės – 1 m³ vertės pagal verčių zonas

Vertė, Eur

4.1 pav. Telšių rajono savivaldybės nekilnojamojo turto vertinimo modelių vertikali–horizontali patikra

4.1 pav. grafiko x ašyje atidėtos verčių zonas, y ašyje – vidutinės 1 m² vertės, apskaičiuotos pagal parengtus modelius vertinimo dieną – 2020 m. rugpjūčio 1 d. Gauta kreivė rodo 1 m² vertės kaitą teritoriniu, taip pat ir atskirų paskirčių grupių požiūriu. Tuo atveju, kai visų kreivų kaita verčių zonose turi panašias tendencijas, galima daryti išvadą, kad vertinimo modeliai sudaryti teisingai, ir atvirkščiai – susikirtus kreivėms, būtina patikrinti modelio teisingumą arba daryti išvadą, kad rinkos sąlygos verčių zonoje turi išskirtines aplinkybes.

Telšių rajono savivaldybės patikrinti ir atitinkantys nekilnojamojo turto rinkos konjunktūrą vertinimo modeliai pateikiti vertinimo ataskaitos 1 priede – *Vertinimo modeliai lyginamuoju metodu*.

▼ 5. VERTINIMO MODELIŲ SUDARYMAS VERTINANT PAJAMŲ METODU

▼ 5.1. Vertinimo modelių sudarymas taikant pajamų metodą

Vadovaujantis Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 1 p., komercinio naudojimo nekilnojamasis turtas vertinamas lyginamuju ir pajamų metodais, taikant masinį nekilnojamojo turto vertinimą. Pagal to paties įstatymo 2 str. 5 d. *komercinio naudojimo nekilnojamasis turtas – administraciniés, maitinimo, paslaugų, prekybos, viešbučių, poilsio, gydymo, kultūros, mokslo ir sporto paskirties statiniai (patalpos)*.

Pasirenkant vertinimo metodą, buvo atsižvelgta į Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo ir Turto ir verslo vertinimo metodikos nuostatas. Poilsio, kultūros, mokslo ir sporto paskirties pastatų (patalpų) nuomas sandorių fiksuojama mažai, todėl jų vertinimui taikant pajamų metodą galimos didelės vidutinių rinkos verčių paklaidos. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir siekiant tikslesnio įvertinimo, šis metodas minėtoms paskirtims nebuvo taikytas.

Pajamų metodas taikomas tada, kai tikimasi, kad vertinamo turto naudojimo vertė objektyviausiai parodys turto vertę rinkoje. Naudojimo vertė – apskaičiuota pinigų suma, rodanti turto ekonominį naudingumą tam tikram naudotojui. Pajamų metodas remiasi prielaida, kad egzistuoja apibrėžtas ryšys tarp grynujų (veiklos) pajamų, gaunamų iš objekto, ir to objekto rinkos vertės. Vertinant nekilnojamajį turtą pajamų metodu, gali būti naudojamas:

1. kapitalizavimo skaičiavimo būdas;
2. diskontuotų pinigų srautų skaičiavimo būdas.

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo modeliams sudaryti pajamų metodu taikytas kapitalizavimo skaičiavimo būdas. Šis metodas grindžiamas galimybe gauti pajamas nuomojant vertinamą turtą bei apskaičiuojant ir taikant kapitalizavimo normą.

Vertinamo turto naudojimo vertė, taikant tiesioginį pajamų kapitalizavimą, skaičiuojama pagal formulę:

$$NV = VP / r,$$

čia:
NV – naudojimo vertė;
VP – veiklos pajamos per metus;
r – kapitalizavimo normos rodiklis.

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo modeliams sudaryti pajamų metodu panaudoti:

- Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro duomenys, apimantys jų kiekybines ir kokybines charakteristikas;
- nuomas sandorių kainos, užfiksuotos Sandorių duomenų bazėje;
- nuomas sandorių kainos, užfiksuotos viešuose leidiniuose, internete panaudotos kaip pagalbiniai duomenys;
- individualių vertinimo ataskaitų, spaudos ir interneto informacija apie pasiūlos, nuomas kainas, užimtumą ir kt., panaudota kaip pagalbiniai duomenys.

Nekilnojamojo turto verčių žemėlapių ir vertinimo modelių parengimą pajamų metodu sudaro 8 tarpusavyje susiję pagrindiniai etapai:

1. rinkos duomenų patikra;
2. pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomas vertę, specifikacija;
3. pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomas vertę, kalibravimas;
4. pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomas vertę, patikra;
5. vertinamo nekilnojamojo turto grynujų pajamų nustatymas;
6. kapitalizavimo normos nustatymas;
7. žemės įtakos koeficiente statinyje nustatymas;
8. pagrindinio modelio, nustatančio vertinamo nekilnojamojo turto vidutinę rinkos vertę, patikra.

Matematine išraiška masinio vertinimo modelis pajamų metodu atrodo taip:
 $((BP \times (Užim\% / 100)) - (MokV \times (NTm\% / 100) + VRV \times (Drau\% / 100) + BP \times (Vald\% / 100) + BP \times (Remo\% / 100))) / (r / 100) \times ŽVK,$

čia $BP = (\text{vidutinė nuomas vertė} \times (BnPl - PgPl \times 0,25)) \times 12,$

čia: vidutinė nuomas vertė = $b_0 \times X_1^{b_1} \times X_2^{b_2} \times \dots \times X_p^{b_p};$
 X_1, X_2, \dots, X_p – nepriklausomi kintamieji;
 b_0 – vidutinė (bazinė) nuomas kaina;
 b_1, b_2, \dots, b_p – nepriklausomų kintamujuų koeficientai;
 0,25 – 25 proc. mažinama pagalbinio ploto vidutinė nuomas vertė;
 12 – mėnesių skaičius.

5.1 lentelė. Vertinimo modelių, sudarytų taikant pajamų metodą, kintamieji ir jų trumpiniai

Pavadinimas	Pavadinimo trumpinis
Draudimo išlaidų tarifas, proc.	Drau%
Turto valdymo ir kt. išlaidų tarifas, proc.	Vald%
Einamojo remonto išlaidos, proc.	Remo%
Užimtumo procentas, proc.	Uzim%
Kapitalizavimo normos rodiklis, proc.	r
Nekilnojamojo turto mokesčio tarifas, proc.	NTm%
Vidutinė rinkos vertė	VRV
Žemės vertės įtakos koeficientas	ŽVK
Mokestinė vertė	MokV
Grynosios veiklos pajamos, gaunamos iš nekilnojamojo turto	GP
Bendrosios pajamos	BP

▼ 5.2. Pagalbinio modelio, nustatantį vidutinę nuomas vertę, sudarymas

▼ 5.2.1. Telšių rajono savivaldybės nuomas duomenų statistiniai rodikliai

5.2 lentelė. Telšių rajono savivaldybės pradinių nuomas duomenų statistiniai rodikliai

Paskirčių grupė	Sandorių skaičius	Nuomas kainų 1 m ² statistiniai rodikliai, Eur/mén.				
		Minimumas	Maksimumas	Aritmetinis vidurkis	Vidutinis kvadratinis nuokrypis	Mediana
Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	81	1	195	9	23	4
Administracinė ir gydymo	26	1	86	8	16	4

Nekilnojamojo turto nuomas rinka, ypač kaimiškose teritorijose, nėra paplitusi, o galiojantys teisės aktai nenustato privalomo nuomas sandorių registravimo Nekilnojamojo turto registre, todėl Telšių rajono savivaldybės užfiksotų nuomas sandorių skaičius buvo nepakankamas vertinimo modeliams sudaryti, taikant pajamų metodą. Papildomai buvo surinkta žiniasklaidoje ir kituose informaciniuose šaltiniuose skelbiama informacija apie nuomas pasiūlos kainas. Vertinant Telšių rajono savivaldybės komercinio naudojimo nekilnojamajį turą pajamų metodu, buvo rinktos ir analizuotos ne tik šios, bet ir panašių teritorijų vertės požiūriu Akmenės rajono, Mažeikių rajono, Plungės rajono, Rietavo, Skuodo rajono savivaldybių nuomas kainos.

5.3 lentelė. Akmenės rajono, Mažeikių rajono, Plungės rajono, Rietavo, Skuodo rajono savivaldybių pradinių nuomos duomenų statistiniai rodikliai

Paskirčių grupė	Sandorių skaičius	Nuomas kainų 1 m ² statistiniai rodikliai, Eur/mén.				
		Minimumas	Maksimumas	Aritmetinis vidurkis	Vidutinis kvadratinis nuokrypis	Mediana
Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	164	1	4047	105	533	5
Administracinė ir gydymo	67	1	540	25	78	3

Jei vertinamų paskirčių grupių (paskirčių) analizuojamoje teritorijoje (verčių zonose) nuomas kainos nėra žinomas, jos nustatomos rinkos modeliavimo arba ekspertiniu būdu.

▼ 5.2.2. Rinkos duomenų patikra

Modeliams sudaryti reikalingos sandorių nuomas kainos patikrinamos pagal komerciškumą ir vienodą sandorių sudarymo laiką. Komerciškumo kriterijus nustatomas atliekant nuomas kainų analizę, prieš tai atsisakant sandorių, kurių nuomas kainos neatitinka rinkos konjunktūros. Laiko kriterijaus – vienodo sandorių laiko – analizė neatsiejama nuo nustatyto masinio vertinimo datos ir yra labai svarbi aktyviai besikeičiančioje nekilnojamajo turto rinkoje. Laiko įtakos rinkos nuomas kainoms nustatymo būdai pateiktos 4.3 poskyryje. Panaudojant ilgesnio laikotarpio nuomas kainas, laiko pataisos būtinumas ir jos dydis daugeliu atvejų nustatyti atliekant nuomas kainų tendencijos koeficiente analizę. Tais atvejais, kai pagalbiniam modeliui sudaryti užtenka paskutinių metų duomenų ir kai per tą laikotarpį nuomas kainų pokyčiai dėl laiko įtakos nėra reikšmingi, laiko pataisos nereikalingos.

Patikrinus ir laiko pataisa pakoregavus nuomas kainas, atliekama modelių specifikacija.

▼ 5.2.3. Pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomas vertę, specifikacija

Pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomas vertę, specifikacija – nuomas kainas lemiančių veiksnių ir nekilnojamajo turto charakteristikų bei jų sąveikos ryšių nustatymas. Specifikacija atliekama taikant statistinius skaičiavimus, grafinę analizę, koreliacines matricas, kitus matematinės analizės būdus.

Vadovaujantis Nekilnojamajo turto kadastro nuostatais ir atsižvelgiant į rinkos konjunktūrą, specifikacijos metu nekilnojamajo turto naudojimo paskirtys yra sugrupuotos į tas pačias paskirčių grupes, kaip ir vertinant lyginamuoju metodu.

Vietos veiksnys jvertinamas sudarant verčių žemėlapius. Naudojantis žemėlapiu, nustatoma vietos įtaka vidutinei nuomas vertei ir dėl vertės verčių zonoje esančių veiksnų homogeniškumo sumažinamas vertinimo modelio kintamųjų skaičius. Nekilnojamajo turto verčių zonų sudarymo taisyklės pateiktos ataskaitos 4.4.1 skirsnyje.

Vertinant turtą pajamų metodu, naudojamos tos pačios verčių zonas kaip ir vertinant lyginamuoju metodu. Telšių rajono savivaldybė turi 19 verčių zonų, verčių zonų žemėlapio sudarymas ir trumpas verčių zonų suskirstymo paaiškinimas aprašytas 4.4 poskyryje. Atlirkus vertinamų paskirčių grupių rinkos analizę pagal vertinamo turto tipus, statybos metus ir nuomas kainas, verčių zonos buvo sujungtos taip pat, kaip ir vertinant lyginamuoju metodu.

Telšių rajono savivaldybėje 2020 m. rugpjūčio 1 d. nuomas kainų laiko pataisa apskaičiuota panaudojant nuomas kainų tendencijos koeficiente analizę, taip pat nekilnojamajo turto paskirčių grupes (viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo bei administracinės ir gydymo) ir verčių zonas, kuriose laiko įtakos pataisa nustatyta reikšminga.

Kitiems kokybiniams ir kiekybiniams veiksniams nustatyti panaudotos koreliacinių matricos. Koreliacinė matrica nustato visų analizuojamų kintamujų porų koreliacijos koeficientų reikšmes.

Matricai sudaryti kokybiniai faktoriai išreiškiami skaitmenine forma. Aukštus koreliacijos laipsnius turinčiose porose vieno veiksnio atsisakoma. Koreliacine analize užbaigama nekilnojamojo turto veiksnų specifikacija. Specifikacijos etape pasiekiamas rezultatas – nustatoma, kokie veiksniai ir kokioje verčių zonoje (teritorijoje) gali būti svarbūs apskaičiuojant nekilnojamojo turto vidutinę nuomas vertę. Lieka nustatyti veiksnų sąveikos ryšius. Sąveikos ryšiai nustatomi pasirenkant modelio tipą.

Nekilnojamojo turto vidutinei nuomas vertei nustatyti pasirinktas multiplikatyvinis modelis.

Multiplikatyvinio modelio forma yra tokia:

$$S = b_0 \times X_1^{b_1} \times X_2^{b_2} \times \dots \times X_p^{b_p},$$

čia: S – apskaičiuojama vertė;

X_1, X_2, \dots, X_p – nepriklausomi kintamieji;

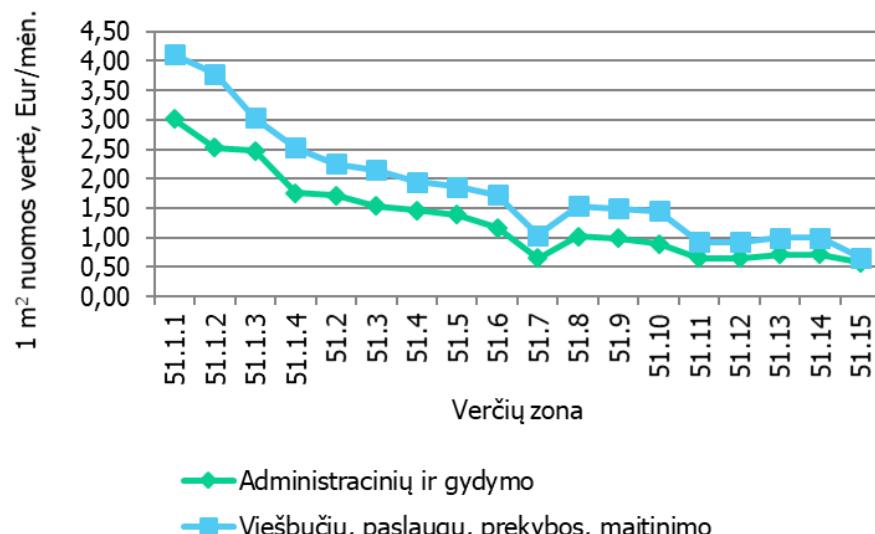
b_0 – konstanta;

b_1, b_2, \dots, b_p – nepriklausomų kintamuju koefficientai.

Nustačius reikšmingus veiksnius ir parinkus modelio tipą, atliekamas modelio kalibravimas. Modelio kalibravimas – koeficientų masinio vertinimo modelyje nustatymo procesas. Kalibravimui panaudota daugianarė regresinė analizė (DRA). DRA – statistinis nežinomų duomenų, panaudojant žinomą ir prieinamą informaciją, nustatymo būdas. Nekilnojamojo turto vertinime nežinomi duomenys yra nekilnojamojo turto rinkos vertės reikšmės, žinomi ir prieinami – nuomas kainos ir objektų charakteristikos. DRA leidžia nustatyti kiekvieno analizuojamo faktoriaus koeficientų reikšmes, kurias įvedus į modelį apskaičiuojamos vertinamų objektų vidutinės nuomas vertės.

5.2.4. Pagalbinio modelio, nustatančio vidutinę nuomas vertę, patikra

Nustačius koeficientų reikšmes, statistinėmis ir grafinėmis priemonėmis tikrinamas pagalbinio modelio patikumas. Jis įvertinamas pagal aritmetinio vidurkio, medianos, dispersijos, vidutinio kvadratinio nuokrypio, standartinio nuokrypio, koreliacijos koeficiente, modelio apibrėžtumo (determinacijos) koeficiente, variacijos koeficiente reikšmes. Statistinių rodiklių paaiškinimas pateiktas 3.4 poskyryje. Grafinė pagalbinių modelių, kurie nustato vidutinę nuomas vertę, patikra pateikta 5.1 pav.

5.1 pav. Telšių rajono savivaldybės nekilnojamojo turto vidutinių nuomas verčių vertinimo modelių vertikali–horizontali patikra

5.1 pav. grafiko x ašyje atidėtos verčių zonas, y ašyje – vidutinės nuomas vertės (EUR/m²/mén.), apskaičiuotos pagal parengtus pagalbinius modelius vertinimo dieną – 2020 m.

rugpjūčio 1 d. Gauta kreivė rodo vidutinės nuomas vertės (Eur/m²/mén.) kaitą teritoriniu, taip pat ir atskirų paskirčių grupių požiūriu. Tuo atveju, kai visų kreivių kaita verčių zonose turi panašias tendencijas, galima daryti išvadą, kad nustatyta vidutinė nuomas verčių vertinimo modeliai sudaryti teisingai, ir atvirkščiai – susikertant kreivėms, būtina patikrinti modelių teisingumą ir papildomai atlikti rinkos analizę arba daryti išvadą, kad rinkos sąlygos verčių zonoje turi išskirtines aplinkybes.

Telšių rajono savivaldybės patikrinti ir atitinkantys nekilnojamojo turto rinkos konjunktūrą pagalbiniai vertinimo modeliai pateikti vertinimo ataskaitos 2 priede – *Vertinimo modeliai pajamų metodu*.

▼ 5.3. Vertinamo nekilnojamojo turto grynujų pajamų nustatymas

Grynosios pajamos – skirtumas tarp bendrujų nuomas pajamų ir išlaidų.

Grynosios metinės pajamos = bendrosios metinės pajamos - lėšų praradimas dėl neužimtumo - turtui tenkančios metinės išlaidos.

Atlikus vertinamo turto analizę dėl nuomojamų patalpų pagrindinio ir pagalbinio plotų, priimta, kad skirtumas tarp šių plotų verčių yra 25 proc. Todėl, apskaičiuojant bendrasias metines pajamas, nustatyta vidutinė nuomas vertė dauginama iš bendro ploto, o pagalbiniam plotui tenkanti nuomas vertė mažinama 25 proc.

Bendrosios metinės pajamos = (vidutinė nuomas vertė) × vertinamo objekto bendras objekto plotas + (- 25 proc. nuo pagalbinio ploto) × 12,
čia 12 – mėnesių skaičius.

Lėšų praradimas dėl neužimtumo arba pajamų netekimas dėl neišnuomoto ploto, nustatomas procentais nuo bendrujų metinių pajamų. Telšių rajono savivaldybėje nustatyta, kad vertinamo komercinio naudojimo turto neužimtumas yra: administracinių paskirties turto neužimtumas yra 30 proc., t. y. pajamų netekimo koeficientas (1 - 0,30) = 0,70; gydymo, viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo paskirčių turto neužimtumas yra 25 proc., t. y. pajamų netekimo koeficientas (1 - 0,25) = 0,75.

Turtui tenkančios metinės išlaidos. Sudarant Telšių rajono savivaldybės masinio vertinimo modelius pajamų metodu taikomi vidutiniai metinių išlaidų dydžiai nurodyti 5.4 lentelėje.

5.4 lentelė. Vertinamam turtui tenkančios metinės išlaidos

Išlaidos	Paskirtis	Procentai
Nekilnojamojo turto mokesčis ¹	Administracinė ir gydymo	0,5
	Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	0,5
Draudimas ²	Administracinė ir gydymo	0,1
	Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	0,1
Turto valdymo išlaidos ³	Administracinė ir gydymo	2
	Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	2
Einamojo remonto išlaidos ⁴	Administracinė ir gydymo	2
	Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo	2

1. Nekilnojamojo turto mokesčis. Telšių rajono savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T1-146 „Sprendimas dėl nekilnojamojo turto mokesčio tarifo 2020 metų mokesčiniams laikotarpiui“ nekilnojamojo turto mokesčis yra nustatytas 0,5 proc. nekilnojamojo turto mokesčinės vertės. Tokiu būdu:

Nekilnojamojo turto mokesčis = galiojanti objekto mokesčinė vertė × 0,005.

Statinio mokesčinė vertė skelbiama interneto puslapyje

<https://www.registracentras.lt/masvert/paieska-un>.

2. Draudimo išlaidos – 0,1 proc. vertinamo objekto vidutinės rinkos vertės. Draudimo jmokos dydis dažniausiai sudaro apie 0,01–0,2 proc. draudimo sumos ir priklauso nuo draudimo apsaugos apimties bei kitų faktorių. Draudimo vertė yra draudžiamų turtinių interesų vertė, kuri nurodoma draudimo sutartyje. Draudimo suma dažniausiai nustatoma pagal apdraustą daiktų įsigijimo kainą arba pagal statinių plotą. Skirtingos draudimo kompanijos taiko skirtingas draudimo sumos nustatymo metodikas.

3. Turto valdymo išlaidos – 2 proc. bendrujų metinių pajamų. Turto valdymo išlaidos – tai išlaidos, tenkančios administravimui ir pastatų ūkio priežiūrai.

4. Einamojo remonto išlaidos – 2 proc. bendrujų metinių pajamų. Objektų išlaikymo kaštus sudaro kasdieniai poreikiai, todėl svarbu nustatyti procentinę dalį pajamų, skirtų einamiesiems remonto darbams. Šios išlaidos dažniausiai sudaro 1–3 proc. nuo gaunamų metinių pajamų iš patalpų nuomos.

Skaičiuojant savininko išlaidas priimama, kad nuomininkai apmoka komunalinius mokesčius (proporcingai nuomojamam plotui).

▼ 5.4. Kapitalizavimo normos nustatymas

Kapitalizavimo norma yra pagrindinis faktorius, darantis įtaką grynujų pajamų kapitalizavimui. Nustatant nekilnojamojo turto vidutinę rinkos vertę, kapitalizavimo norma reikalinga vienų metų grynosioms pajamoms, gaunamoms iš įprastinių pelno normų, būdingų analogiškam turtui rinkoje, kapitalizuoti. Tai galima atlikti remiantis nominalaisiais arba realiaisiais dydžiais. Svarbiausias uždavinys, tenkantis vertintojui nustatant kapitalizavimo normą, yra įvertinti investicijos į nekilnojamąjį turą riziką. Pagal užsienio šalių nekilnojamojo turto praktiką, ji priklauso nuo tokių faktorių:

- nekilnojamojo turto lokalizacijos – kuo patrauklesnė vietovė, kuo palankesnės ekonominės sąlygos toje vietovėje, tuo kapitalizavimo norma bus žemesnė;
- pasiūlos ir paklausos santykio – jeigu vertinamo objekto paklausa didesnė, jo teikiamų pajamų kapitalizavimo norma žemesnė.

Tačiau iš esmės, kapitalizavimo norma priklauso nuo verslo stabilumo.

Sprendžiant, kokią kapitalizavimo normą pasirinkti kapitalizuojant grynasias pajamas, sprendžiama pagal vertinimo metu vyraujančius santykius vietinėje nekilnojamojo turto rinkoje. Be to, ypatingą reikšmę čia turi pasiūlos ir paklausos santykis. I skirtinges kapitalizavimo normų dydžius atsižvelgiama pagal pastatų rūšį. Taip pat kaimo vietovėje esančio pastato kapitalizavimo norma didesnė nei miesto, nes čia nuomas mokesčio dydis remiasi realiaja verte ir paprastai būna mažesnis nei miestuose. Vadinas, kaimo teritorijoje esantis nekilnojamasis turtas blogiau kapitalizuojamas nei mieste esantys objektais. Jei paklausa labai didelė, kapitalizavimo normų dydžius reikia sumažinti, ir priešingai, sunkiai parduodamo nekilnojamojo turto kapitalizavimo normos turi būti didinamos.

Galioja principas – kuo didesnė kapitalo investavimo į nekilnojamąjį turą rizika, tuo didesnė turi būti imama kapitalizavimo norma. Kapitalizavimo normos nustatymo metodai yra šie:

1. rinkos analogų metodas;
2. paskolos padengimo koeficiente metodas (angl. *debt coverage ratio approach*);
3. susietų investicijų metodas (angl. *band of investment approach*);
4. susietų investicijų pagal fizinius komponentus metodas;
5. sumavimo metodas.

Paskolos padengimo koeficiente metodu ir **susietų investicijų metodu** kapitalizavimo norma skaičiuojama, kai naudojamos skolintos lėšos. Šie metodai nėra pagrindiniai, labiau pagalbiniai, nes gaunama orientacinė kapitalizavimo normos reikšmė, kai rinkos duomenys nepakankamai patikimi.

Susietų investicijų pagal fizinius komponentus metodu kapitalizavimo norma skaičiuojama kaip vidutinis dydis tarp žemės kapitalizavimo normos ir pagerinimų kapitalizavimo normos. Šis metodas naudotinas, jeigu informacija apie lyginamuosius objektus suteikia galimybę

tiksliai nustatyti kapitalizavimo normas fiziniams komponentams, taip pat komponentų (žemės ir pagerinimų) dalį bendroje vertėje.

Sumavimo metodui kapitalizavimo norma nustatoma pagal nerizikingas palūkanų normas, pvz., bazines (prie jų pridedamos kompensacijos už riziką, žemą likvidumą ir investicijų vadybą), ir leidžia vertintojui padaryti tam tikras pataisas dėl skirtumų tarp nekilnojamomo turto pajamų srautų ir kitų pajamų srautų. Taigi šis metodas grindžiamas pelningumo ir galimų alternatyvių investicijų supriėšinimu. Jo esmė – pirmojo kapitalizavimo normos dėmens palaipsnio sumavimo būdas, kurio pagrindu imama nerizikinga palūkanų norma ir prie jos pridedami įvairių jau išvardytų rizikos veiksnių pataisymai. Šį metodą matematiskai galima išreikšti taip:

$$r = Y_b + \sum DY_i$$

čia: Y_b – bazine norma (imama nerizikinga arba mažiausiai rizikinga palūkanų norma);
 DY_i – i-asis pataisymas.

Nerizikinga palūkanų norma – palūkanų norma, grindžiama vyriausybinių ilgalaikių vertybinių popierių pelningumo dydžiu arba patikimiausių šalies bankų palūkanų normų dydžiu. Prie nerizikingos normos pridedamos rizikos pataisos (kai kuriuose literatūros šaltiniuose dar vadinamos premijomis), kurios susijusios su vertinamo nekilnojamomo turto ypatybėmis.

Rinkos analogų metodas. Tai vienas iš plačiausiai taikomų kapitalizavimo normos nustatymo būdų. Kapitalizavimo normų dydžiai gali būti išvesti pagal sudarytų vietinės nekilnojamomo turto rinkos pirkimo–pardavimo sandorių kainas, taikant formulę:

$$r = \text{grynosios nuomas pajamos per metus} / \text{pirkimo–pardavimo kaina},$$

čia r – kapitalizavimo norma.

Akivaizdu, kad nežymi kapitalizavimo normos skaičiavimo paklaida turi didelę reikšmę kapitalizuotai vertei, ypač kai pajamos didelės ir kapitalizavimo norma žema. Todėl kapitalizavimo normą reikia apskaičiuoti labai atidžiai ir remiantis rinkos duomenimis.

Telšių rajono savivaldybėje kapitalizavimo normos nustatymui pasirinktas rinkos analogų metodas. Kapitalizavimo normos nustatymui atlikta komercinio naudojimo objektų nagrinėjamoje teritorijoje pardavimo ir nuomas kainų analizė. Kadangi Telšių rajono savivaldybėje per metus įvykę nedaug komercinio naudojimo turto pirkimo–pardavimo sandorių, jie buvo parinkti iš panašių vertės požiūriu teritorijų. Išanalizavus skirtumus tarp komercinio naudojimo turto paskirčių kapitalizavimo normų, paskirčių įtaka kapitalizavimo normai nenustatyta.

Telšių rajono savivaldybėje administracinės ir gydymo bei viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo paskirčių nekilnojamajam turtui priimama kapitalizavimo norma nurodyta 5.5 lentelėje.

5.5 lentelė. Kapitalizavimo normos nustatymas

Sandorio data	Savivaldybė	Gyvenvietė	Gatvė	Naudojimo paskirtis	Sandorio suma, Eur	Įsigytas plotas, m ²	Grynosios metinės pajamos, Eur	r, proc.
2019-10	Akmenės r. sav.	Naujoji Akmenė	Nepriklausom ybės al.	Prekybos	10833	58,00	1465	13,52
2019-11	Mažeikių r. sav.	Mažeikiai	Taikos g.	Administracinė	3000	16,50	326	10,87
2019-11	Rietavo sav.	Žadvainai	Miško g.	Paslaugų	2609	74,66	294	11,27
2019-12	Mažeikių r. sav.	Mažeikiai	Vydūno g.	Prekybos	29332	183,53	3923	13,37
2019-09	Mažeikių r. sav.	Mažeikiai	Sedos g.	Prekybos	14247	44,72	1451	10,18
2019-09	Mažeikių r. sav.	Mažeikiai	Žemaitijos g.	Prekybos	1500	7,03	174	11,60
2019-09	Akmenės r. sav.	Venta	Žemaičių g.	Prekybos	8500	115,91	1132	13,32

Sandorio data	Savivaldybė	Gyvenvietė	Gatvė	Naudojimo paskirtis	Sandorio suma, Eur	Isigytas plotas, m ²	Grynosios metinės pajamos, Eur	r, proc.
2020-04	Rietavo sav.	Medingėnai	Minijos g.	Paslaugų	3686	86,77	429	11,64
2020-05	Plungės r. sav.	Kuliai	Aušros g.	Viešbučių	3747	43,74	449	11,98
2020-05	Plungės r. sav.	Plungė	Telšių g.	Administracinių	70909	569,75	9339	13,17
2020-06	Plungės r. sav.	Šateikiai	Dvaro g.	Administracinių	6900	303,36	814	11,80
2020-06	Mažeikių r. sav.	Laižuva		Prekybos	5840	214,04	761	13,03
2020-07	Plungės r. sav.	Plungė	Telšių skg.	Administracinių	4500	24,73	573	12,73
2020-07	Mažeikių r. sav.	Mažeikiai	Laisvės g.	Administracinių	20188	95,87	2623	12,99
Kapitalizavimo norma priimama								12,00

▼ 5.5. Žemės vertės įtakos koeficientas

Nustatant nekilnojamojo turto rinkos vertę pajamų metodu, turtinio komplekso vertė sudėtinėms vertinamo objekto dalims turėtų būti paskirstoma proporcingai, o ne sumavimo ar atėmimo būdu. Pajamų ir pelno srautai turi įtakos ir statinio, ir žemės vertės dalims. Kadangi vertinant statinius pajamų metodu, šiuo metu nėra technologinių galimybų masiniu vertinimo būdu susieti žemės su statiniu ir nustatyti, ar žemė priklauso pastato savininkui nuosavybės teise, ar šis žemės sklypas nuomojamas, todėl daroma prielaida, kad visi žemės sklypai yra suformuoti ir mokesčių mokėtojui priklauso nuosavybės teise.

Atsižvelgiant į užsienio ekspertų rekomendacijas, nustatant žemės vertės dalį bendroje statinio vertėje, kuri nustatyta pajamų metodu, arba žemės vertės įtakos koeficientą (ŽVK), reikia atsižvelgti į vietovę (miestas, miestelis, kaimas ir pan.), paskirtį, žemės sklypo dydį, užstatymą ir pan.

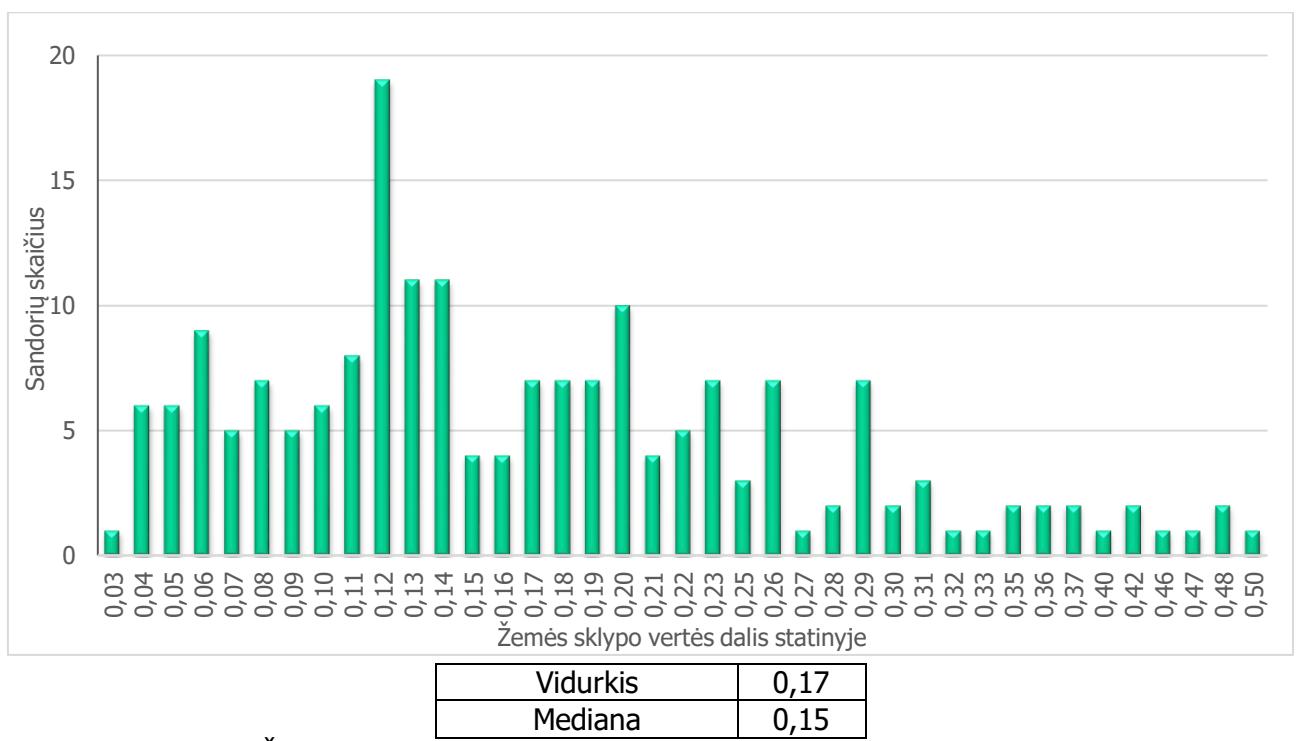
Praktikoje plačiai naudojami įvairūs žemės ir statinių atskyrimo metodai. Vienas iš jų yra santykio metodas – analizuojant panašius pardavimus, nustatomas žemės vertės ir pastatų bei statinių vertės santykis, kurį naudojant bendra turto vertė paskirstoma žemei ir statiniams. Pavyzdys, kaip atskiriama objekto vertės dalis, pateikiamas 5.6 lentelė:

5.6 lentelė. Žemės ir statinių atskyrimo būdas

Sandoryje dalyvavę objektai	Vidutinė rinkos vertė, Eur	Dalis	Koeficientas	Sandorio suma 250 000, Eur	Padalinta objekto kaina, Eur
Žemės sklypas	17 500	17 500/350 000	0,05	250 000 × 0,05	12 500
Pastatas	329 000	329 000/350 000	0,94	250 000 × 0,94	235 000
Ūkinis pastatas	3 500	3 500/350 000	0,01	250 000 × 0,01	2 500
Iš viso	350 000				250 000

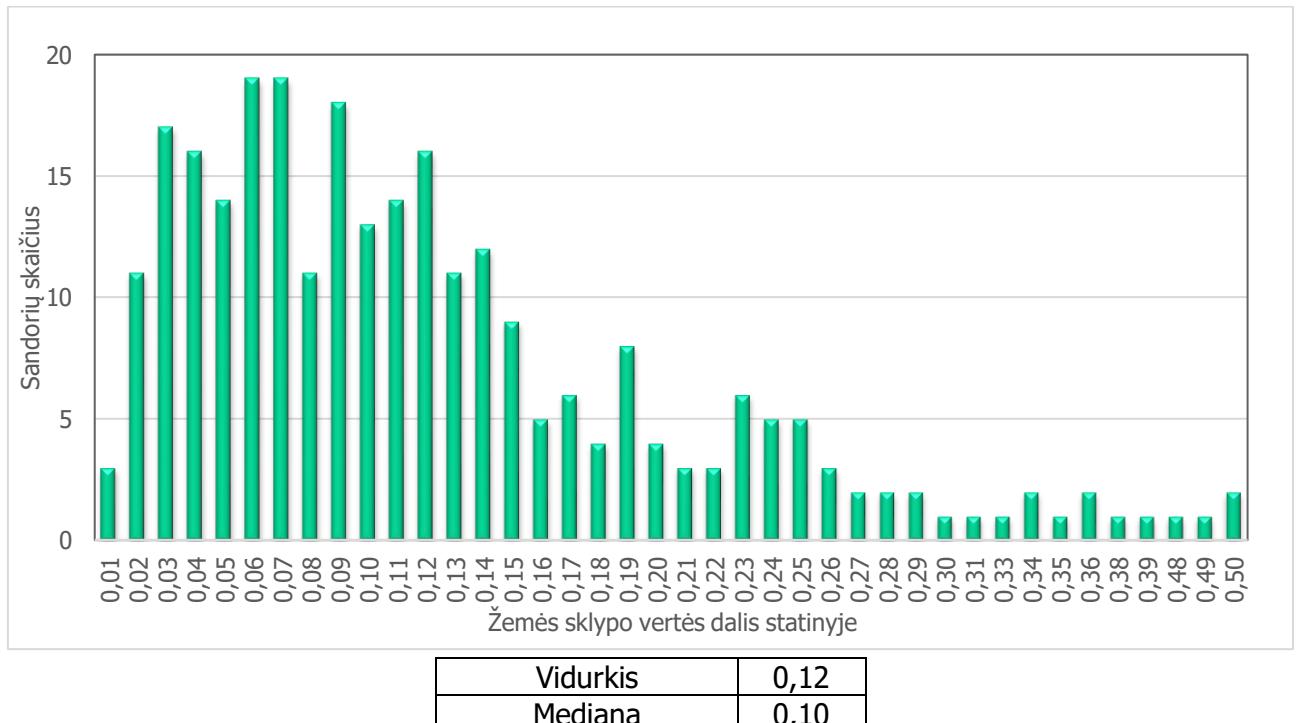
Nustatant žemės vertės įtakos koeficientą, buvo nagrinėjami visos Lietuvos Respublikos vertinamų paskirčių 2016–2020* m. sandorių kainos, užfiksuotos Sandorių duomenų bazėje. Analizės rezultatai pateikti 5.2 pav. ir 5.3 pav.

* Sandoriai, įvykę 2020 m. sausio–liepos mėnesiais.

5.2 pav. Žemės sklypo vertės dalies statinyje miestuose-savivaldybėse analizė

Išnagrinėjus vertinamų paskirčių miestuose-savivaldybėse 190 sandorių, nustatyta, kad žemės sklypo vertės dalis statinyje sudaro 15 proc.

5.3 pav. Žemės sklypo vertės dalies statinyje savivaldybių centruose, likusuose miesteliuose ir kaimuose analizė

Išnagrinėjus likusuose miesteliuose ir kaimuose 275 sandorius, nustatyta, kad žemės sklypo vertės dalis statinyje sudaro 10 proc.

6. NEKILNOJAMOJO TURTO VERČIŲ SUVESTINĖ

Viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo bei administracinių ir gydymo paskirčių nekilnojamojo turto vertės nustatytos lyginamuoju ir pajamų metodais.

Turto vertinimo praktika rodo, jei turtas naudojamas laikantis maksimalaus ir geriausio panaudojimo principo, turto (verslo) vadyba yra efektyvi, o verslas neturi skolų ar kitų įsipareigojimų, tiek lyginamuoju, tiek pajamų metodais nustatyta turto vertė sutampa arba yra artimos. Masinio vertinimo rezultatai, t. y. Telšių rajono savivaldybės teritorijoje esančių nekilnojamojo turto objektų vidutinių rinkos verčių, apskaičiuotų lyginamuoju ir pajamų metodais, svertinių vidurkių pagal verčių zonas ir paskirčių grupes palyginimas, pateikiami 6.1 lentelėje. Nedidelis atotrūkis tarp vidutinių rinkos verčių, nustatytų skirtingais metodais, rodo, kad tiek lyginamuoju, tiek pajamų metodais nustatytos vertės atitinka vidutinę rinkos būklę.

6.1 lentelė. Masinio vertinimo rezultatų palyginimas pagal verčių zonas ir paskirčių grupes

Verčių zonos Nr.	Įvertintų daiktų skaičius	Vieneto svertinis vidurkis, apskaičiuotas lyginamuoju metodu (Eur/m ²)	Vieneto svertinis vidurkis, apskaičiuotas pajamų metodu (Eur/m ²)	Verčių procentinis skirtumas (%)
Administracinė ir gydymo paskirčių grupė				
51.1.1	93	141,08	138,36	1,96
51.1.2	62	119,41	120,39	-0,81
51.1.3	64	110,68	107,71	2,76
51.1.4	2	92,51	92,89	-0,4
51.2	13	93,95	91,79	2,35
51.3	11	72,97	71,45	2,13
51.4	13	71,98	73,46	-2,01
51.5	1	66,53	64,91	2,49
51.6	2	64,12	62,43	2,71
51.7	2	34,58	33,47	3,3
51.8	9	48,86	48,93	-0,15
51.9	2	58,75	57,05	2,99
51.10	5	45,85	47,08	-2,6
51.12	1	30,48	32,21	-5,38
51.13	3	35,25	34,27	2,86
51.14	3	33,51	31,36	6,84
51.15	18	25,97	26,72	-2,8
Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo paskirčių grupė				
51.1.1	210	239,46	238,66	0,33
51.1.2	105	232,57	231,85	0,31
51.1.3	14	190,62	190,47	0,08
51.1.4	1	211,55	211,55	0
51.2	8	141,08	148,83	-5,21
51.3	16	124,32	128,61	-3,33
51.4	14	110,95	111,94	-0,88
51.5	1	111,84	110,83	0,91
51.6	7	122,89	127,96	-3,96
51.7	1	77,13	76,57	0,74
51.8	5	88,06	90,43	-2,63
51.9	2	75,68	74,88	1,06
51.10	5	94,72	102,58	-7,66
51.11	3	47,65	47,05	1,27
51.12	3	58,69	61,35	-4,34
51.13	5	57,54	58,43	-1,52
51.14	1	60,00	59,41	0,99
51.15	28	39,46	40,29	-2,07

Vadovaudamasis Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 1 p., Registrų centras, atlikdamas Telšių rajono savivaldybės nekilnojamojo turto masinį vertinimą pagal 2020 m. rugpjūčio 1 d. rinkos būklę, viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo, administracinių ir gydymo paskirčių objektus įvertino lyginamuju ir pajamų (pajamų kapitalizavimo) metodais.

Išlaikant pagrindinius masinio vertinimo principus, vidutinė rinkos vertė pajamų metodu buvo nustatyta ne kiekvieno konkretaus objekto, bet panašių objektų grupės pagal apibendrintus panašias savybes turinčių objektų grupių duomenis, atliekant duomenų statistinę analizę. Šiuo metu galiojantys teisės aktai nenustato privalomo nuomas sandorių registravimo Nekilnojamojo turto registre, todėl Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje fiksuojama tik dalis rinkoje įvykusių nuomas sandorių kainų, o kaimiškose teritorijose nekilnojamojo turto nuomas rinka bendrai nėra itin aktyvi. Dėl šių priežasčių Telšių rajono savivaldybėje nepakako Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje užfiksuotų nuomas sandorių duomenų pajamų metodu taikyti, todėl papildomai buvo surinkta žiniasklaidoje ir kituose informaciniuose šaltiniuose skelbiama informacija apie nuomas pasiūlos kinas. Vertinimas buvo atliekamas statistiškai analizuojant Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje esančias statinių nuomas kinas ir Registrų centro papildomai surinktus finansinius-ekonominius duomenis: pajamas, išlaidas, nuomas kinas, užimtumą, viešbučių kambarių skaičių, vidutinę kambario kainą ir kt. Trūkstant nuomas rinkos duomenų, kai kuriose verčių zonose vertinimo modeliai buvo sudaromi taikant ekspertinį vertinimą arba rinkos modeliavimo būdu. Vienas svarbiausių pajamų metodo elementų – nekilnojamojo turto kapitalizavimo norma buvo nustatyta rinkos analogų metodu.

Pajamų metodas remiasi prielaida, kad iš objekto gaunamos grynosios (veiklos) pajamos ir to objekto rinkos vertės yra tiesiogiai susijusios. Tačiau rodiklių, reikalingų pajamų metodu taikyti, apskaičiavimas Lietuvos Respublikos teisės aktais patvirtintuose turto vertinimo metodiniuose dokumentuose nėra aiškiai reglamentuotas ir yra turto bei verslo vertintojų diskusijų tiek Lietuvoje, tiek užsienyje objektas. Atsižvelgdami į metodinį neapibrėžtumą, taip pat į Nekilnojamojo turto registre įregistruotų nuomas sandorių duomenų, reikalingų pajamų metodo taikymui, stygių, Registrų centro vertintojai mano, kad lyginamuju metodu nustatytos vertės yra patikimesnės ir labiau atspindi rinkos situaciją. Lyginamojo metodo privalumu laikytina ir tai, kad Lietuvos nekilnojamojo turto rinkoje ir atitinkamai Sandorių duomenų bazėje dominuoja pirkimo–pardavimo sandoriai, todėl vertės skaičiavimai, atliki remiantis didesniu rinkos duomenų kiekiu, yra tikslesni ir patikimesni.

Vadovaudamiesi Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 5 str. 1 d. 1 p., kuris nustato, kad „turto vertė nustatoma vadovaujantis rinkos ekonomikos logika bei kriterijais, rinkos ir ekonominii sąlygų tyrimų bei stebėjimų rezultatais“, ir Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 9 str. 2 d. 1 p., kuris nustato, kad „masinio vertinimo metodą, objektyviausiai atspindintį vertinamo nekilnojamojo turto vidutinę rinkos vertę, parenka turto vertintojas“, taip pat anksčiau išvardytais faktais ir pastebėjimais, Registrų centro vertintojai mano, kad vertinamo nekilnojamojo turto vidutines rinkos vertes objektyviausiai ir tiksliausiai atspindi nekilnojamojo turto vertės, nustatytos lyginamuju metodu.

7. NEKILNOJAMOJO TURTO VIDUTINĖS RINKOS VERTĖS APSKAIČIAVIMAS

7.1. Nekilnojamojo turto vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti būtini duomenys

Nekilnojamojo turto vidutinei rinkos vertei apskaičiuoti būtini duomenys:

1.1. adresas;

1.2. objekto charakteristika:

- naudojimo paskirtis;
- bendras plotas (m^2);
- kitos charakteristikos, nurodytos modelio kintamųjų ir jų koeficientų lentelėse;

1.3. verčių zonas, kurioje yra vertinamas objektas, numeris;

1.4. vertės apskaičiavimo modelis.

Vertinimo modeliuose naudojamų ženklų paaškinimas:

S	objekto vidutinė rinkos vertė;
+	suma;
-	atimtis;
* ar ×	daugyba;
/	dalyba;
$\wedge 1,1252$	kėlimo laipsniu ženklas ir laipsnio rodiklis 1,1252;
=	lygybė.

7.1 lentelė. Vertinimo modeliuose naudojami atributų trumpiniai ir jų pavadinimai

Vertinimo atributo pavadinimo trumpinys	Vertinimo atributo pavadinimas
Sn	Sienų medžiaga
Šl	Šildymas
Vnd	Vandentiekis
Kanal	Nuotekų šalinimas
IsApd	Apmūrytas
Duj	Dujos
Kv	Karštas vanduo
El	Elektra
Rūs	Rūsys
Bpl	Bendras plotas
PgNPI	Pagalbinis nenaudingasis plotas
RūsPl	Rūsių (pusrūsių) plotas
GarPl	Garažų plotas
PgPl	Pagalbinis plotas
Auk	Aukštas
AukSk	Aukštų skaičius (pastato)
Tūris	Tūris
StMt	Statybos metai (statybos pradžios ir pabaigos metų vidurkis)
RkKr	Rekonstravimo / kapitalinio remonto pabaigos metai*
AmPb	Atnaujinimo (modernizavimo) pabaigos metai (pastato)
Kamb	Kambarių skaičius
Pask	Paskirtis
Zona	Verčių zona
NPask	Namo paskirtis
ObjTi	Objekto tipas
Auk1	Pirmas aukštas

Vertinimo atributo pavadinimo trumpinys	Vertinimo atributo pavadinimas
AukV	Viršutinis aukštasis
Auk11	Vieno aukšto arba pirmas aukštasis
Ppoz	Patalpa yra pastogėje

*Tuo atveju, kai Nekilnojamojo turto registre įrašyti nekilnojamojo turto rekonstravimo ir kapitalinio remonto metai, apskaičiuojant vidutinę rinkos vertę taikomi tik vėlesni rekonstravimo arba kapitalinio remonto pabaigos metai.

Prie vertinimo atributo sutrumpinto pavadinimo gali būti pridedami kintamojo tipo trumpiniai: BIN – binaras, SKL – skaliaras, SKF – skaliariniai dydžiai, išreikšti funkcija, RKS – reikšmė, RKL – rodiklis.

▼ **7.2. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos lyginamuju metodu, apskaičiavimas**

▼ **7.2.1. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos lyginamuju metodu, apskaičiavimo veiksmų eiliškumas**

Taikant vertinimo modelius, sudarytus taikant lyginamąjį metodą, konkretaus nekilnojamojo turto vidutinė rinkos vertė apskaičiuojama šia tvarka:

1. Pagal nekilnojamojo turto naudojimo paskirtį, įrašytą Nekilnojamojo turto registre, nustatoma paskirčių grupė.

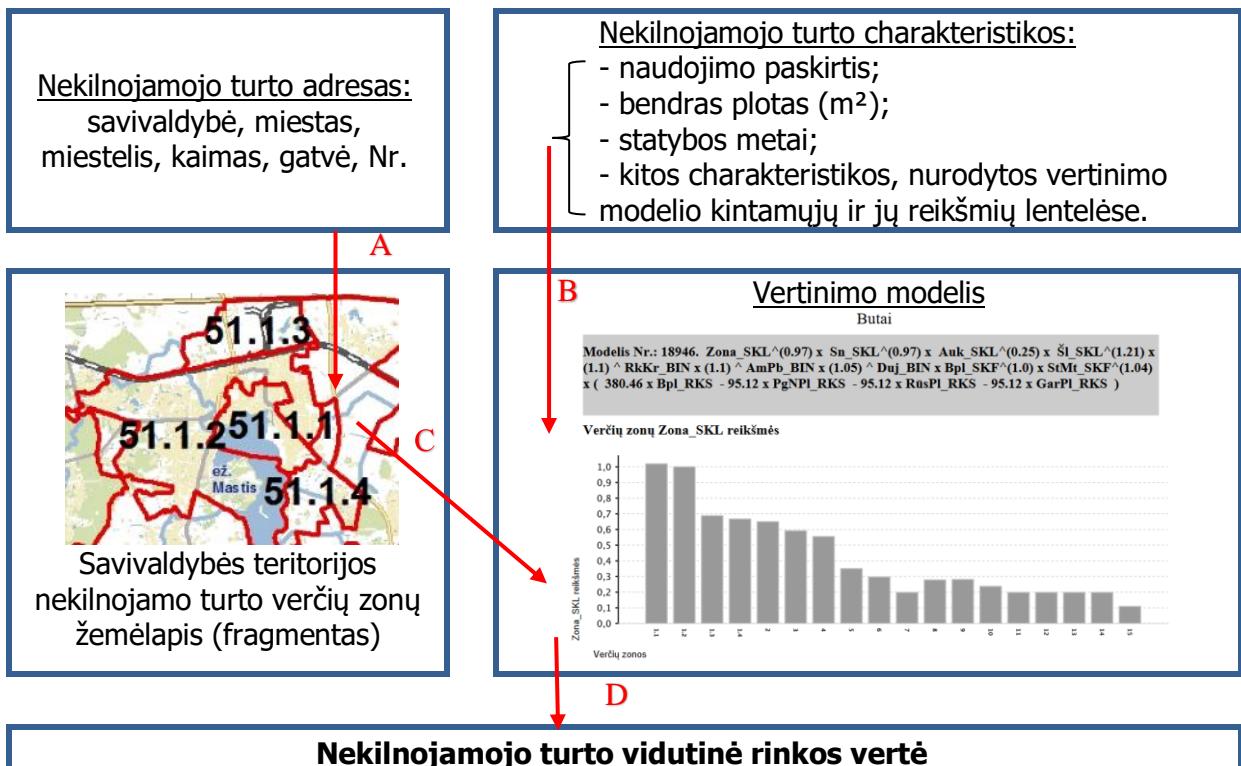
2. Pagal paskirčių grupę parenkamas vertinimo modelis (7.1 pav. B rodyklė). Nekilnojamojo turto vertinimo modeliai, sudaryti taikant lyginamąjį metodą, pateikti vertinimo ataskaitos 1 priede – *Vertinimo modeliai lyginamuju metodu*.

3. Pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą nustatoma verčių zona. Verčių zonas numeris GIS priemonėmis pagal vertinamo nekilnojamojo turto adresą arba koordinates nustatomas savivaldybės teritorijos verčių zonų žemėlapyje (7.1 pav. A rodyklė).

4. Pagal verčių zonas numerį ir kitas nekilnojamojo turto charakteristikas parenkamos reikšmės nurodytos vertinimo modelyje (7.1 pav. B ir C rodyklės).

5. Įrašius į vertinimo modelį reikšmes ir atlikus aritmetinius veiksmus, nustatoma nekilnojamojo turto vidutinė rinkos vertė (7.1 pav. D rodyklė).

6. Apskaičiuota nekilnojamojo turto vidutinė rinkos vertė apvalinama pagal 7.4 poskyryje aprašytas taisykles.

7.2.2. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos lyginamuoju metodu, apskaičiavimo pavyzdys

Vertinamo objekto charakteristikos:

- adresas: Telšių rajono savivaldybė, Telšių mieste, Anulėnų g.;
 - verčių zonas, kurioje yra vertinamas objektas, numeris: 51.1.2;
 - naudojimo paskirtis: gyvenamoji (butų);
 - statybos metai: 1949;
 - sienų medžiaga: plytos;
 - bendras plotas: 33,98 m²;
 - šildymas: vietinis šildymas;
 - dujos: nėra;
 - aukštetas: 1.

Gyvenamosios (butų) paskirties objekto vidutinė rinkos vertė apskaičiuojama pagal *butų* paskirties grupės vertinimo modelį:

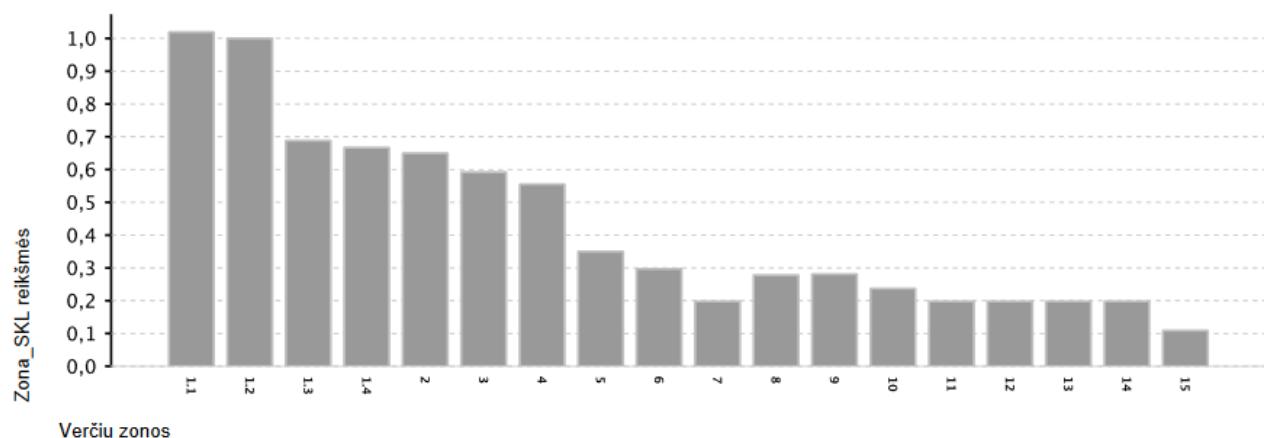
Modelis Nr.: 18946. Zona_SKL^(0.97) x Sn_SKL^(0.97) x Auk_SKL^(0.25) x Šl_SKL^(1.21) x (1.1) ^ RkKr_BIN x (1.1) ^ AmPb_BIN x (1.05) ^ Duj_BIN x Bpl_SKF^(1.0) x StMt_SKF^(1.04) x (380.46 x Bpl_RKS - 95.12 x PgNPI_RKS - 95.12 x RūsPl_RKS - 95.12 x GarPl_RKS)

7.2 pav. Parinkto vertinimo modelio lyginamuojų metodų iškarpa (vertinimo modelis)

Telšių rajono savivaldybėje Telšių mieste Anulėnų g. yra 51.1.2 verčių zonoje – nustatoma pagal verčių zonu žemėlapi. *Būtų* paskirties grupės vertinimo modelio kintamui ir ių koeficientu

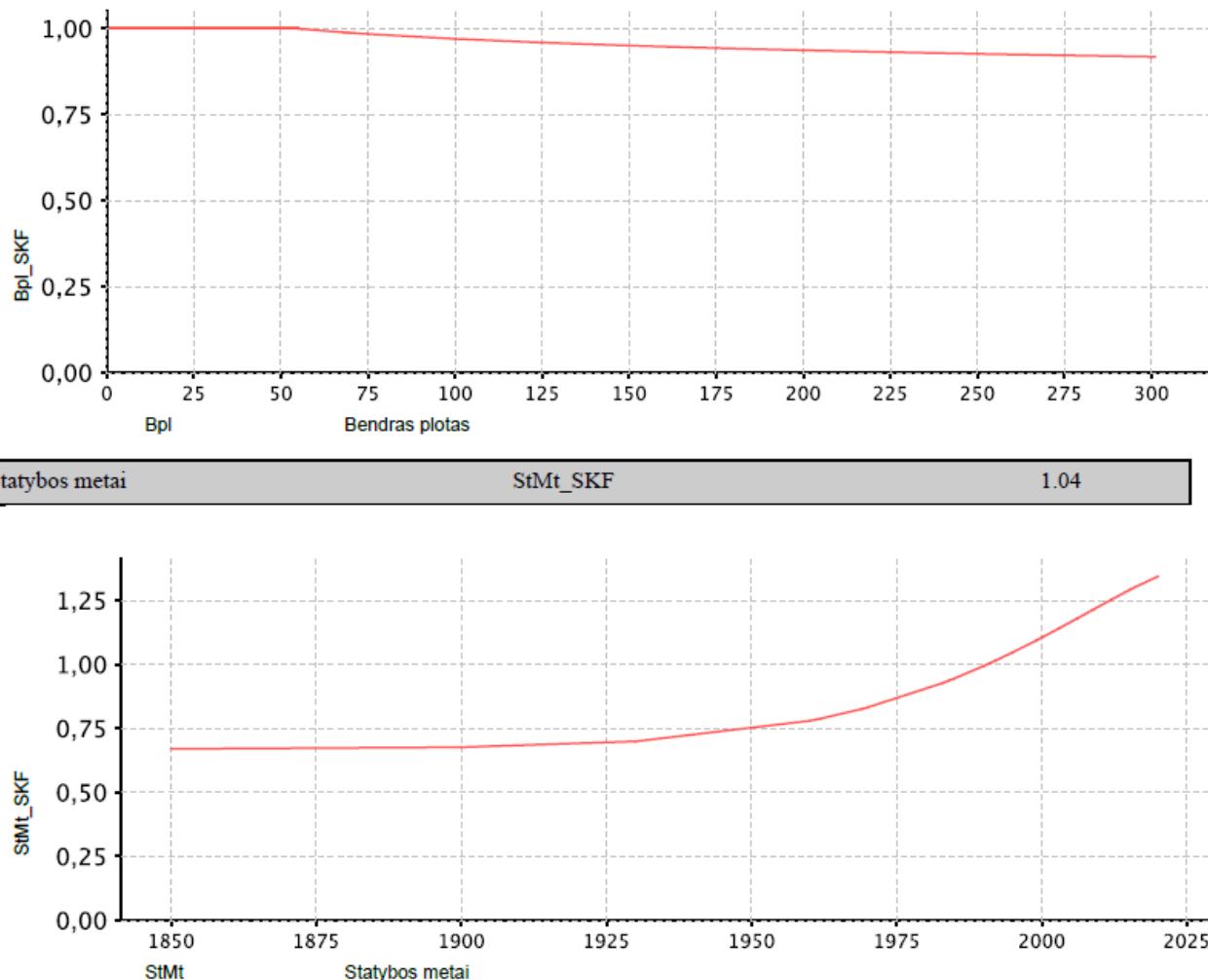
lentelėse (1 priede – *Vertinimo modeliai lyginamuoju metodu*) parenkami vertinimo rodiklių koeficientai.

Verčių zonų Zona_SKL reikšmės

Modelio kintamųjų taikymo sąlygos ir reikšmės:

Sienų medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.97	
	Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai
	Gelžbetonio plokštės	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu
	Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu
	Plytos	1.0	Rąstai	0.84	Stiklas su karkasu
Aukštasis	Pagrindas: Auk_SKL			Laipsnis: 0.25	
	1-1	0.99	2-2	1.0	3-3
	4-4	0.96	5-5	0.94	6-6
	7-7	0.64	8-8	0.6	9-9
Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 1.21	
	Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	Nėra
	Ind. centrinis šildymas	1.04			0.8
Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN			Pagrindas: 1.1	
	1000-2004	0.0	2005-2025	1.0	
Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN			Pagrindas: 1.1	
	1000-2000	0.0	2001-2025	1.0	
Dujos	Laipsnis: Duj_BIN			Pagrindas: 1.05	
	Gamtinės	1.0	Suskystintos	0.0	Nėra
Bendras plotas	Bp1_SKF			1.0	

7.3 pav. Parinkto vertinimo modelio lyginamuoju metodu iškarpa (vertinimo modelio kintamųjų taikymo sąlygos ir reikšmės)

Iš lentelių pagal vertinamo objekto charakteristikas parinktos reikšmės surašomos į vertinimo modelį ir atliekami aritmetiniai veiksmai:

$$S = 1,0 \wedge 0,97 \times 1,0 \wedge 0,97 \times 0,99 \wedge 0,25 \times 0,96 \wedge 1,21 \times 1,1 \wedge 0 \times 1,1 \wedge 0 \times 1,05 \wedge 0 \times 1 \wedge 1,0 \times 0,7398 \wedge 1,04 \times (380,46 \times 33,98 - 95,12 \times 0 - 95,12 \times 0 - 95,12 \times 0) = 8\ 972 \text{ Eur, suapvalinus} - 8\ 970 \text{ Eur}$$

Išvada: vertinamo plynų mūro, 1949 m. statybos, $33,98 \text{ m}^2$ bendro ploto, gyvenamosios (butų) paskirties objekto, esančio Telšių rajono savivaldybėje, Telšių mieste, Anulėnų g., vidutinė rinkos vertė, nustatytą lyginamuoju metodu, yra 8 970 Eur.

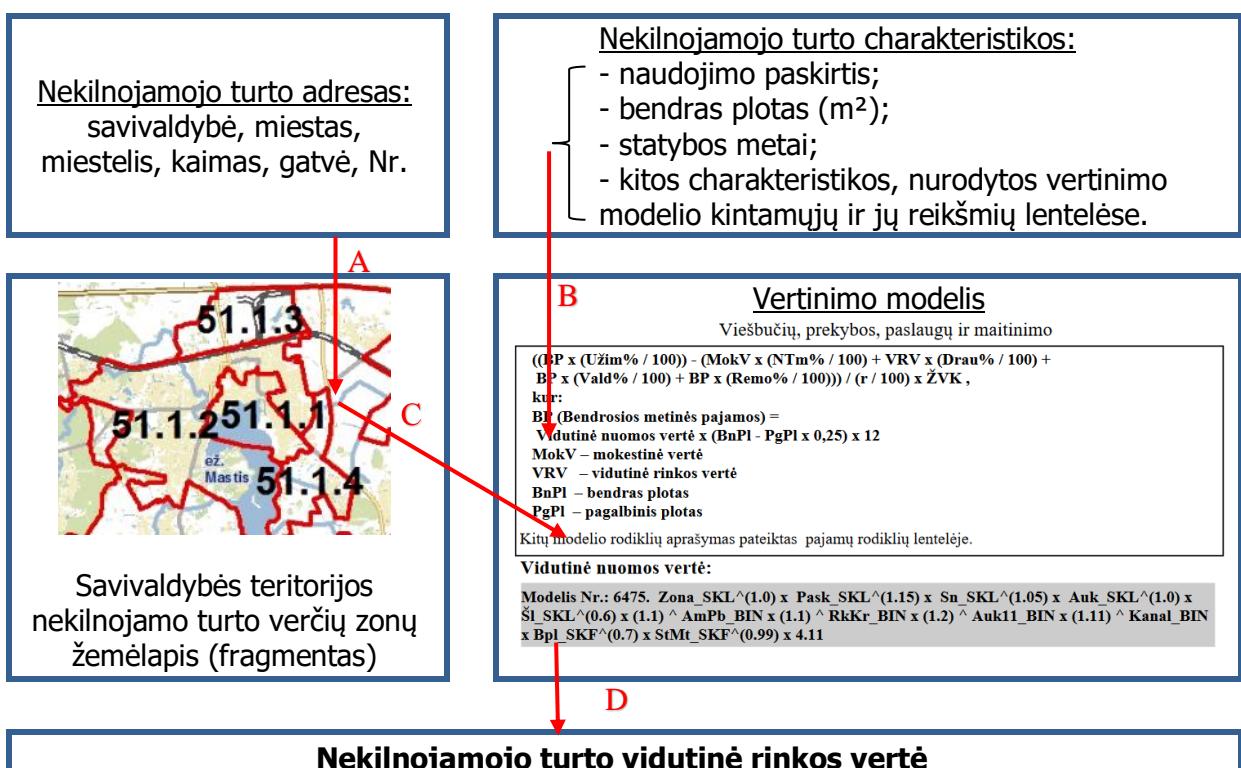
Taip pat, taikant lyginamajį metodą, apskaičiuojamos ir kitų paskirčių grupių nekilnojamomo turto objektų vidutinės rinkos vertės.

7.3. Nekilnojamajo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos pajamų metodu, apskaičiavimas

7.3.1. Nekilnojamajo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos pajamų metodu, apskaičiavimo veiksmų eiliškumas

Taikant vertinimo modelius, sudarytus taikant pajamų metodą, konkretaus nekilnojamajo turto vidutinė rinkos vertė apskaičiuojama šia tvarka:

1. Pagal nekilnojamojo turto naudojimo paskirtį, įrašytą Nekilnojamojo turto registre, nustatoma paskirčių grupė.
2. Pagal paskirčių grupę parenkamas vertinimo modelis (7.4 pav. B rodyklė). Nekilnojamojo turto vertinimo modeliai, sudaryti taikant pajamų metodą, pateiki vertinimo ataskaitos 2 priede – *Vertinimo modeliai pajamų metodu*.
3. Pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą nustatoma verčių zona. Verčių zonas numeris GIS priemonėmis pagal vertinamo nekilnojamojo turto adresą arba koordinates nustatomas savivaldybės teritorijos verčių zonų žemėlapyje (7.4 pav. A rodyklė).
4. Pagal nekilnojamo turto verčių zonas numerį ir kitas charakteristikas parenkamos reikšmės nurodytos vertinimo modelyje (7.4 pav. B ir C rodyklės).
5. Įrašius į vertinimo modelį reikšmes ir atlikus aritmetinius veiksmus, nustatoma nekilnojamojo turto vidutinė rinkos vertė (7.4 pav. D rodyklė).
6. Apskaičiuota nekilnojamojo turto vidutinė rinkos vertė apvalinama pagal 7.4 poskyryje aprašytas taisykles.

7.4 pav. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos pajamų metodu, apskaičiavimo veiksmų schema

7.3.2. Nekilnojamojo turto vidutinės rinkos vertės, nustatytos pajamų metodu, apskaičiavimo pavyzdys

Vertinamo objekto charakteristikos:

- adresas: Telšiai Birutės g.;
- verčių zonas, kurioje yra vertinamas objektas, numeris: 51.1.1;
- naudojimo paskirtis: prekybos;
- statybos metai: 1925;
- sienų medžiaga: rąstai;
- bendras plotas: $81,88 m^2$;
- pagalbinis plotas: $0 m^2$;
- nuotekų šalinimas: komunalinis nuotekų šalinimas;

- aukštas vienas pirmas: 1;
- rekonstravimo / kapitalinio remonto metai: nėra;
- šildymas: vietinis šildymas.

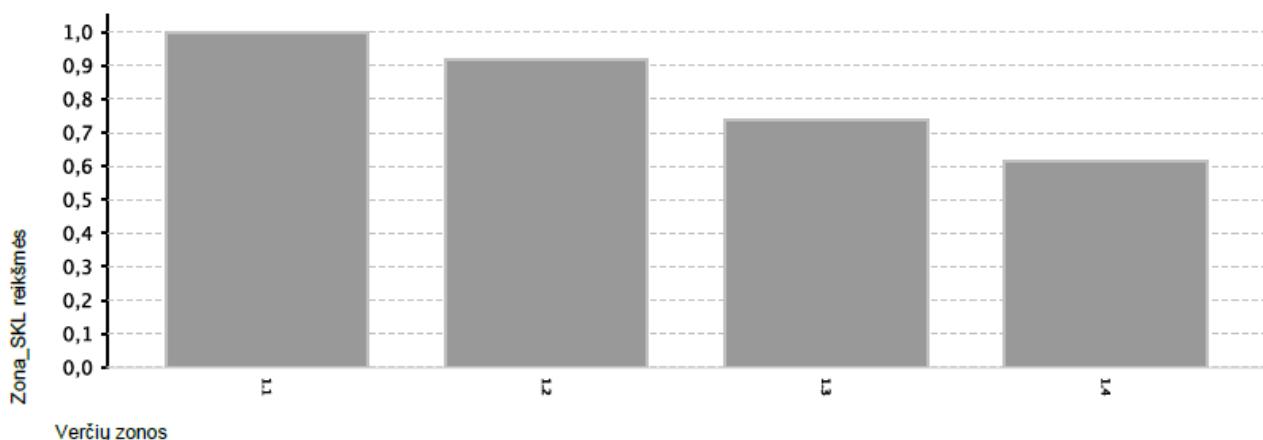
Prekybos paskirties objekto vidutinė nuomas vertė pajamų metodu apskaičiuojama pagal *Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo* paskirčių grupės vertinimo modelį:

Modelis Nr.: 6475. Zona_SKL^(1.0) x Pask_SKL^(1.15) x Sn_SKL^(1.05) x Auk_SKL^(1.0) x Šl_SKL^(0.6) x (1.1) ^ AmPb_BIN x (1.1) ^ RkKr_BIN x (1.2) ^ Auk11_BIN x (1.11) ^ Kanal_BIN x Bpl_SKF^(0.7) x StMt_SKF^(0.99) x 4.11

7.5 pav. Parinkto vertinimo modelio pajamų metodu iškarpa (pagalbinis vertinimo modelis, vidutinei nuomas vertei nustatyti)

Telšių mieste Birutės g. yra 51.1.1 verčių zonoje – nustatoma pagal verčių zonų žemėlapį. *Viešbučių, prekybos, paslaugų ir maitinimo* paskirčių grupės vertinimo modelio kintamuju ir jų koeficientų lentelėse (2 priede – *Vertinimo modeliai pajamų metodu*) parenkami vertinimo rodiklių koeficientai.

Verčių zonų Zona_SKL reikšmės

Modelio kintamuju taikymo sąlygos ir reikšmės:

Paskirtis	Pagrindas: Pask_SKL			Laipsnis: 1.15	
Maitinimo	0.95	Paslaugų	0.9	Prekybos	1.0
Viešbučių	1.0				

Sienų medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 1.05	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokštės	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	Rąstai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Aukštas	Pagrindas: Auk_SKL			Laipsnis: 1.0	
	0-0	0.8	1-2	1.0	3-99

Šildymas	Pagrindas: Š1_SKL		Laipsnis: 0.6	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	Nėra
Ind. centrinis šildymas	1.04			0.65

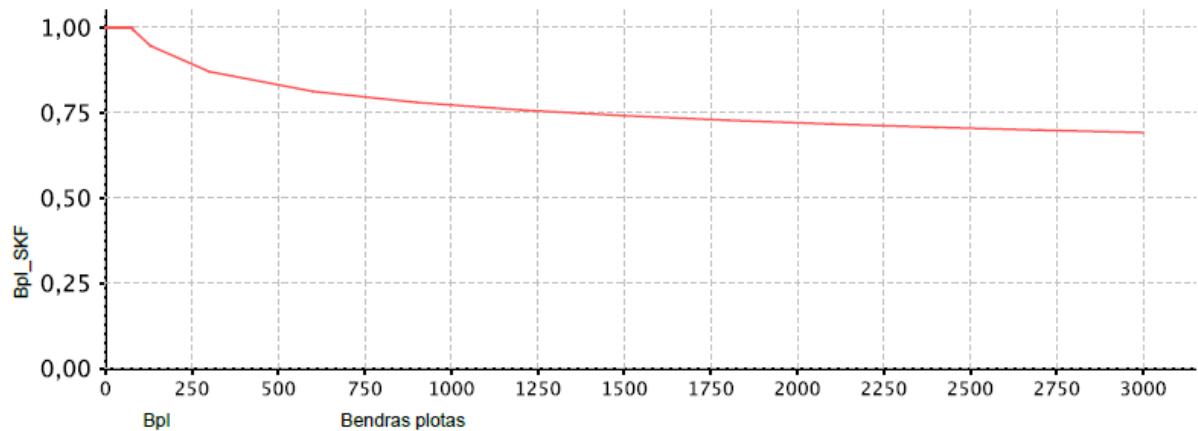
Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2099	1.0	

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2099	1.0	

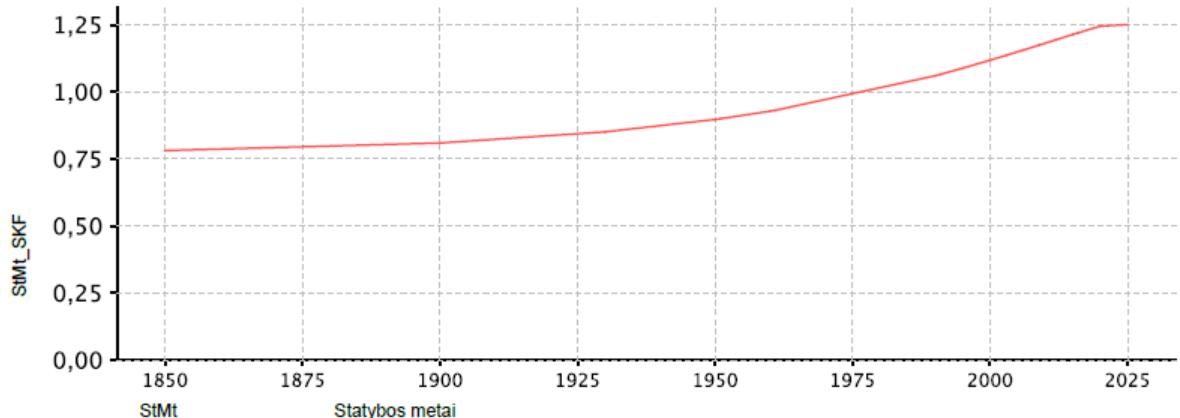
Vieno aukšto arba pirmas aukštasis	Laipsnis: Auk11_BIN		Pagrindas: 1.2	
1-1	1.0			

Nuotekų šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN		Pagrindas: 1.11	
Komunalinis nuotekų	1.0	Nėra	0.0	Vietinis nuotekų šalinimas
	1.0			1.0

Bendras plotas	Bpl_SKF		0.7	

Statybos metai	StMt_SKF		0.99	

7.6 pav. Parinkto vertinimo modelio pajamų metodu iškarpa (pagalbinio vertinimo modelio kintamujų taikymo sąlygos ir reikšmės)

Iš lentelių pagal vertinamo objekto charakteristikas parinktos reikšmės surašomos į vertinimo modelį ir atliekami aritmetiniai veiksmai:

$$\text{Vidutinė nuomas vertė} = 1 \wedge (1,0) \times 1 \wedge (1,15) \times 0,84 \wedge (1,05) \times 1 \wedge (1,0) \times 0,96 \wedge (0,6) \times (1,1) \wedge 0 \times (1,1) \wedge 0 \times (1,2) \wedge 1 \times (1,11) \wedge 1 \times 0,9913 \wedge (0,7) \times 0,8418 \wedge (0,99) \times 4,11 = 3,728 \text{ Eur/m}^2/\text{mén.}$$

Apskaičiavus vertinamo objekto 1 m² vidutinę nuomas vertę, skaičiuojama viso objekto vidutinė rinkos vertė pagal formulę:

$$((BP \times (Užim\% / 100)) - (MokV \times (NTm\% / 100) + VRV \times (Drau\% / 100)) + BP \times (Vald\% / 100) + BP \times (Remo\% / 100)) / (r / 100) \times ŽVK,$$

kur:

BP (Bendrosios metinės pajamos) =

Vidutinė nuomas vertė x (BnPl - PgPl x 0,25) x 12

MokV – mokestinė vertė

VRV – vidutinė rinkos vertė

BnPl – bendras plotas

PgPl – pagalbinis plotas

Kitų modelio rodiklių aprašymas pateiktas pajamų rodiklių lentelėje.

Paskirtis:	Prekybos	
Drau%	Draudimo išlaidų procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokesčio išlaidų procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaidų procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaidų procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žemės vertės įtakos koeficientas	0,9

7.7 pav. Parinkto vertinimo modelio pajamų metodui iškarpa (vertinimo modelis ir kitų vertinimo modelio rodiklių aprašymas)

Atliekami aritmetiniai veiksmai:

$$BP = 3,728 \times (81,88 - 0,00 \times 0,25) \times 12 = 3662,98 \text{ Eur},$$

$$((BP \times (Užim\% / 100)) - (MokV \times (NTm\% / 100) + VRV \times (Drau\% / 100) + BP \times (Vald\% / 100) + BP \times (Remo\% / 100)) / (r / 100) \times ŽVK$$

$$S = ((3662,98 \times (75 / 100)) - (17300 \times (0,5 / 100) + 18500 \times (0,1 / 100) + 3662,98 \times (2 / 100) + 3662,98 \times (2 / 100))) / (12 / 100) \times 0,9 = 18718 \text{ Eur, suapvalinus} - 18700 \text{ Eur.}$$

Išvada: vertinamo 81,88 m² bendro ploto (be pagalbinio ploto) prekybos paskirties objekto, sienų medžiagos rastų, 1925 m. statybos metų, adresu Telšiai Birutės g., vidutinė rinkos vertė, nustatyta pajamų metodu, yra 18 700 Eur.

Taip pat, taikant pajamų metodą, apskaičiuojamos ir kitų paskirčių grupių nekilnojamojo turto objektų vidutinės rinkos vertės.

7.4. Apskaičiuotos vidutinės rinkos vertės apvalinimo tvarka

Nekilnojamojo turto vidutinė rinkos vertė apvalinama Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių 22 punkte nustatyta tvarka.

Apskaičiuojant nekilnojamojo turto vidutinę rinkos vertę, apvalinama iki sveikų skaičių, laikantis skaičių apvalinimo taisyklių (jeigu skaitmuo po paskutinio reikšminio skaitmens yra 5 arba didesnis, prie paskutinio reikšminio skaitmens pridedamas 1, jeigu skaitmuo po paskutinio reikšminio skaitmens yra mažesnis negu 5, paskutinis reikšminis skaitmuo lieka nepakitęs), tokiu tikslumu:

- 1. iki 1 000 eurų – sveikais skaičiais (pvz., 544,20 apvalinama į 544);*
- 2. nuo 1 000 eurų iki 10 000 eurų – dešimtmis (pvz., 8 294 apvalinama į 8 290);*
- 3. nuo 10 000 eurų iki 100 000 eurų – šimtais (pvz., 95 296 apvalinama į 95 300);*
- 4. nuo daugiau kaip 100 000 eurų – tūkstančiais (pvz., 775 294 apvalinama į 775 000).*

8. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Nekilnojamojo turto (statinių) mokestinės ir vidutinės rinkos vertės apskaičiuojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu patvirtintais Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentais, kurie yra skelbiami Registru centro interneto puslapyje <https://www.registracentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php> ir Teisės aktų registro interneto puslapyje <https://www.e-tar.lt>. Pagal masinio vertinimo dokumentus apskaičiuotos mokestinės vertės skelbiamos Registru centro interneto puslapyje <https://www.registracentras.lt/masvert/paieska-un>, vidutinės rinkos vertės – Registru centro interneto puslapyje <https://www.registracentras.lt/masvert/paieska-obj>, paieškos lauke įvedus nekilnojamojo turto unikalų numerį. Taip pat nekilnojamojo turto (statinių) mokestinių verčių, vidutinių rinkos verčių ir verčių zonų paieška galima Regionų geoinformacinės aplinkos paslaugos (REGIA) interneto puslapyje <https://www.regia.lt>.

Nekilnojamojo turto (statinių) mokestinės ir vidutinės rinkos vertės įsigalioja Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Registru tvarkymo direktorius

Kazys Maksvytis

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vertintoja ekspertė,
nekilnojamojo turto vertintoja
(pažymėjimo Nr. A 000194)

Loreta Dūdienė

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausiasis specialistas vertinimui,
nekilnojamojo turto vertintojas
(pažymėjimo Nr. A 000191)

Julijus Ukanis

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausioji specialistė vertinimui,
nekilnojamojo turto vertintoja
(pažymėjimo Nr. 000270)

Jurgita Jagučanskienė

9. LITERATŪROS SARAŠAS

1. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymas.
4. Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1049 „Dėl Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių patvirtinimo“.
5. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“.
6. Turto ir verslo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl Turto ir verslo vertinimo metodikos patvirtinimo“.
7. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 1K-402 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“.
8. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. 1K-374 „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybių teritorijų ir Lietuvos Respublikos teritorijos nekilnojamojo turto vertinimo masiniu būdu dokumentų tvirtinimo“.
9. Tarptautinė vertinimo standartų taryba, 2020, *Tarptautiniai vertinimo standartai (TVS)*. Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos vertimas į lietuvių k. Prieiga per internetą: <http://www.avnt.lt/assets/Teisine-informacija/Vertinimas/Tarptautiniai-vertinimo-standartai-2020.pdf>.
10. Europos vertintojų asociacijos grupė, 2016, *Europos vertinimo standartai*. Lietuvos turto vertintojų asociacijos vertimas į lietuvių k. Prieiga per internetą: <http://www.ltva.lt/wp-content/uploads/2017/07/europos-vertinimo-standartai-2016galutinis.pdf>.
11. Standard on Mass Appraisal of Real Property, International Association of Assessing Officers, 2017.
12. Standard on Automated Valuation Models (AVMs), International Association of Assessing Officers, 2018.
13. Eckert, Joseph K., R. Gloudemans, R. Almy, Ed. Property appraisal and assessment administration, Chicago: International Association of Assessing Officers, 1990.
14. Gloudemans, Robert J. Mass Appraisal of Real Property. Chicago: International Association of Assessing Officers, 1999.
15. Ward, Richard D. Seminario medžiaga: NCSS statistinė programa ir jos panaudojimas masiniam vertinimui, 2012.
16. Woolery, A. Property Tax Principles and Practice. Taiwan: Land Reform Training Institute in association with the Lincoln Institute of Land Policy in Taoyuan, 1989.
17. Youngman, J. M. and Malme, J. H. An international survey of taxes on land and buildings. Boston: Kluwer Law and Taxation Publishers, 1994.
18. Benvenuti, A. The Value of Real Estate between Building and Land. 2007.
19. Gloudemans, Robert J. An Empirical Analysis of the Incidence of Location on Land and Building Values. Prepared Under a David C. Lincoln Fellowship in Land Value Taxation for Lincoln Institute of Land Policy Cambridge, Massachusetts, 2001.
20. Edited by Mark R. Linne, MAI, SPA with Michelle M. Thomson, PhD. Visual Valuation. Implementing Valuation Modeling and Geographic Information Solutions. Appraisal Institute, 550 West Van Buren, Chicago, 2010.
21. Lietuvos bankas, 2020 m. balandis. *Lietuvos ekonomikos apžvalga*. Prieiga per internetą: https://www.lb.lt/uploads/documents/files/musu-veikla/ekonomikos-analize-prognozes/Lietuvos_ekonomikos_apzvalga_2020-04.pdf.
22. Tumelionis, A. Nekilnojamojo turto rinkos modeliavimas neaktyvios rinkos teritorijose, *Turto vertinimo teorijos ir praktikos apybraižos 2010/2011*. Elektroninis mokslo darbų leidinys. Vilnius, 2011. Prieiga per internetą: <http://www.aivaweb.com/images/3496/baigtasleidinys2011.pdf>.

-
- 23. Mass Appraisal and Multiple Regression Analysis for Income Properties The Winnipeg Experience, International Property Tax Institute, 2006.
 - 24. Kane, M. Steven, Linne, Mark R., Johnson, Jeffrey A. Practical Applications in Appraisal Valuation Modeling. Chicago: Appraisal Institute, 2004.
 - 25. Fisher, Jeffrey D., Martin, Robert S. Income property appraisal. Real Estate Education Company, 1994.

▼ 10. PRIEDAI

Siekiant didesnės dokumentų raiškos ataskaita ir jos priedai Registrų centro interneto puslapyje <https://www.registracentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php> yra pateikti atskiromis bylomis, surandami paieškos lauke – Masinio vertinimo dokumentų paieška, pasirinkus atitinkamą savivaldybę ir vertinimo įsigaliojimo metus.

Telši rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitos Nr.

1 priedas

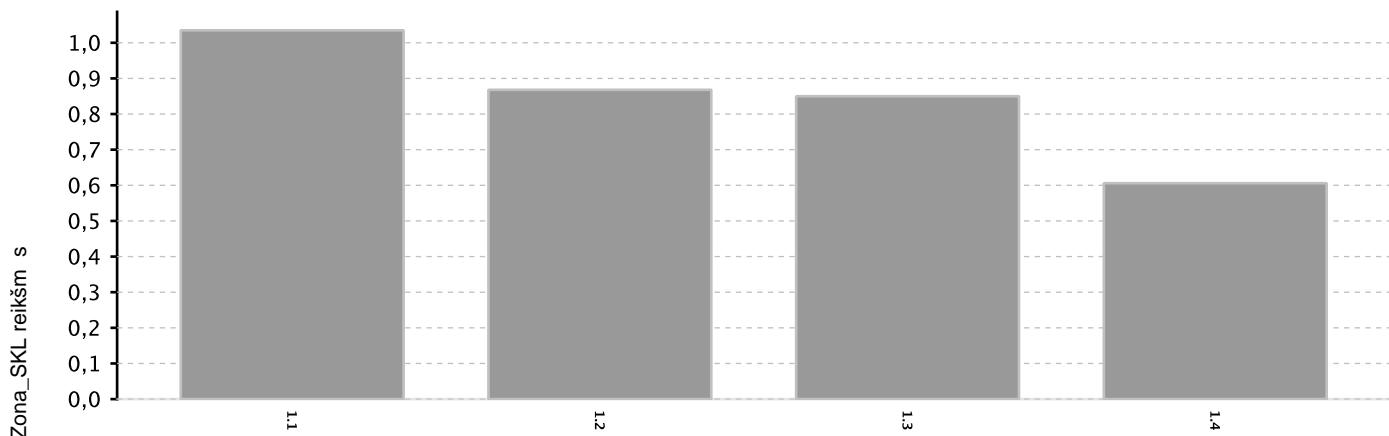
VERTINIMO MODELIAI LYGINAMUOJU METODU

2021 m. masinis vertinimas

Administracinių ir gydymo

Modelis Nr.: 18948. Zona_SKL^(1.0) x Sn_SKL^(0.24) x Šl_SKL^(1.04) x (1.1) ^{AmPb_BIN} x (1.1) ^{RkKr_BIN} x (1.1) ^{Duj_BIN} x (1.02) ^{Kanal_BIN} x Bpl_SKF^(1.2) x StMt_SKF^(0.86) x (170.54 x Bpl_RKS - 42.64 x PgPl_RKS)

Ver i zonų Zona_SKL reikšmės

Ver i zonos

Modelio kintamųjų taikymo slygos ir reikšmės:

Sienų medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.24	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementinis su karkasu	0.55	Blokai	1.0
Gelžbetonio plokštės	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	Rūstai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 1.04	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	Nuotekas	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

Rekonstravimo / kapitalinio remonto metai	Laipsnis: RkKr_BIN			Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0		

Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN			Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0		

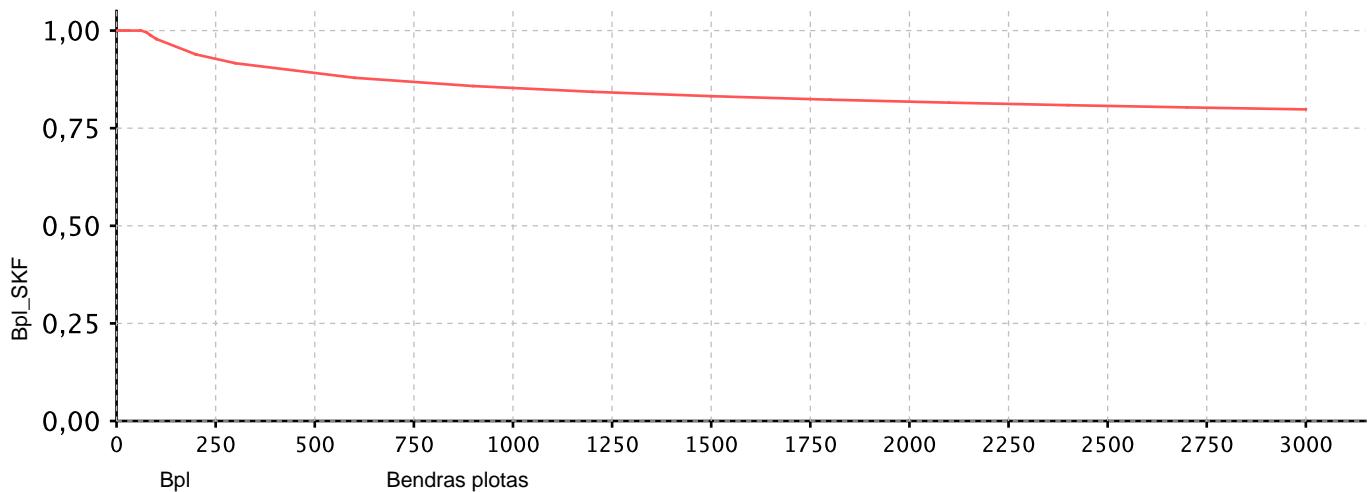
Dujos	Laipsnis: Duj_BIN			Pagrindas: 1.1	
Gamtinių	1.0	Suskystintos	0.0	Nuotekas	0.0

Nuotekų šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN			Pagrindas: 1.02	
Komunalinis nuotekas	1.0	Nuotekas	0.0	Vietinis nuotekų šalinimas	1.0

Bendras plotas

Bpl_SKF

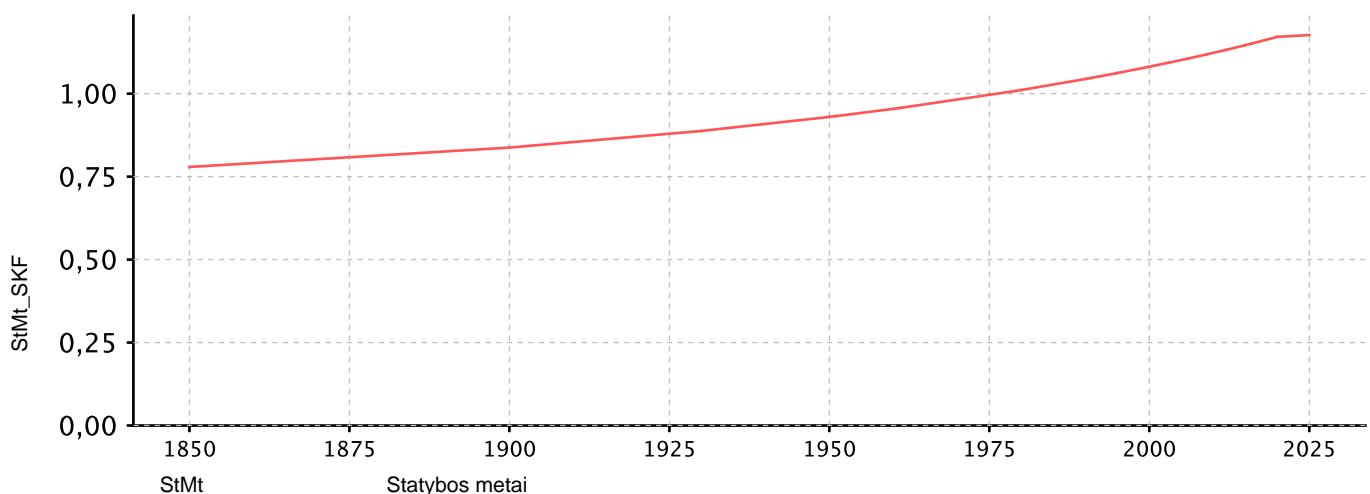
1.2

Statybos metai

StMt_SKF

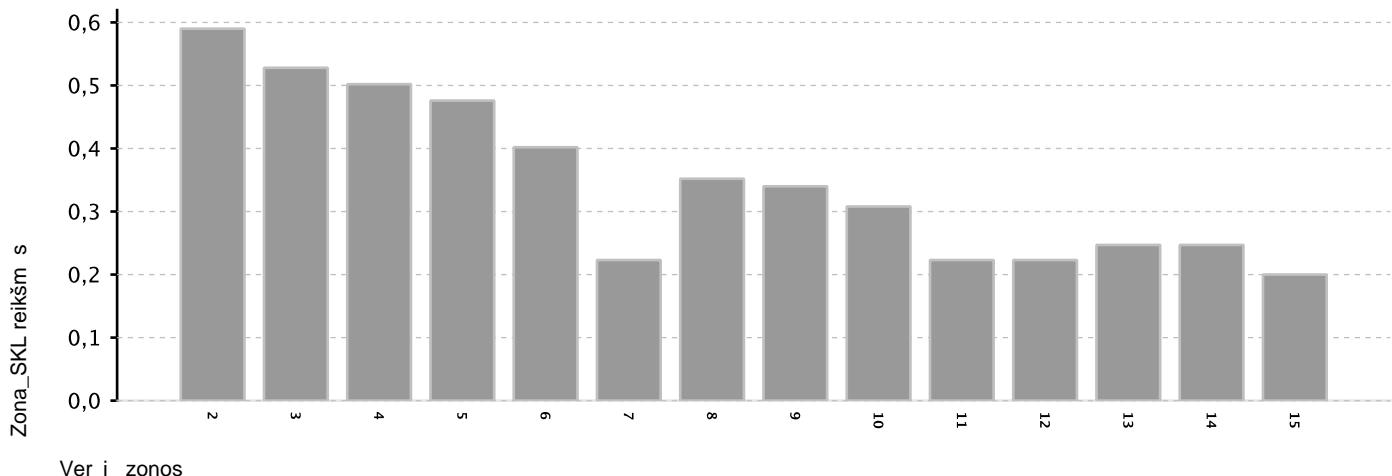
0.86

Administracijos ir gydymo

Modelis Nr.: 18949. Zona_SKL^(1.0) x Sn_SKL^(0.24) x Šl_SKL^(1.04) x (1.1) ^(1.1) AmPb_BIN x (1.1) ^(1.1) RkKr_BIN x (1.1) ^(1.02) Kanal_BIN x Bpl_SKF^(1.2) x StMt_SKF^(0.86) x (170.54 x Bpl_RKS - 42.64 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšmės

Modelio kintamųjų taikymo slygos ir reikšmės:

Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.24	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokštės	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 1.04	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N rą	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

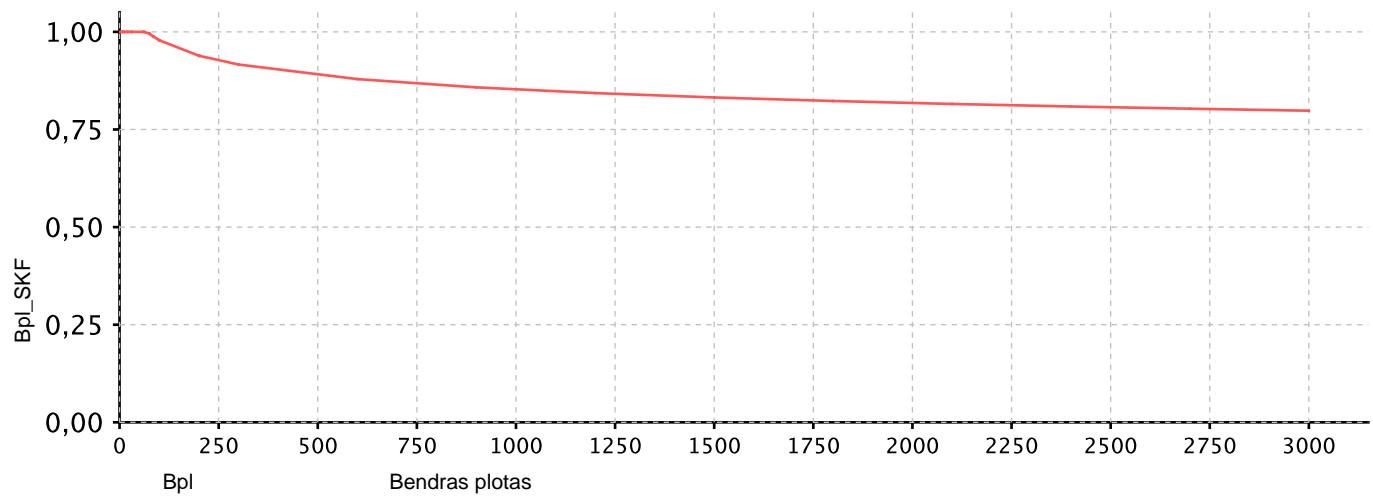
Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0	

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0	

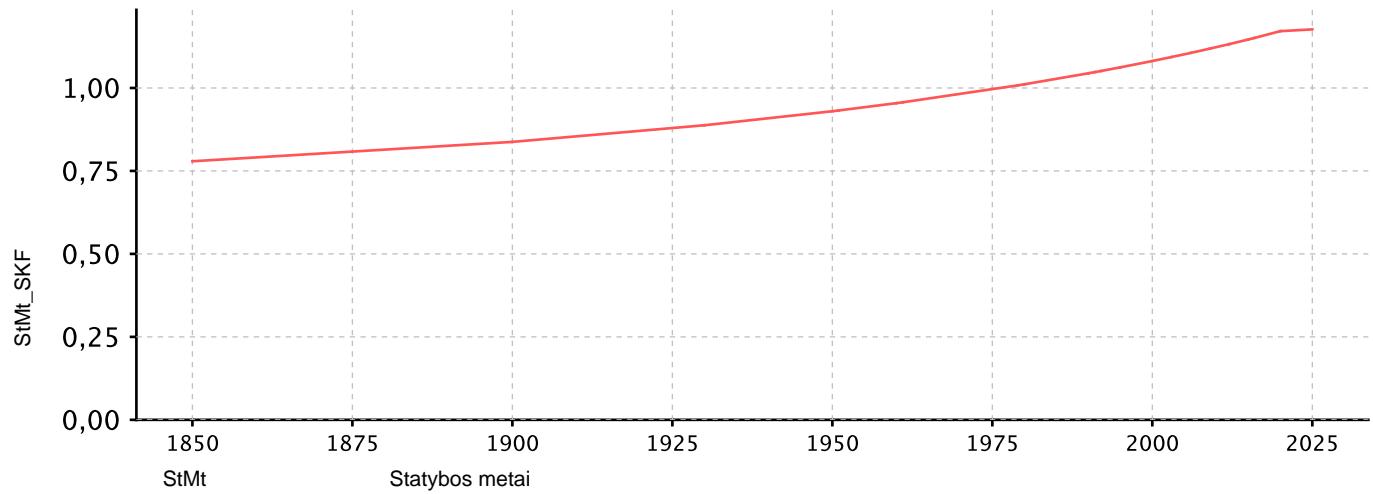
Dujos	Laipsnis: Duj_BIN		Pagrindas: 1.1	
Gamtinių	1.0	Suskystintos	0.0	N rą

Nuotekų šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN		Pagrindas: 1.02	
Komunalinis nuotekų	1.0	N rą	0.0	Vietinis nuotekų šalinimas

Bendras plotas	Bpl_SKF		1.2	

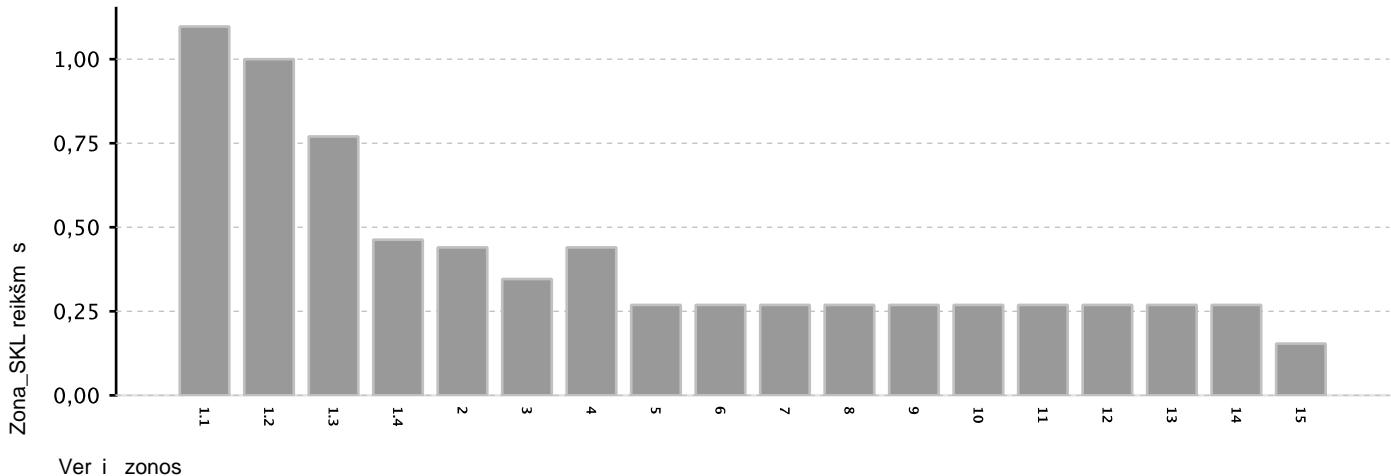
Statybos metai	StMt_SKF	0.86
----------------	----------	------

Bendrabu iai

Modelis Nr.: 18947. Zona_SKL^(0.98) x Sn_SKL^(0.97) x (1.1) ^(1.1) x RkKr_BIN x (1.1) ^(1.1) x AmPb_BIN x (0.95) ^(0.95) x Auk1_BIN x (0.95) ^(0.95) x AukV_BIN x Bpl_SKF^(0.999) x StMt_SKF^(1.0) x (131 x Bpl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.97	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

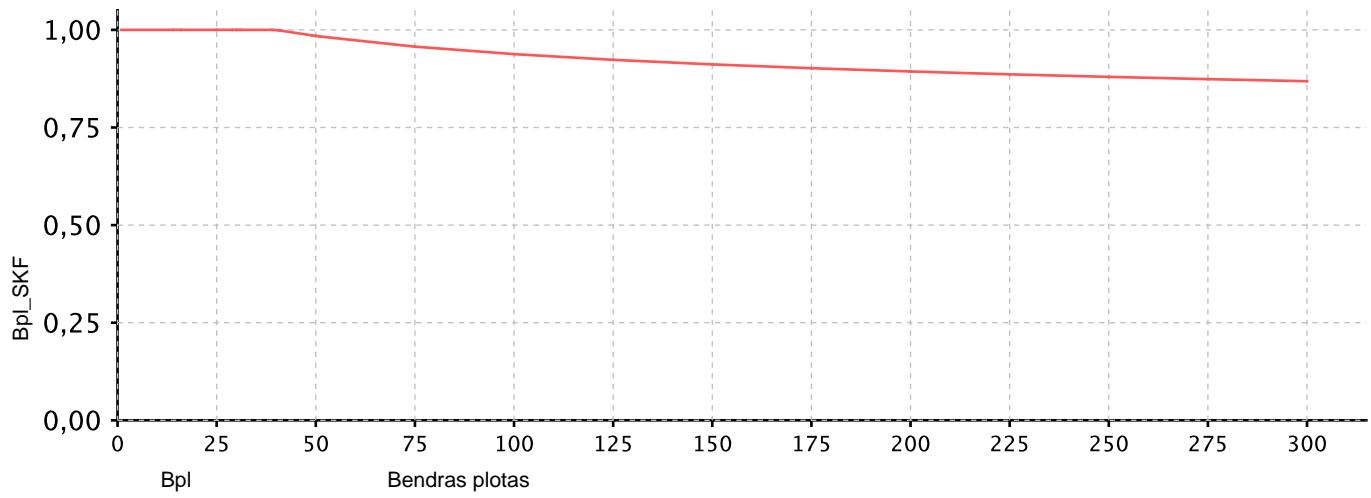
Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0

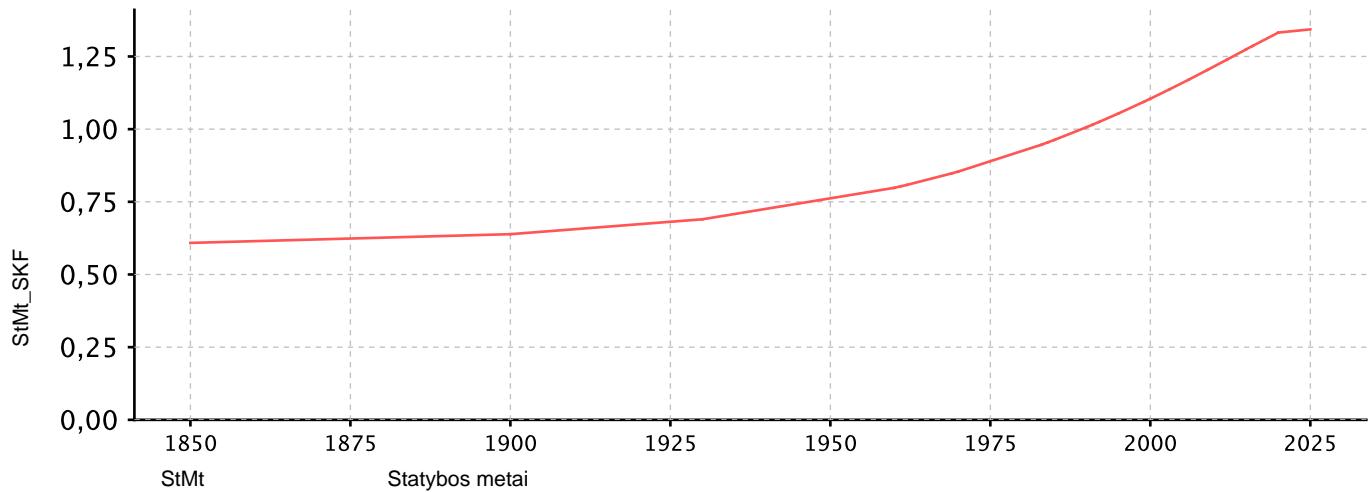
Pirmas aukštas	Laipsnis: Auk1_BIN		Pagrindas: 0.95
1-1	1.0		

Viršutinis aukštas	Laipsnis: AukV_BIN		Pagrindas: 0.95
1-1	1.0		

Bendras plotas	Bpl_SKF		0.999

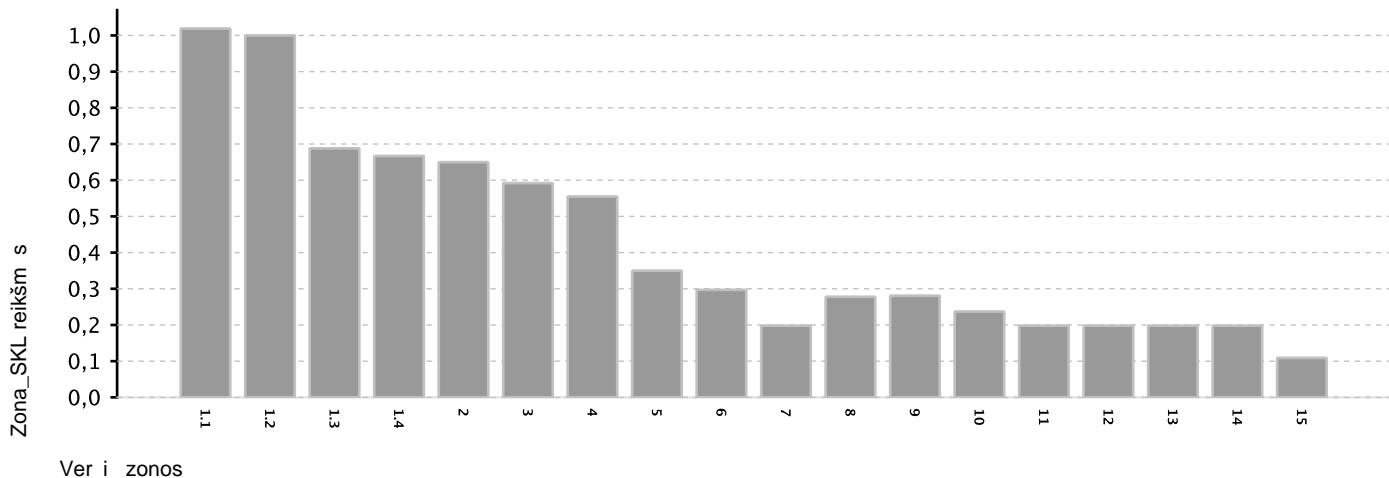
Statybos metai	StMt_SKF	1.0
----------------	----------	-----

Butai

Modelis Nr.: 18946. Zona_SKL^{0.97} x Sn_SKL^{0.97} x Auk_SKL^{0.25} x Šl_SKL^{1.21} x (1.1) ^{0.97} RkKr_BIN x (1.1) ^{0.97} AmPb_BIN x (1.05) ^{0.97} Duj_BIN x Bpl_SKF^{1.0} x StMt_SKF^{1.04} x (380.46 x Bpl_RKS - 95.12 x PgNPl_RKS - 95.12 x R_sPl_RKS - 95.12 x GarPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.97	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Aukštas	Pagrindas: Auk_SKL			Laipsnis: 0.25	
1-1	0.99	2-2	1.0	3-3	0.97
4-4	0.96	5-5	0.94	6-6	0.81
7-7	0.64	8-8	0.6	9-9	0.55

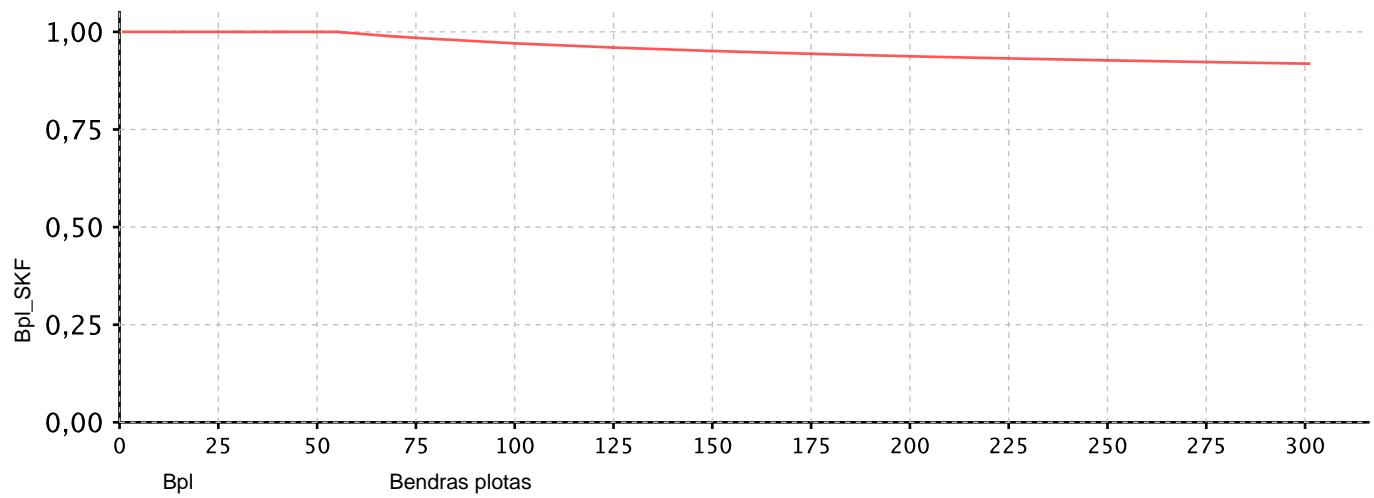
Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 1.21	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0	

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0	

Dujos	Laipsnis: Duj_BIN		Pagrindas: 1.05	
Gamtin s	1.0	Suskystintos	0.0	N ra

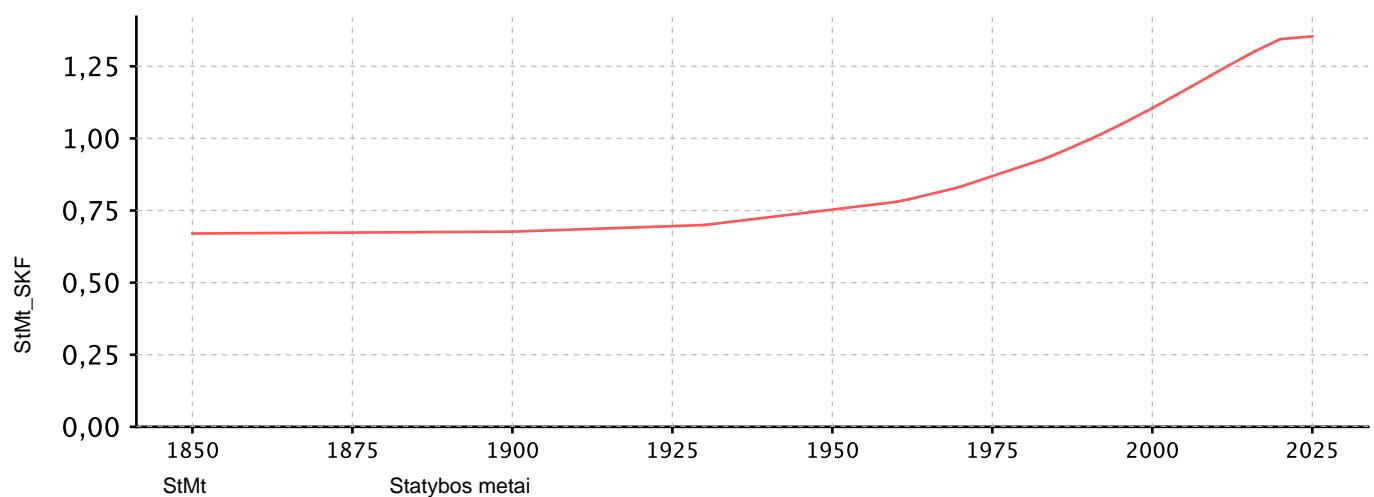
Bendras plotas	Bpl_SKF		1.0	

Statybos metai

StMt_SKF

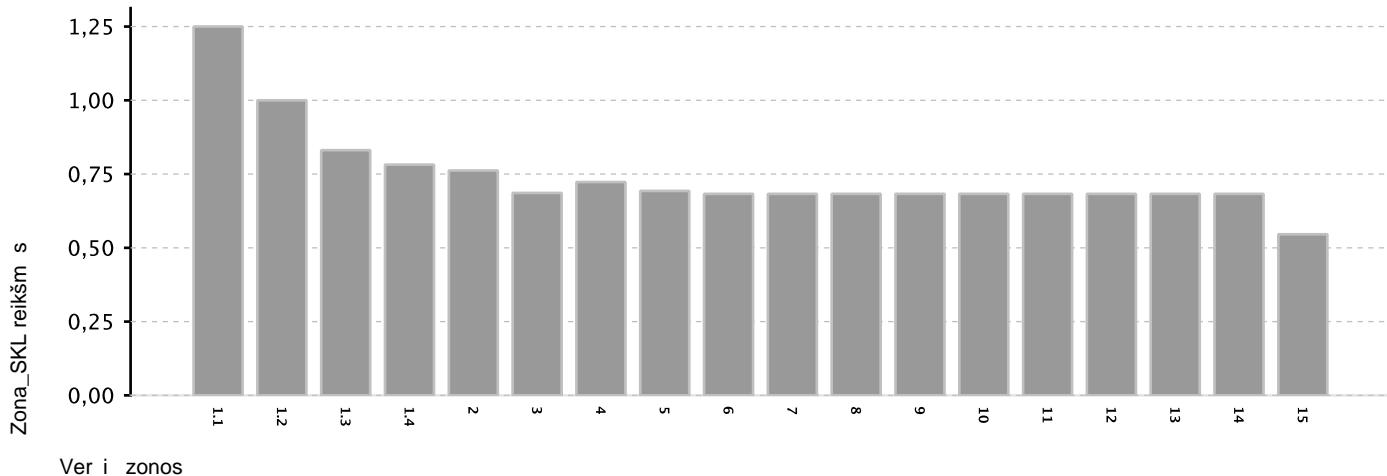
1.04

Garažai

Modelis Nr.: 18950. Zona_SKL^(1.0) x Sn_SKL^(0.76) x (1.1) [^] RkKr_BIN x Bpl_SKF^(1.0) x StMt_SKF^(0.6) x (51 x Bpl_RKS - 12.75 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

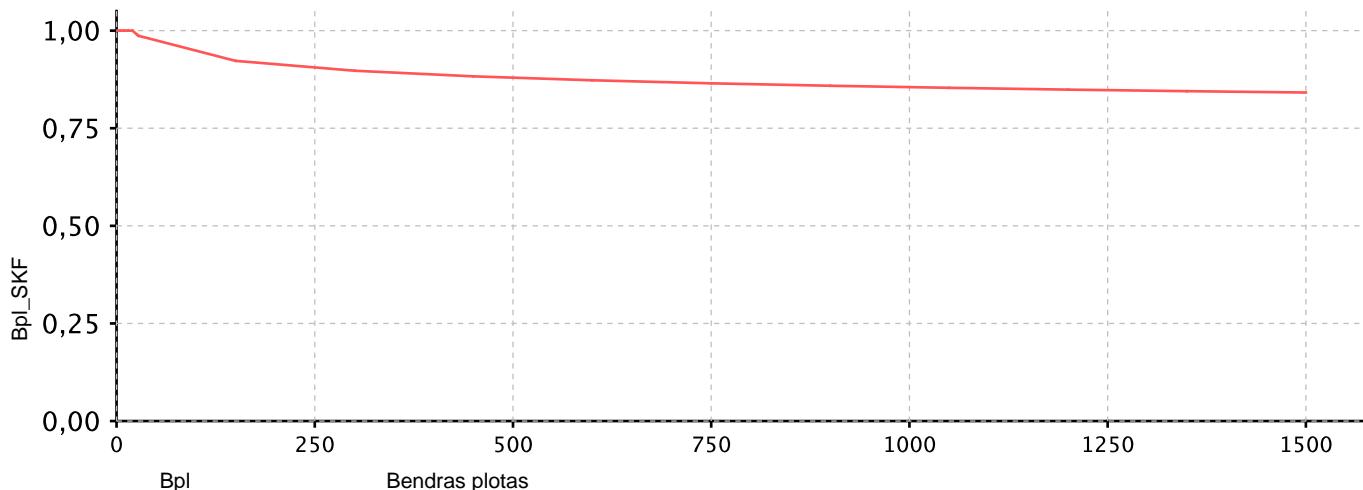

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

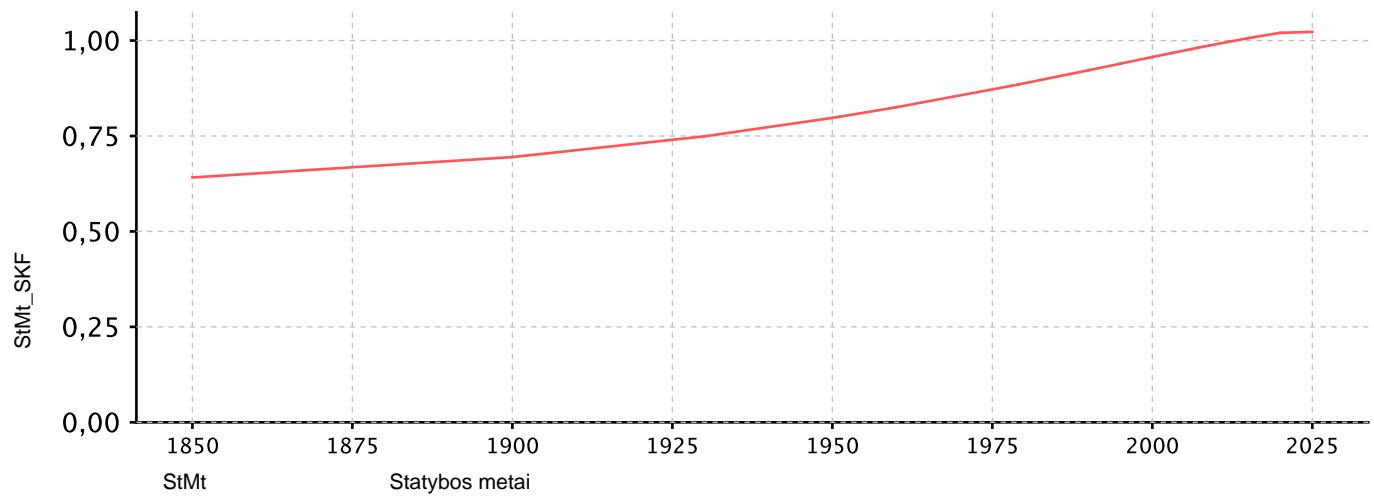
Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.76	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
	1000-2000	0.0	2001-2025	1.0

Bendras plotas	Bpl_SKF	1.0
----------------	---------	-----

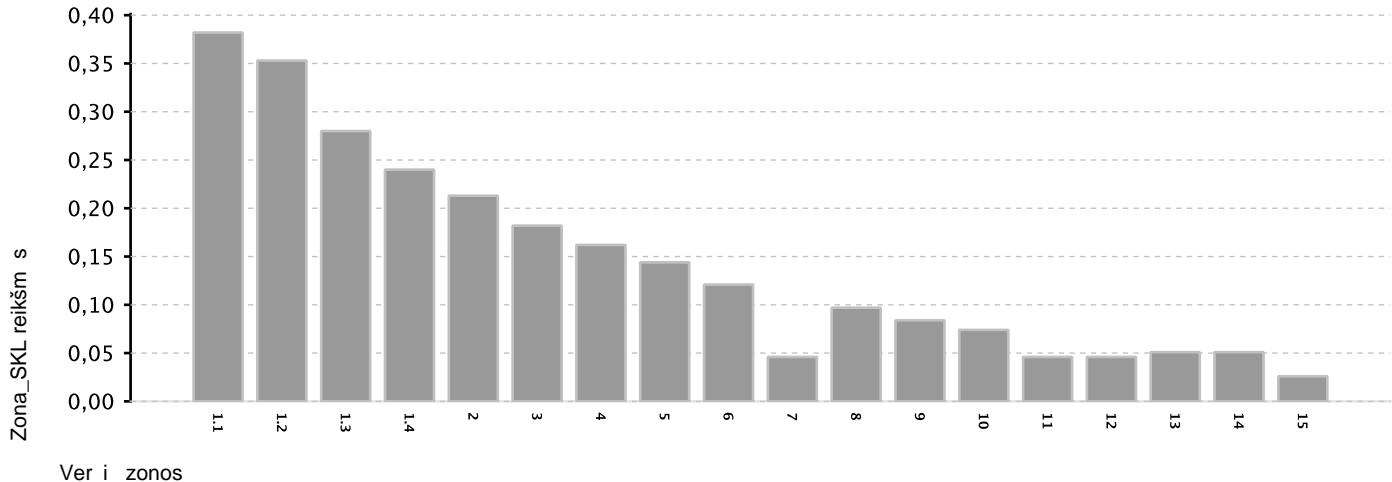
Statybos metai	StMt_SKF	0.6
----------------	----------	-----

Kult ros ir mokslo

Modelis Nr.: 18951. Zona_SKL^(0.62) x Sn_SKL^(0.9) x Šl_SKL^(1.2) x (1.1) ^(1.1) ^ AmPb_BIN x (1.1) ^(1.1) ^ RkKr_BIN x Bpl_SKF^(0.8) x StMt_SKF^(1.3) x (416.98 x Bpl_RKS - 104.24 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

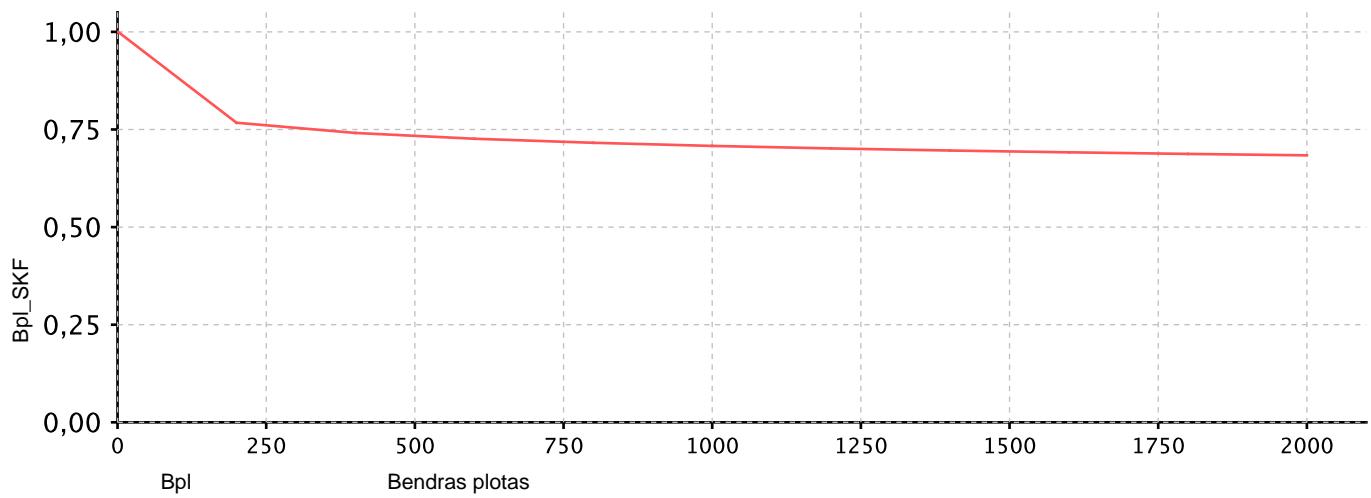
Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.9	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 1.2	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
	1000-2000	0.0	2001-2025	1.0

Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
	1000-2004	0.0	2005-2025	1.0

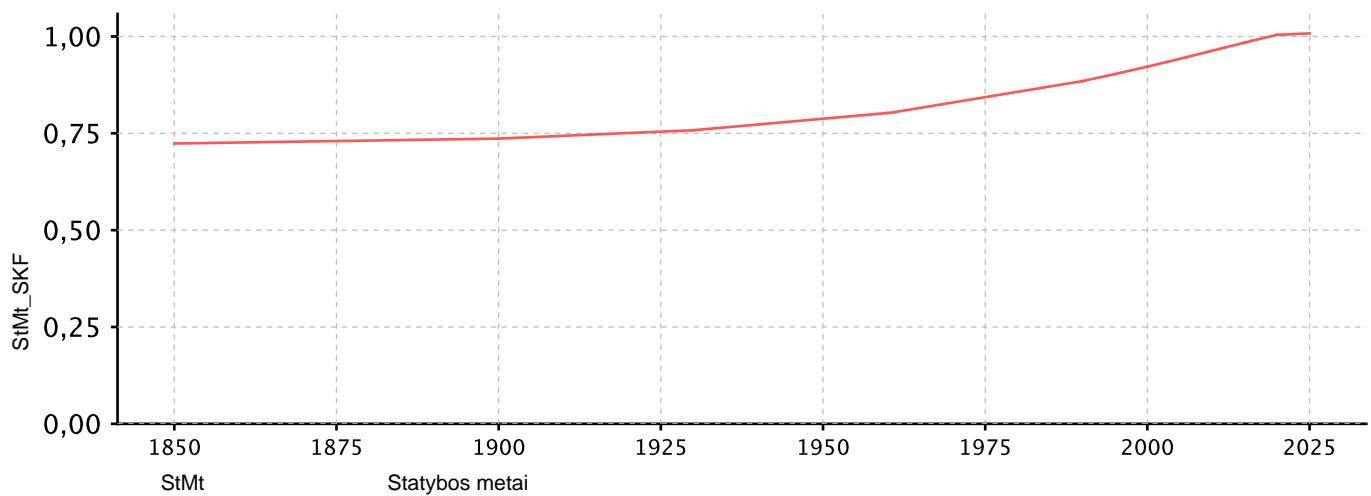
Bendras plotas	Bpl_SKF			0.8

Statybos metai

StMt_SKF

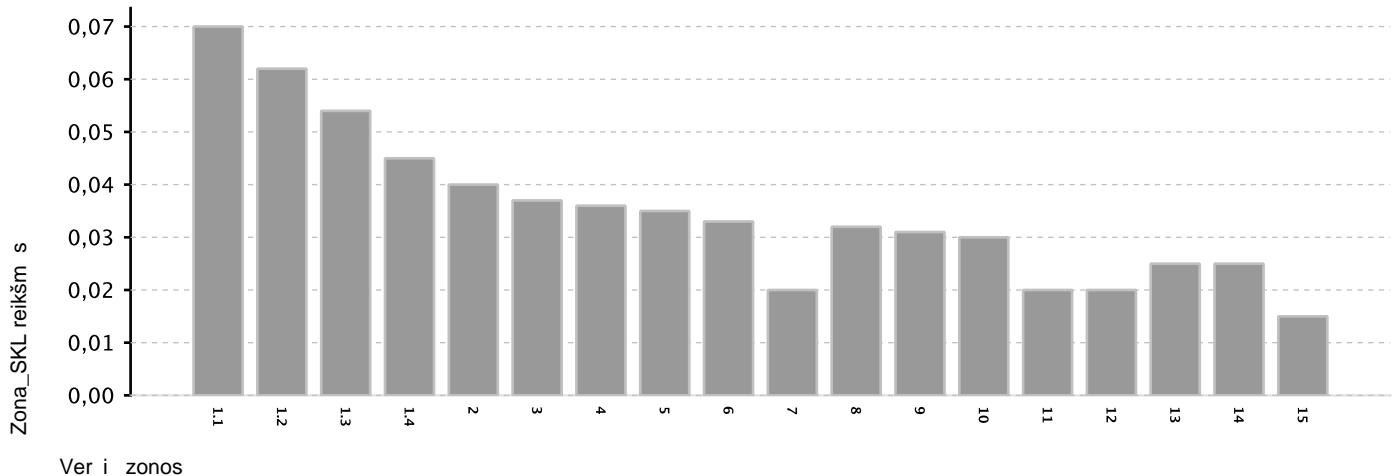
1.3

Pagalbinio kio pastatai

Modelis Nr.: 18955. Zona_SKL^(0.7) x Sn_SKL^(0.9) x (1.1) ^(1.2) x RkKr_BIN x Šl_BIN x (1.08) ^(1.3) x Vnd_BIN x T ris_SKF^(1.0) x StMt_SKF^(1.0) x (68.54 x T ris_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

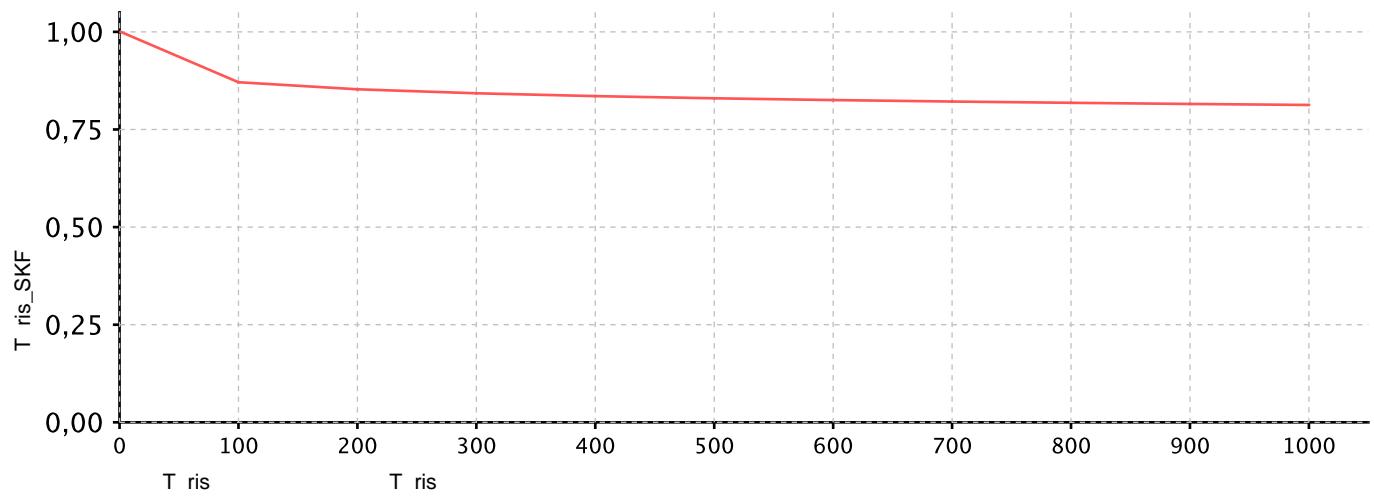
Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.9	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
	1000-2000	0.0	2001-2025	1.0

Šildymas	Laipsnis: Šl_BIN		Pagrindas: 1.2	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	1.0	N ra
Ind. centrinis šildymas	1.0			0.0

Vandentiekis	Laipsnis: Vnd_BIN		Pagrindas: 1.08	
Komunalinis vandentiekis	1.0	N ra	0.0	Vietinis vandentiekis

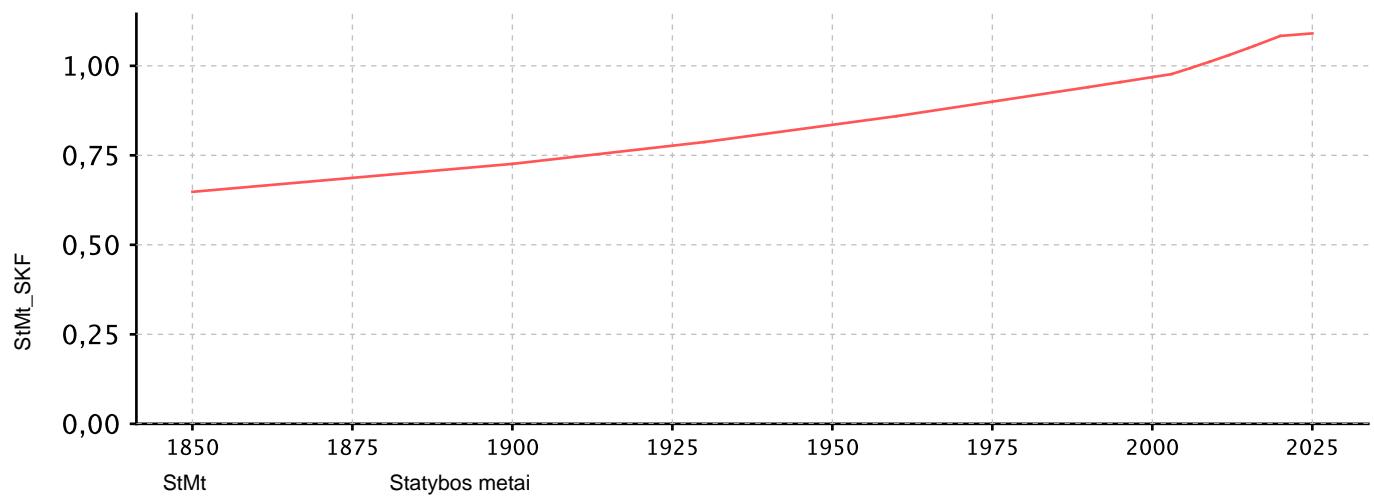
T ris	T ris_SKF		1.3	

Statybos metai

StMt_{SKF}

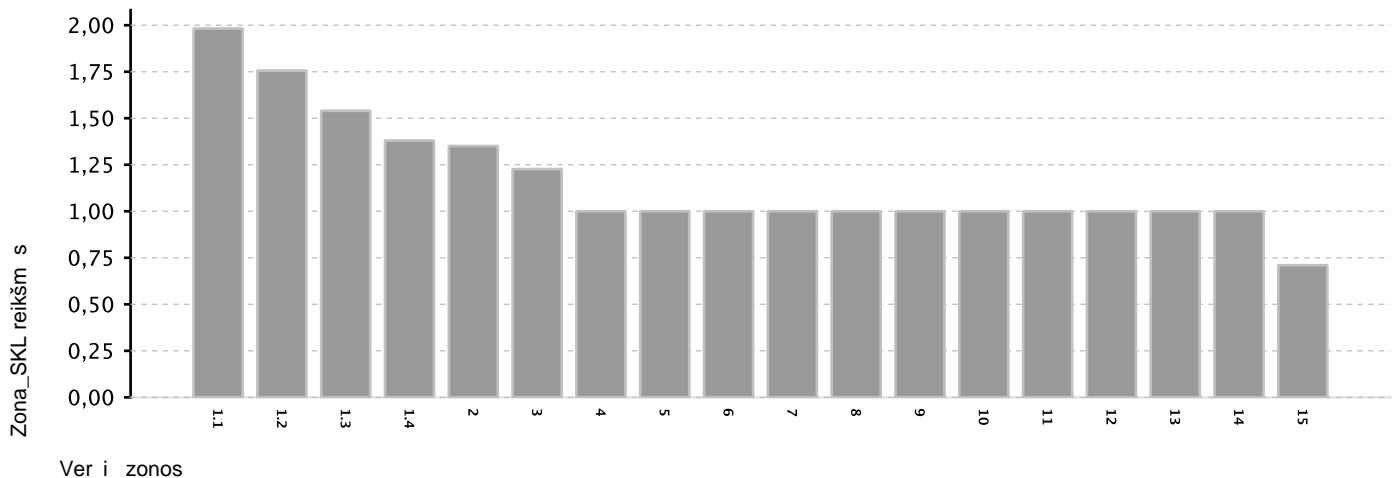
1.0

Pagalbinio kio patalpos

Modelis Nr.: 18954. Zona_SKL^{1.0} x Sn_SKL^{0.9} x (1.1) [^] RkKr_BIN x (1.2) [^] Šl_BIN x Bpl_SKF^{1.0} x StMt_SKF^{1.2} x (19.5 x Bpl_RKS - 4.88 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

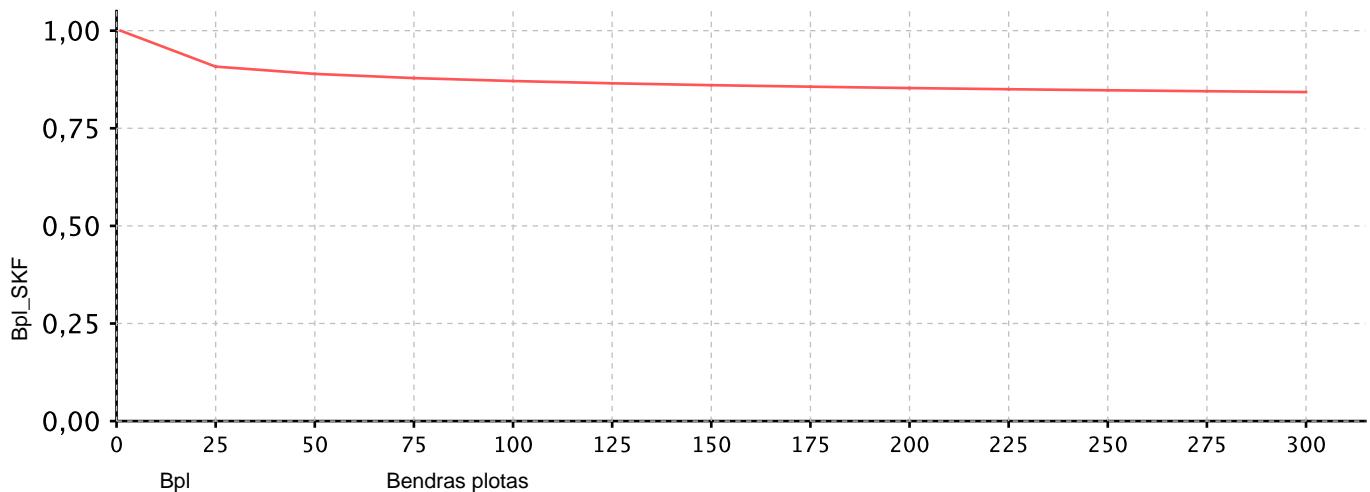
Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

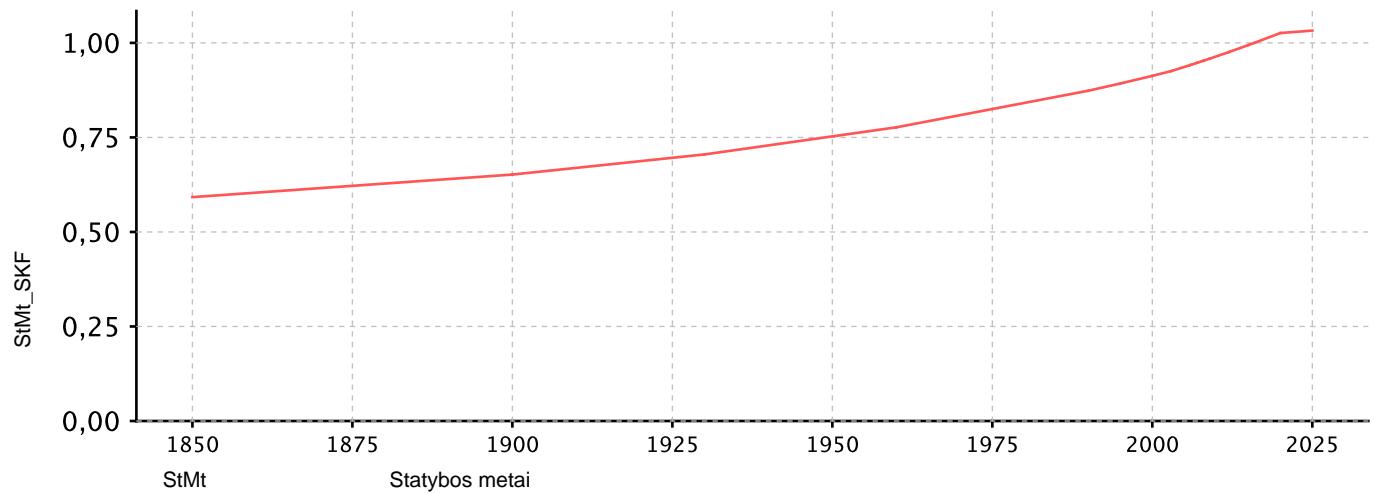
Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.9	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0

Šildymas	Laipsnis: Šl_BIN			Pagrindas: 1.2
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	1.0	N ra
Ind. centrinis šildymas	1.0			0.0

Bendras plotas	Bpl_SKF	1.0
----------------	---------	-----

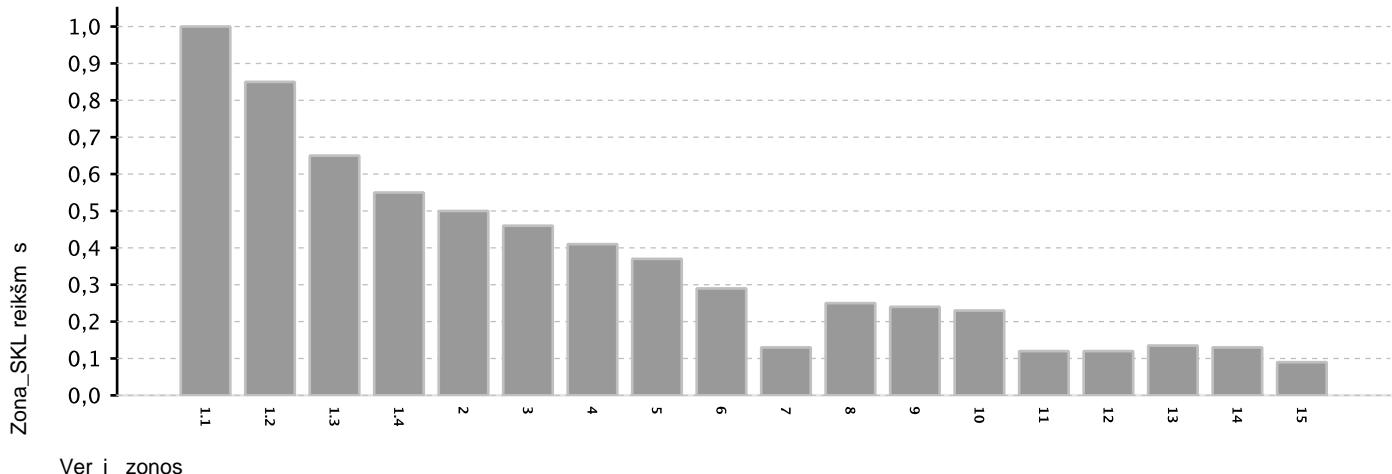

Poilsio ir sporto

Modelis Nr.: 18952. Zona_SKL^(0.7) x Sn_SKL^(0.9) x Šl_SKL^(1.2) x (1.1) ^(1.1) AmPb_BIN x (1.1) ^(1.1) RkKr_BIN x Bpl_SKF^(0.4) x StMt_SKF^(1.3) x (312.12 x Bpl_RKS - 78.03 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

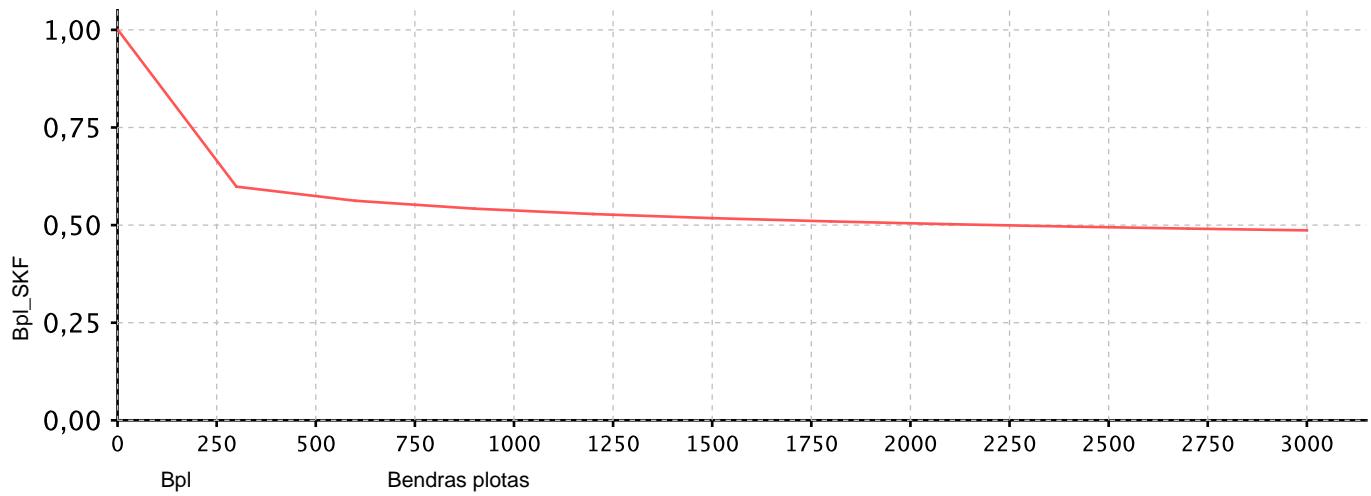
Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.9	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 1.2	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0	

Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0	

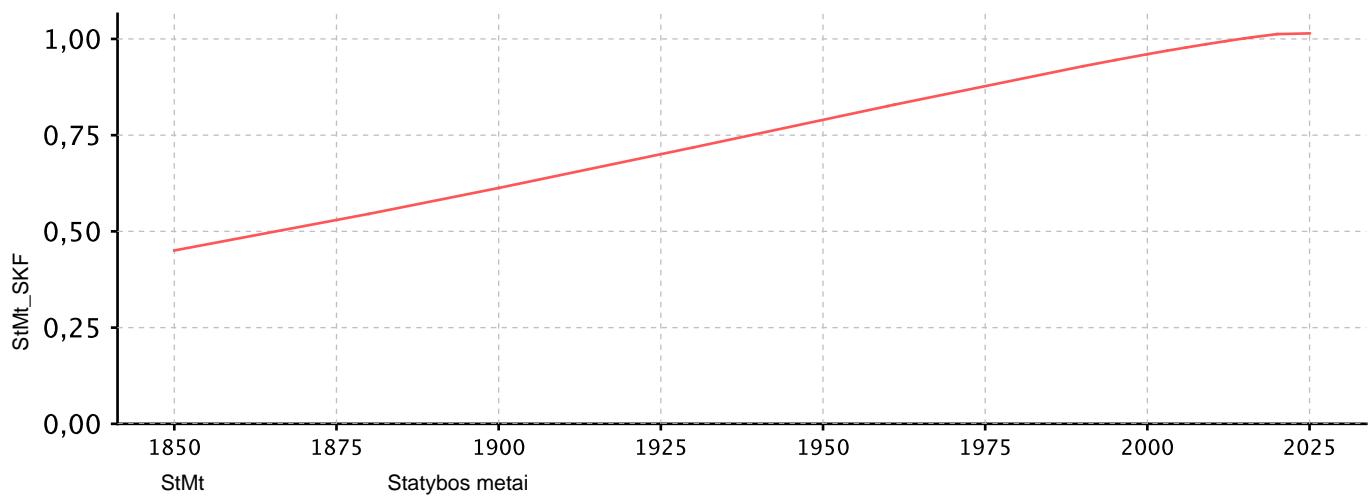
Bendras plotas	Bpl_SKF			0.4

Statybos metai

StMt_SKF

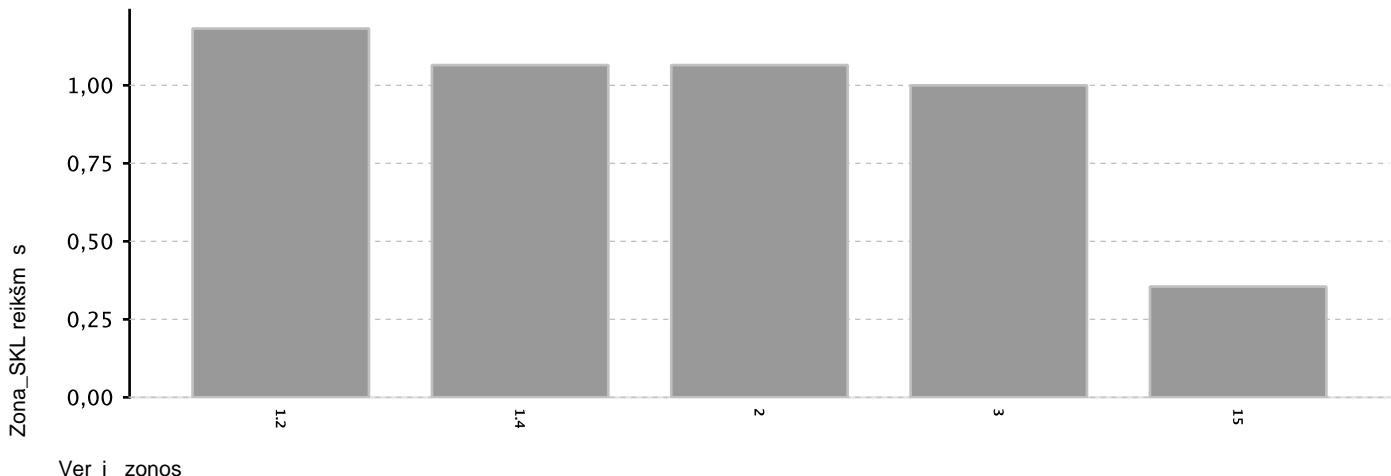
1.3

Sod pastatai

Modelis Nr.: 18953. Zona_SKL^(1.0) x Sn_SKL^(0.33) x AukSk_SKL^(1.02) x Šl_SKL^(0.63)
 x (1.1) [^] RkKr_BIN x (1.1) [^] Kanal_BIN x (1.06) [^] El_BIN x Bpl_SKF^(1.0) x StMt_SKF^(0.93)
 x (91.39 x Bpl_RKS - 22.85 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.33	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Aukšt sk.	Pagrindas: AukSk_SKL			Laipsnis: 1.02	
	1-1	0.85	2-2	1.0	

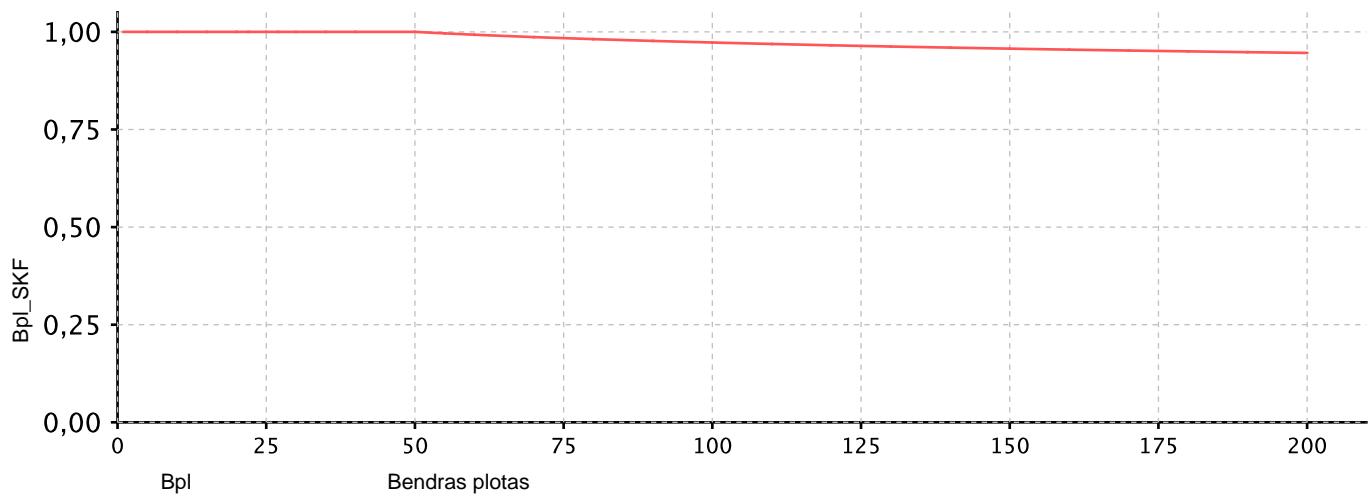
Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 0.63	
	Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra
	Ind. centrinis šildymas	1.04			0.8

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN			Pagrindas: 1.1	
	1000-2000	0.0	2001-2025	1.0	

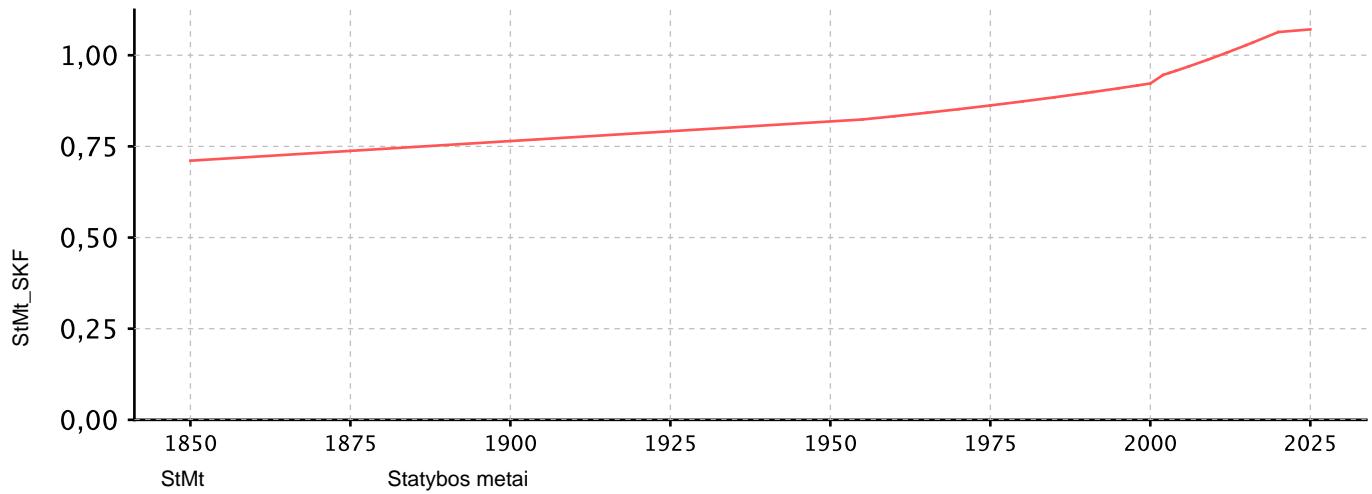
Nuotek šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN			Pagrindas: 1.1	
	Komunalinis nuotek	1.0	N ra	0.0	Vietinis nuotek šalinimas

Elektra	Laipsnis: El_BIN			Pagrindas: 1.06	
	Yra	1.0	N ra	0.0	

Bendras plotas	Bpl_SKF			1.0	

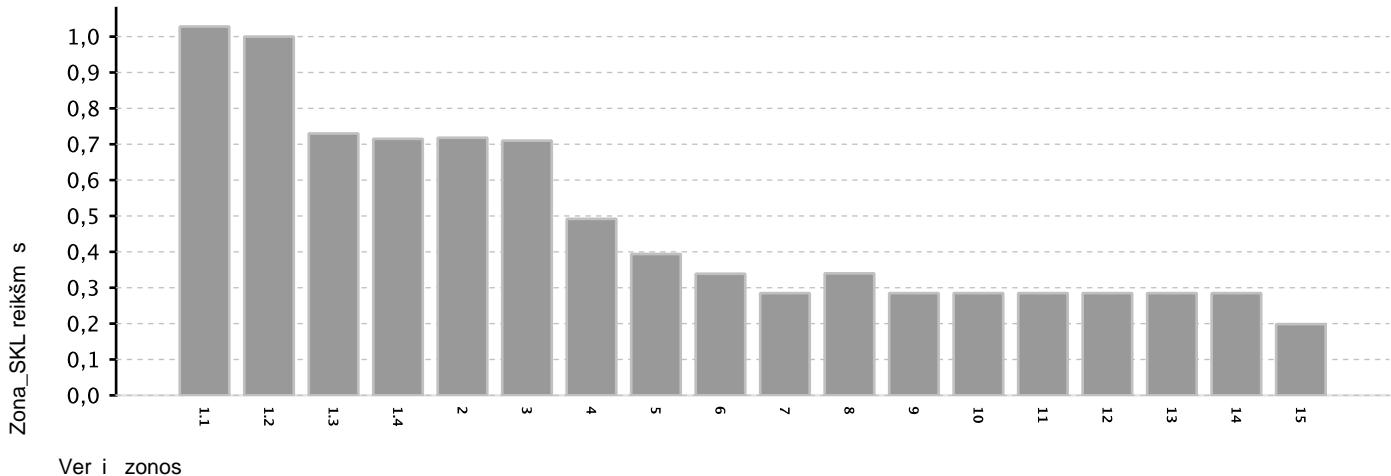
Statybos metai	StMt_SKF	0.93
----------------	----------	------

Vieno-dviej but namai

Modelis Nr.: 18945. Zona_SKL^(0.985) x RkKr_SKL^(1.0) x Sn_SKL^(0.82) x Šl_SKL^(1.14) x Duj_SKL^(1.0) x (1.1) ^{AmPb_BIN} x (1.07) ^{Kanal_BIN} x (1.05) ^{IsApd_BIN} x Bpl_SKF^(1.0) x StMt_SKF^(0.95) x (254.6 x Bpl_RKS - 63.65 x PgNPl_RKS - 63.65 x R_sPl_RKS - 63.65 x GarPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

Rekonstravimo / kapitalinio remonto		Pagrindas: RkKr_SKL		Laipsnis: 1.0	
1000-1990	1.0	1991-2000	1.05	2001-2011	1.11
2012-2025	1.2				

Sien medžiagos		Pagrindas: Sn_SKL		Laipsnis: 0.82	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Šildymas		Pagrindas: Šl_SKL		Laipsnis: 1.14	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

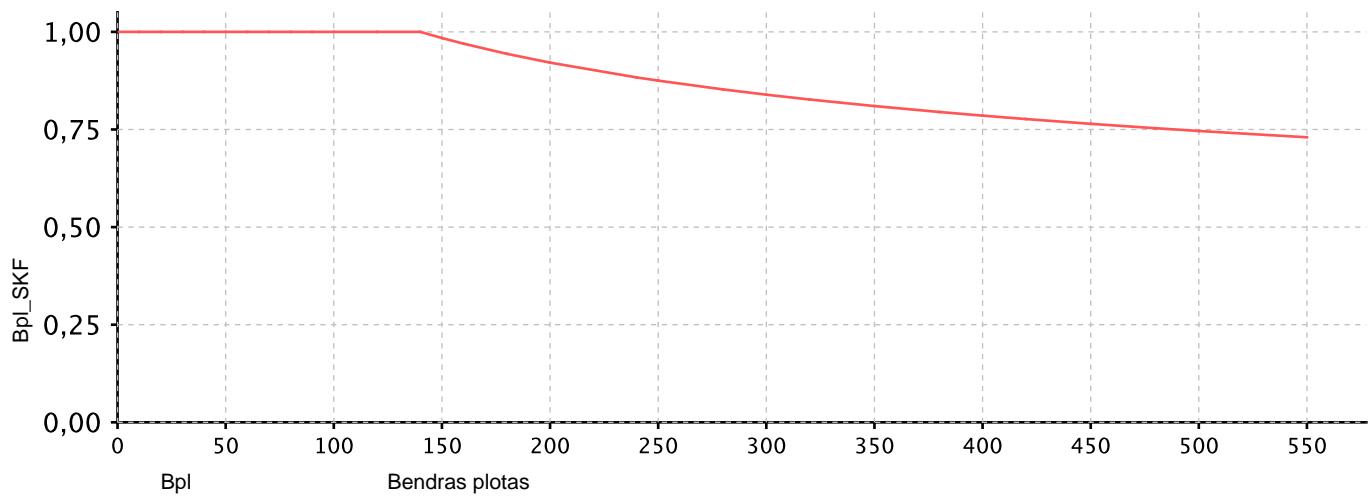
Dujos		Pagrindas: Duj_SKL		Laipsnis: 1.0	
Gamtin s	1.07	Suskystintos	1.0	N ra	1.0

Atnaujinimo (modernizavimo) metai		Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0		

Nuotek šalinimas		Laipsnis: Kanal_BIN		Pagrindas: 1.07	
Komunalinis nuotek	1.0	N ra	0.0	Vietinis nuotek šalinimas	1.0

Apm rytas		Laipsnis: IsApd_BIN		Pagrindas: 1.05	
Dekoratyvinis plyt m ras	1.0				

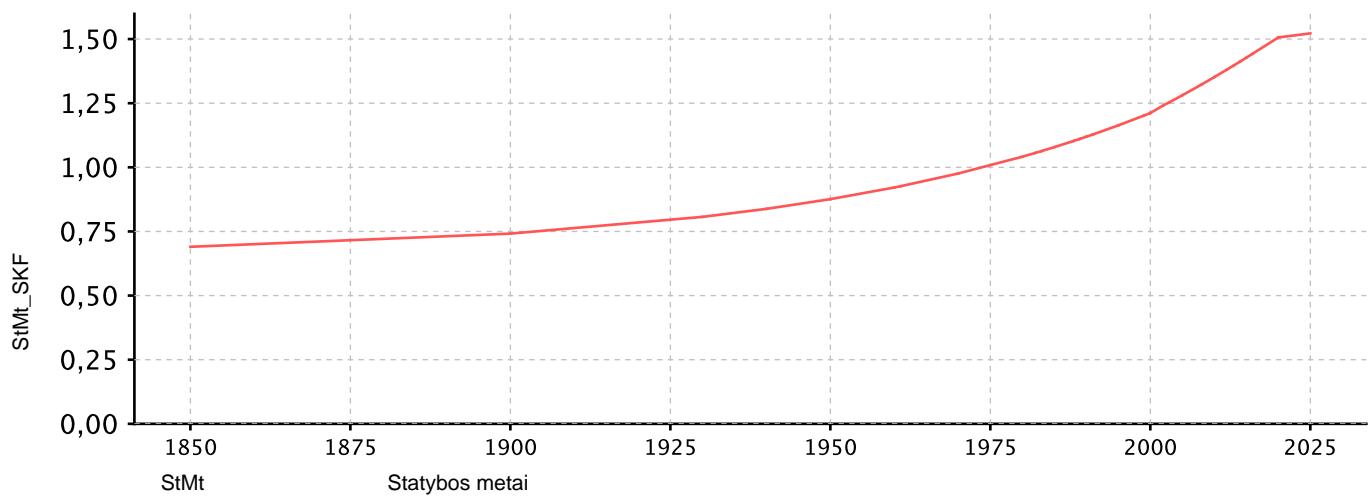
Bendras plotas		Bpl_SKF		1.0	

Statybos metai

StMt_SKF

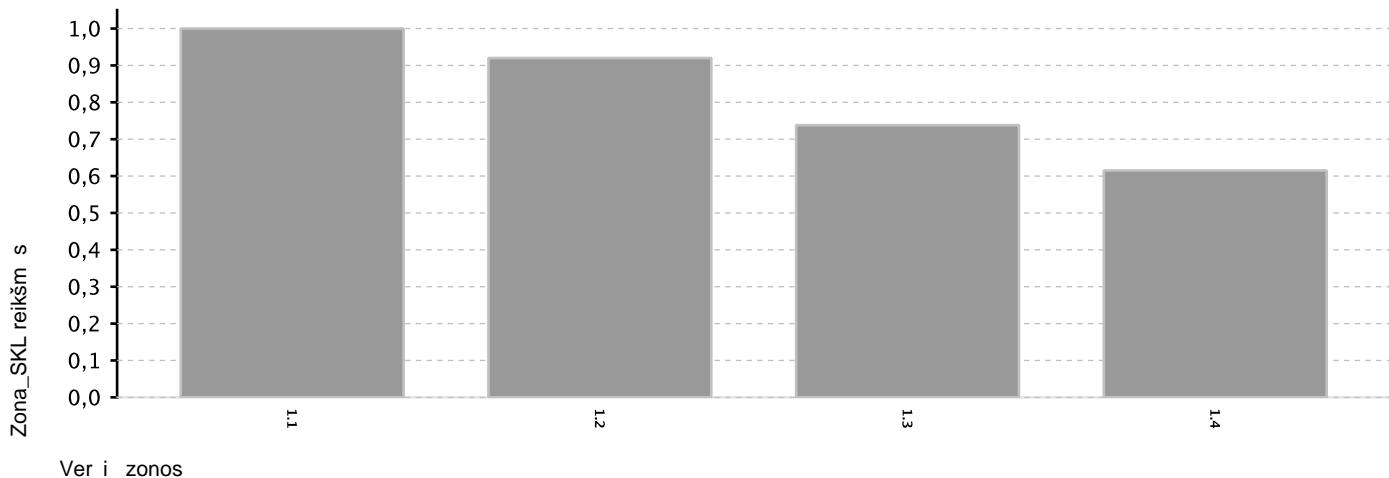
0.95

Viešbu i , prekybos, paslaug ir maitinimo

Modelis Nr.: 18943. Zona_SKL[^](1.0) x Pask_SKL[^](1.15) x Sn_SKL[^](1.05) x Auk_SKL[^](1.0) x Šl_SKL[^](0.6) x (1.1) ^ RkKr_BIN x (1.1) ^ AmPb_BIN x (1.2) ^ Auk11_BIN x (1.11) ^ Kanal_BIN x Bpl_SKF[^](0.7) x StMt_SKF[^](0.99) x (253.92 x Bpl_RKS - 63.46 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

Paskirtis	Pagrindas: Pask_SKL			Laipsnis: 1.15	
Maitinimo	0.95	Paslaug	0.9	Prekybos	1.0
Viešbu i	1.0				

Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 1.05	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Aukštas	Pagrindas: Auk_SKL			Laipsnis: 1.0	
0-0	0.8	1-2	1.0	3-99	0.9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 0.6	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra	0.65
Ind. centrinis šildymas	1.04				

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN			Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0		

Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN			Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0		

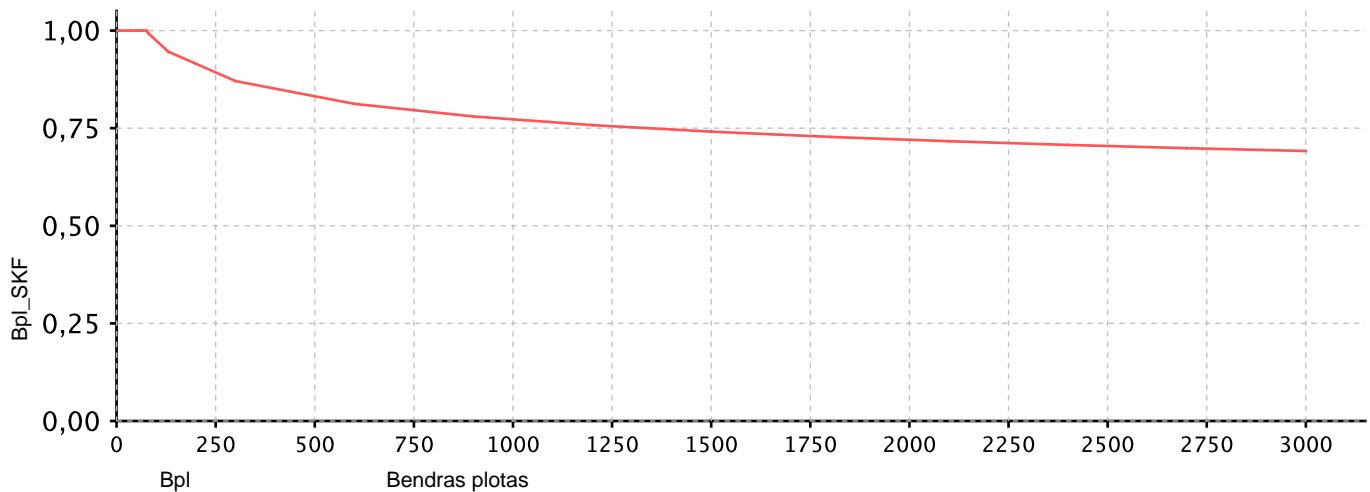
Vieno aukšto arba pirmas aukštas	Laipsnis: Auk11_BIN			Pagrindas: 1.2	
1-1	1.0				

Nuotek šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN			Pagrindas: 1.11	
Komunalinis nuotek	1.0	N ra	0.0	Vietinis nuotek šalinimas	1.0

Bendras plotas

Bpl_SKF

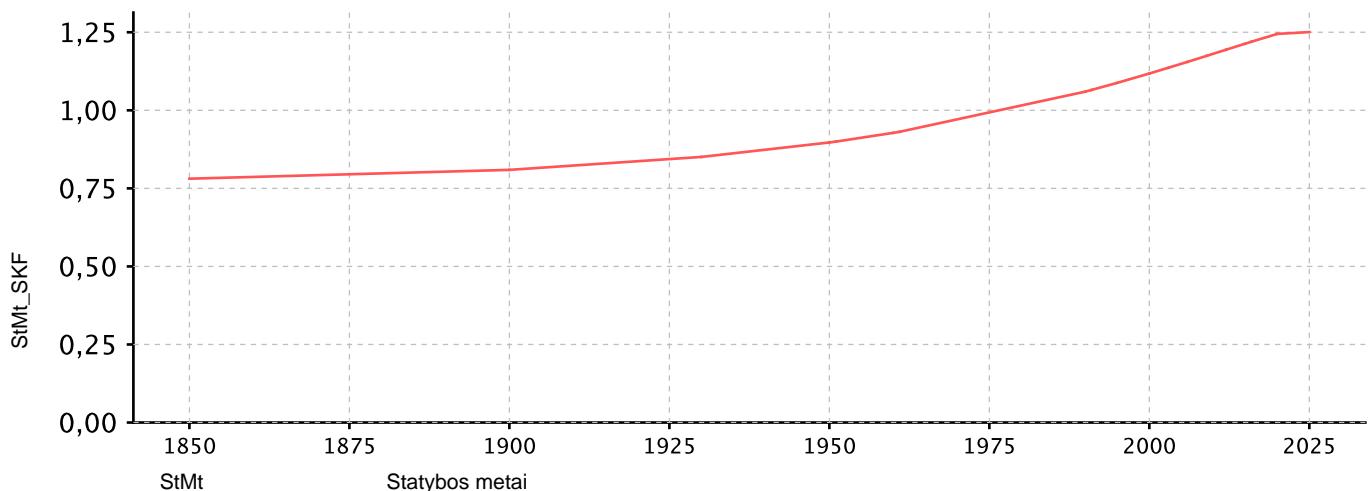
0.7

Statybos metai

StMt_SKF

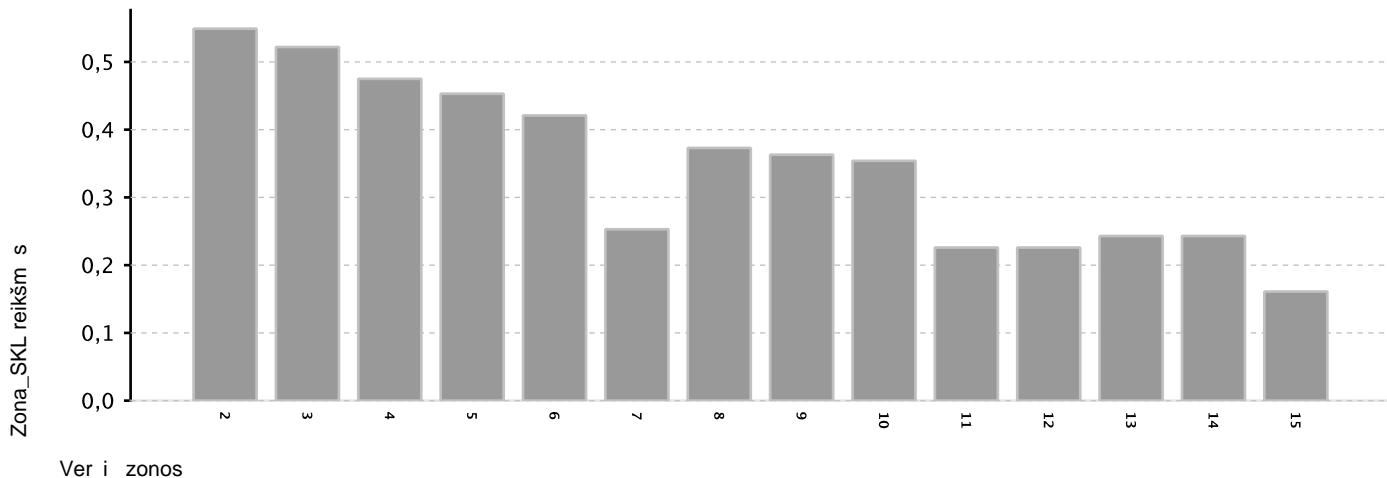
0.99

Viešbu i , prekybos, paslaug ir maitinimo

Modelis Nr.: 18944. Zona_SKL[^](1.0) x Pask_SKL[^](1.15) x Sn_SKL[^](1.05) x Auk_SKL[^](1.0) x Šl_SKL[^](0.6) x (1.1) [^] AmPb_BIN x (1.1) [^] RkKr_BIN x (1.2) [^] Auk11_BIN x (1.11) [^] Kanal_BIN x Bpl_SKF[^](0.7) x StMt_SKF[^](0.99) x (253.92 x Bpl_RKS - 63.46 x PgPl_RKS)

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

Paskirtis	Pagrindas: Pask_SKL		Laipsnis: 1.15	
Maitinimo	0.95	Paslaug	0.9	Prekybos
Viešbu i	1.0			1.0

Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL		Laipsnis: 1.05	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu

Aukštas	Pagrindas: Auk_SKL		Laipsnis: 1.0	
0-0	0.8	1-2	1.0	3-99

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL		Laipsnis: 0.6	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra
Ind. centrinis šildymas	1.04			0.65

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2025	1.0	

Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2025	1.0	

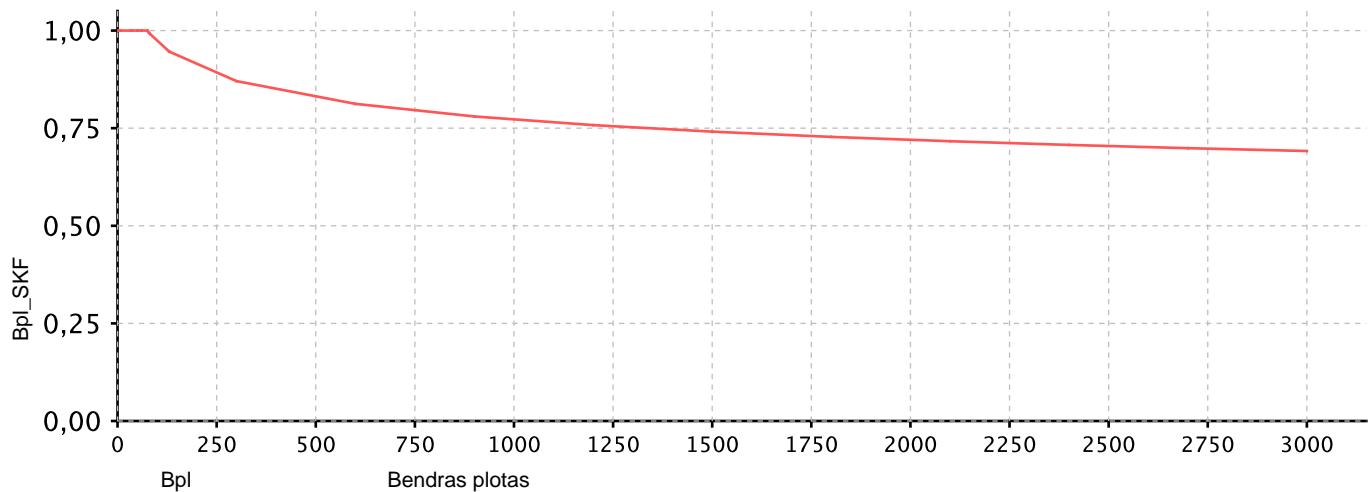
Vieno aukšto arba pirmas aukštas	Laipsnis: Auk11_BIN		Pagrindas: 1.2	
1-1	1.0			

Nuotek šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN		Pagrindas: 1.11	
Komunalinis nuotek	1.0	N ra	0.0	Vietinis nuotek šalinimas

Bendras plotas

Bpl_SKF

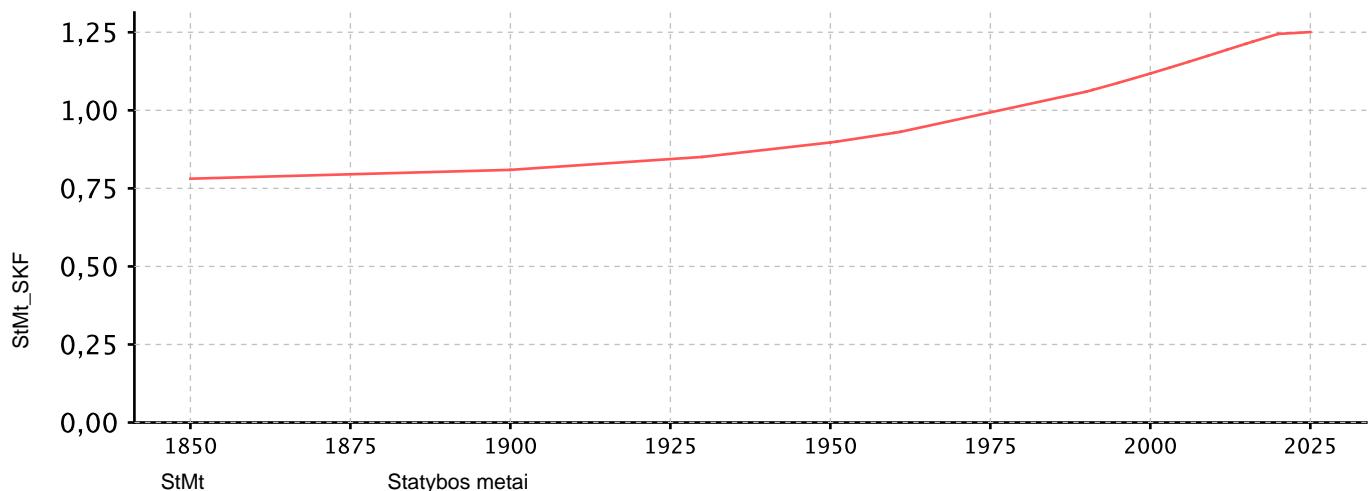
0.7

Statybos metai

StMt_SKF

0.99

Telši rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitos Nr.

2 priedas

VERTINIMO MODELIAI PAJAM METODU

2021 m. masinis vertinimas

Administracinių ir gydymo

$((BP \times (Užim\% / 100)) - (MokV \times (NTm\% / 100) + VRV \times (Drau\% / 100) + BP \times (Vald\% / 100) + BP \times (Remo\% / 100))) / (r / 100) \times ŽVK$,
kur:

BP (Bendrosios metinės pajamos) =

Vidutinė nuomos vertė $\times (BnPl - PgPl \times 0,25) \times 12$

MokV – mokestinė vertė

VRV – vidutinė rinkos vertė

BnPl – bendras plotas

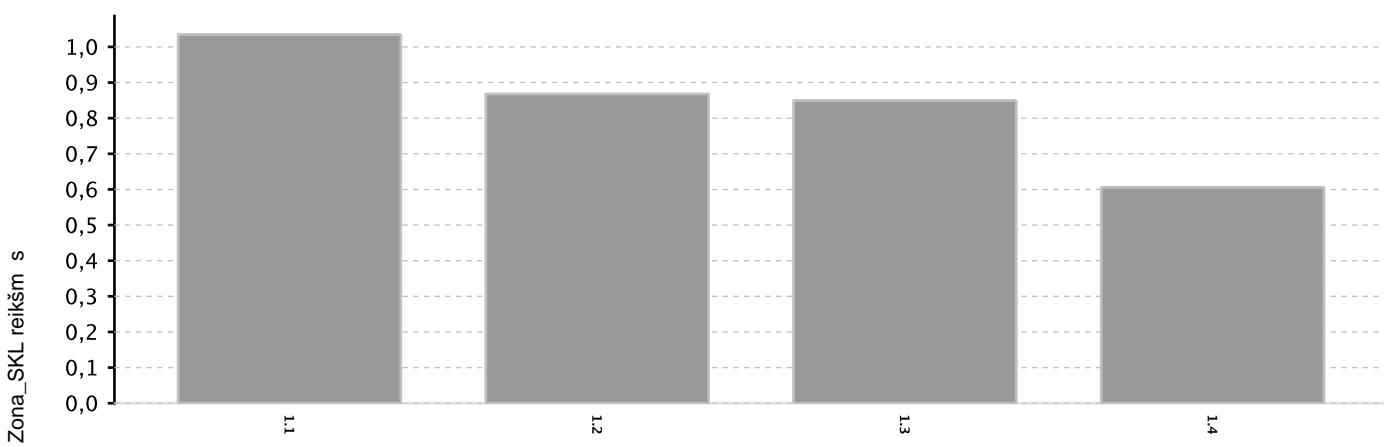
PgPl – pagalbinis plotas

Kit modelio rodiklių aprašymas pateiktas pajam rodiklių lentelėje.

Vidutinė nuomos vertė :

Modelis Nr.: 6477. Zona_SKL^(1.0) x Sn_SKL^(0.24) x Šl_SKL^(1.04) x (1.1) ^{AmPb_BIN} x (1.1) ^{RkKr_BIN} x (1.1) ^{Duj_BIN} x (1.02) ^{Kanal_BIN} x Bpl_SKF^(1.2) x StMt_SKF^(0.86) x 2.91

Vertė iš zonų Zona_SKL reikšmės

Vertė iš zonos

Modelio kintamųjų taikymo savybės ir reikšmės:

Sienų medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 0.24	
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokštės	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	Rūstai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 1.04	
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	Nėra	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

Rekonstravimo / kapitalinio remonto

Laipsnis: RkKr_BIN

Pagrindas: 1.1

1000-2000

0.0

2001-2099

1.0

Atnaujinimo (modernizavimo) metai

Laipsnis: AmPb_BIN

Pagrindas: 1.1

1000-2004

0.0

2005-2099

1.0

Dujos

Laipsnis: Duj_BIN

Pagrindas: 1.1

Gamtin s

1.0

Susystintos

0.0

N ra

0.0

Nuotek šalinimas

Laipsnis: Kanal_BIN

Pagrindas: 1.02

Komunalinis nuotek

1.0

N ra

0.0

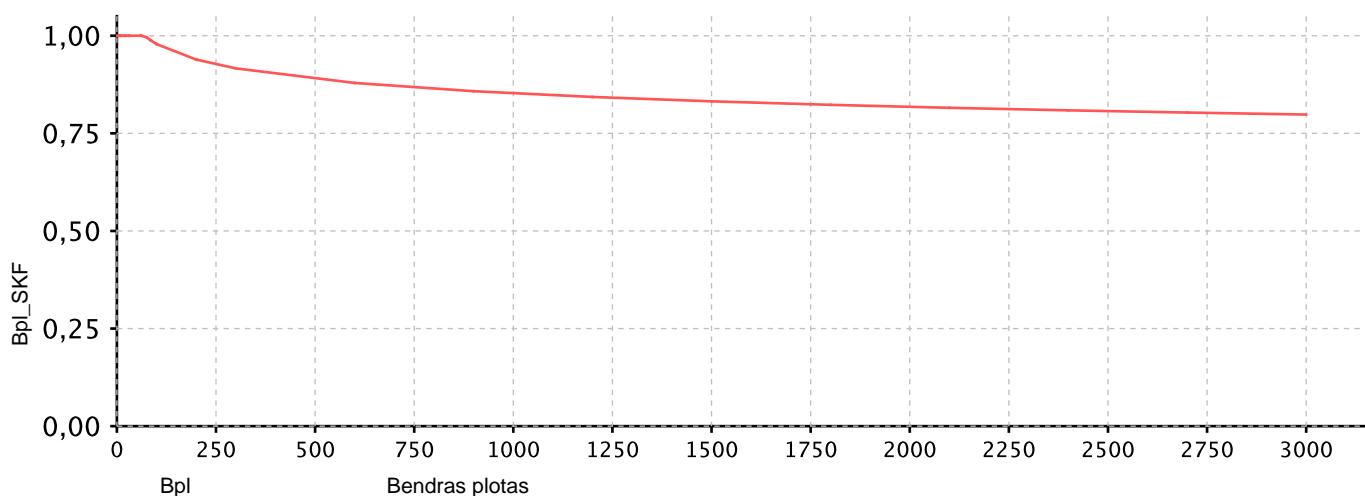
Vietinis nuotek šalinimas

1.0

Bendras plotas

Bpl_SKF

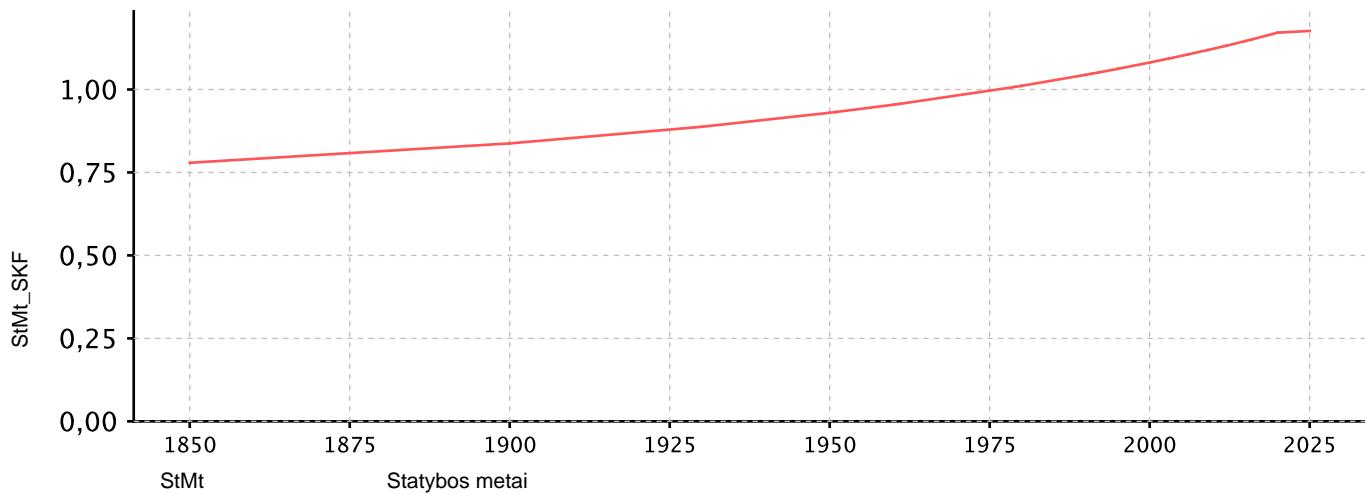
1.2

Statybos metai

StMt_SKF

0.86

Pajam rodikliai

Paskirtis:	Administracinių pajamų rodikliai	
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokesčio išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2

Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	70
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis:	Gydymo	
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9

Administracinių ir gydymo

$$((BP \times (Užim\% / 100)) - (MokV \times (NTm\% / 100) + VRV \times (Drau\% / 100) + \\ BP \times (Vald\% / 100) + BP \times (Remo\% / 100))) / (r / 100) \times ŽVK,$$

kur:

BP (Bendrosios metinės pajamos) =

Vidutinė nuomos vertė $\times (BnPl - PgPl \times 0,25) \times 12$

MokV – mokestinė vertė

VRV – vidutinė rinkos vertė

BnPl – bendras plotas

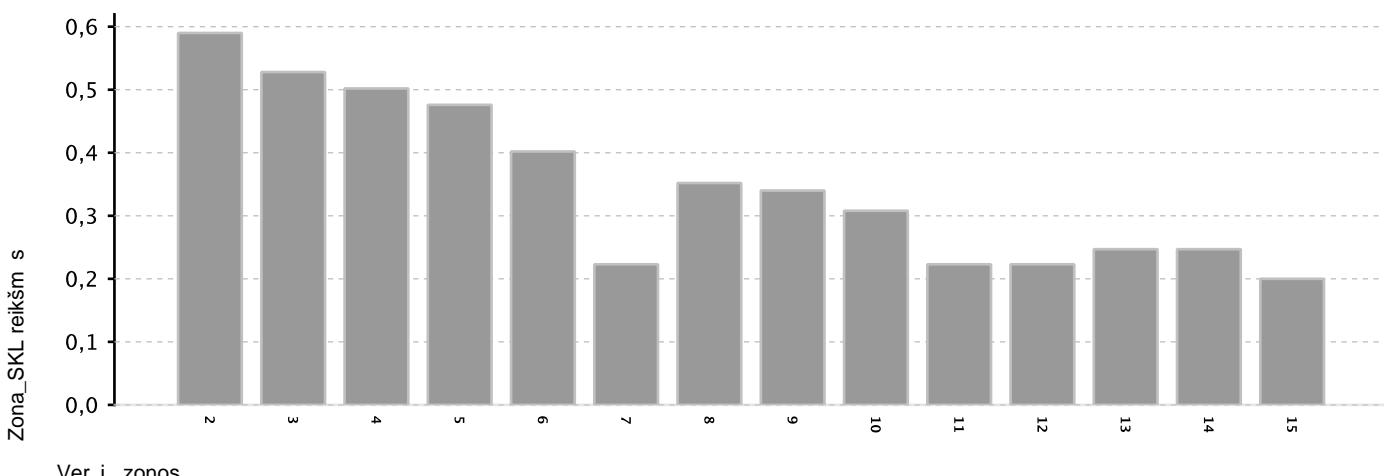
PgPl – pagalbinis plotas

Kit modelio rodiklių aprašymas pateiktas pajamų rodiklių lentelėje.

Vidutinė nuomos vertė :

Modelis Nr.: 6478. Zona_SKL^(1.0) x Sn_SKL^(0.24) x Šl_SKL^(1.04) x (1.1)^(1.1) x RkKr_BIN x (1.1)^(1.1) x AmPb_BIN x (1.1)^(1.1) x Duj_BIN x (1.02)^(1.02) x Kanal_BIN x Bpl_SKF^(1.2) x StMt_SKF^(0.86) x 2.91

Verčių zonos Zona_SKL reikšmės

Modelio kintamųjų taikymo slygos ir reikšmės:

Sienų medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL	Laipsnis: 0,24			
Akmenbetonis	0,92	Asbest cementinis su karkasu	0,55	Blokeliai	1,0
Gelžbetonio plokštės	0,94	Medis su karkasu	0,62	Metalas su karkasu	0,87
Molis	0,6	Monolitinis gelžbetonis	0,95	Plastikas su karkasu	0,6
Plytos	1,0	Rūstai	0,84	Stiklas su karkasu	0,9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL		Laipsnis: 1.04		
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra	0.8
Ind. centrinis šildymas	1.04				

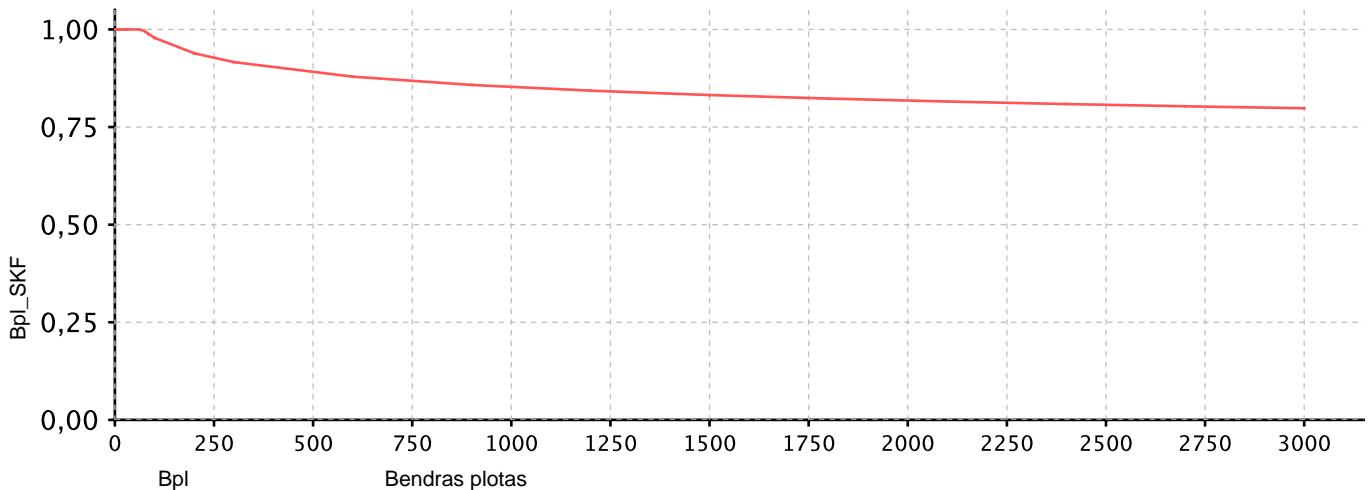
Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2099	1.0	

Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN		Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2099	1.0	

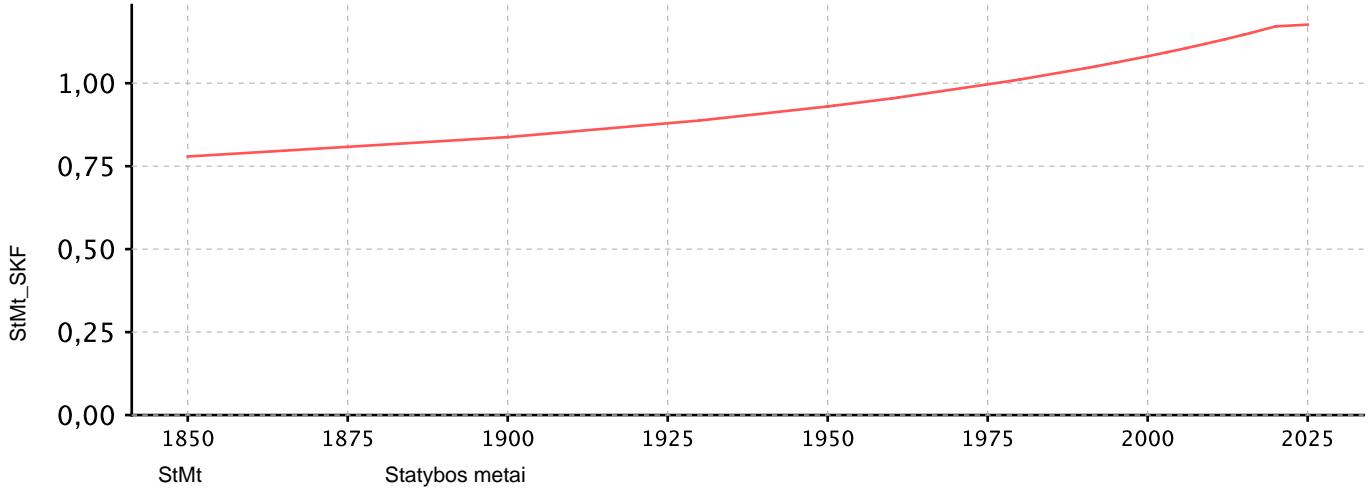
Dujos	Laipsnis: Duj_BIN		Pagrindas: 1.1		
Gamtin s	1.0	Suskystintos	0.0	N ra	0.0

Nuotek šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN		Pagrindas: 1.02		
Komunalinis nuotek	1.0	N ra	0.0	Vietinis nuotek šalinimas	1.0

Bendras plotas	Bpl_SKF		1.2	

Statybos metai	StMt_SKF		0.86	

Pajam rodikliai

Paskirtis: Administracin

Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	70
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis:	Gydymo	
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9

Viešbu i , prekybos, paslaug ir maitinimo

$((BP \times (Užim\% / 100)) - (MokV \times (NTm\% / 100) + VRV \times (Drau\% / 100) + BP \times (Vald\% / 100) + BP \times (Remo\% / 100))) / (r / 100) \times ŽVK$,

kur:

BP (Bendrosios metin s pajamos) =

Vidutin nuomas vert $\times (BnPl - PgPl \times 0,25) \times 12$

MokV – mokestin vert

VRV – vidutin rinkos vert

BnPl – bendras plotas

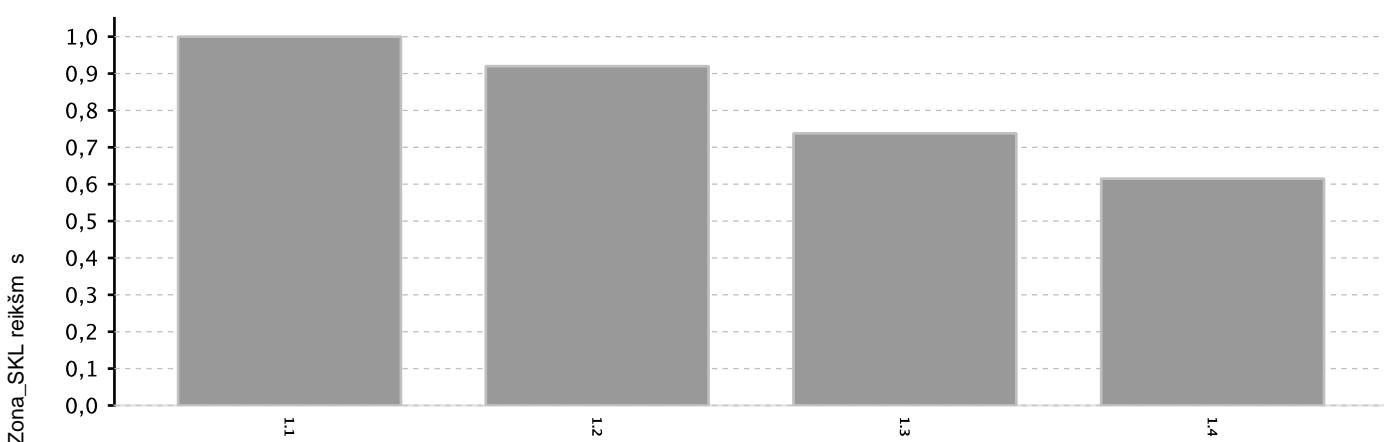
PgPl – pagalbinis plotas

Kit modelio rodikli aprašymas pateiktas pajam rodikli lentel je.

Vidutin nuomas vert :

Modelis Nr.: 6475. Zona_SKL^(1.0) x Pask_SKL^(1.15) x Sn_SKL^(1.05) x Auk_SKL^(1.0) x Šl_SKL^(0.6) x (1.1) ^ AmPb_BIN x (1.1) ^ RkKr_BIN x (1.2) ^ Auk11_BIN x (1.11) ^ Kanal_BIN x Bpl_SKF^(0.7) x StMt_SKF^(0.99) x 4.11

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintam j taikymo s lygos ir reikšm s:

Paskirtis		Pagrindas: Pask_SKL			Laipsnis: 1.15
Maitinimo	0.95	Paslaug	0.9	Prekybos	1.0
Viešbu i	1.0				

Sien medžiagos		Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 1.05
Akmenbetonis	0.92	Asbestcementis su karkasu	0.55	Blokeliai	1.0
Gelžbetonio plokšt s	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	R stai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Aukštas		Pagrindas: Auk_SKL			Laipsnis: 1.0
0-0	0.8	1-2	1.0	3-99	0.9

Šildymas		Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 0.6
Bendras centrinis šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	N ra	0.65
Ind. centrinis šildymas	1.04				

Atnaujinimo (modernizavimo) metai

Laipsnis: AmPb_BIN

Pagrindas: 1.1

1000-2000

0.0

2001-2099

1.0

Rekonstravimo / kapitalinio remonto

Laipsnis: RkKr_BIN

Pagrindas: 1.1

1000-2000

0.0

2001-2099

1.0

Vieno aukšto arba pirmas aukštasis

Laipsnis: Auk11_BIN

Pagrindas: 1.2

1-1

1.0

Nuotekų šalinimas

Laipsnis: Kanal_BIN

Pagrindas: 1.11

Komunalinis nuotekų

1.0

Nra

0.0

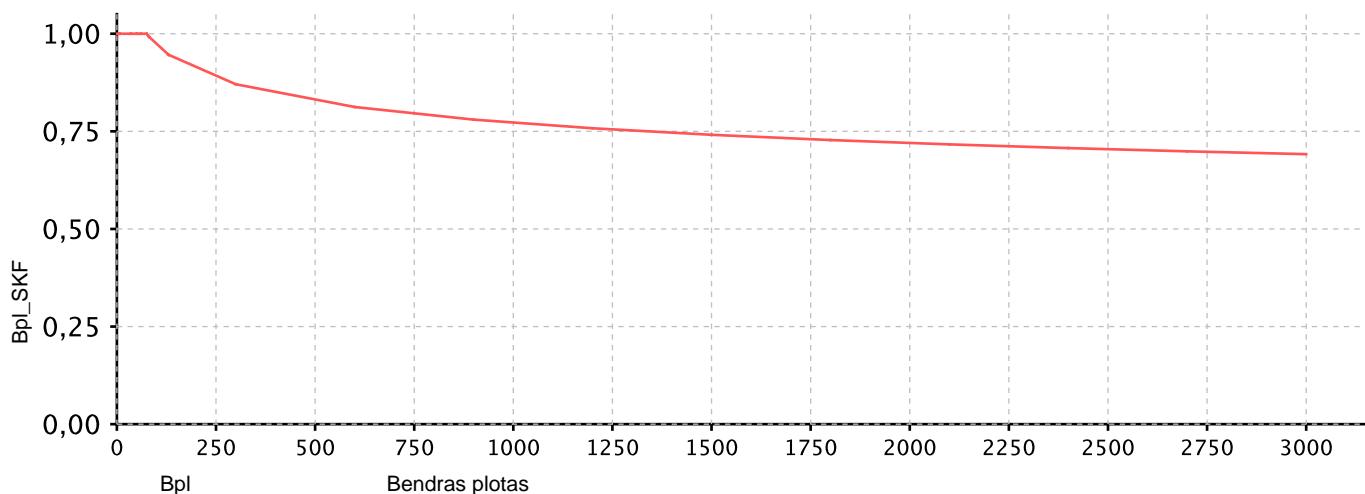
Vietinis nuotekų šalinimas

1.0

Bendras plotas

Bpl_SKF

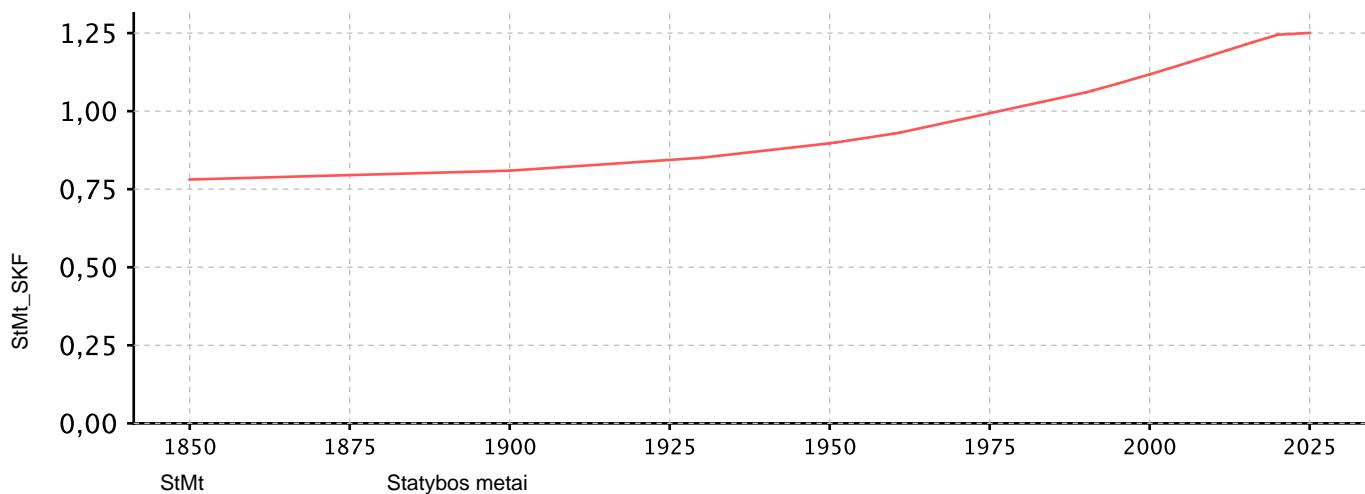
0.7

Statybos metai

StMt_SKF

0.99

Pajamų rodikliai

Paskirtis:	Maitinimo
Drau%	Draudimo išlaidų procentas
r	Kapitalizavimo norma
NTm%	NT mokesčių išlaidų procentas
Remo%	Remonto išlaidų procentas

Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis:	Paslaug	
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis:	Prekybos	
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis:	Viešbu i	
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9

Viešbu i , prekybos, paslaug ir maitinimo

((BP x (Užim% / 100)) - (MokV x (NTm% / 100) + VRV x (Drau% / 100) + BP x (Vald% / 100) + BP x (Remo% / 100))) / (r / 100) x ŽVK ,
kur:

BP (Bendrosios metin s pajamos) =

Vidutin nuomos vert x (BnPl - PgPl x 0,25) x 12

MokV – mokestin vert

VRV – vidutin rinkos vert

BnPl – bendras plotas

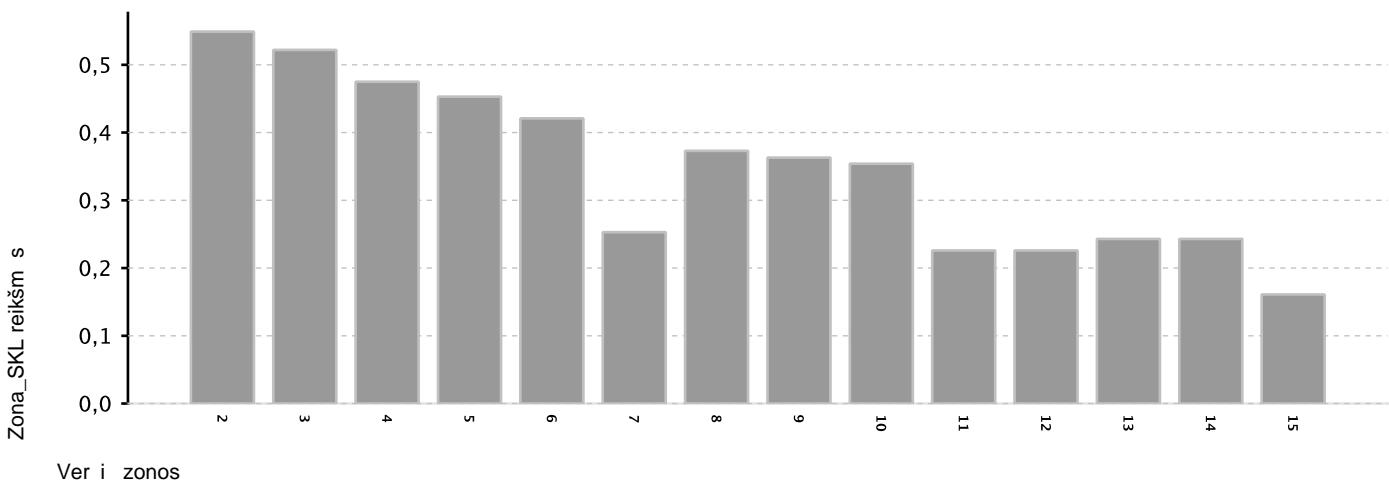
PgPl – pagalbinis plotas

Kit modelio rodikli aprašymas pateiktas pajam rodikli lentel je.

Vidutin nuomos vert :

Modelis Nr.: 6476. Zona_SKL^(1.0) x Pask_SKL^(1.15) x Sn_SKL^(1.05) x Auk_SKL^(1.0) x Šl_SKL^(0.6) x (1.1) ^ RkKr_BIN x (1.1) ^ AmPb_BIN x (1.2) ^ Auk11_BIN x (1.11) ^ Kanal_BIN x (1.1) ^ Kv_BIN x Bpl_SKF^(0.7) x StMt_SKF^(0.99) x 4.11

Ver i zon Zona_SKL reikšm s

Modelio kintamųjų taikymo s lygos ir reikšmės:

Paskirtis	Pagrindas: Pask_SKL			Laipsnis: 1.15	
Maitinimo	0.95	Paslaug	0.9	Prekybos	1.0
Viešbučių	1.0				

Sien medžiagos	Pagrindas: Sn_SKL			Laipsnis: 1.05	
Akmenbetonis	0.92	Asbest cementinis su karkasu	0.55	Blokai	1.0
Gelžbetonio plokštės	0.94	Medis su karkasu	0.62	Metalas su karkasu	0.87
Molis	0.6	Monolitinis gelžbetonis	0.95	Plastikas su karkasu	0.6
Plytos	1.0	Rūstai	0.84	Stiklas su karkasu	0.9

Aukštasis	Pagrindas: Auk_SKL			Laipsnis: 1.0	
0-0	0.8	1-2	1.0	3-99	0.9

Šildymas	Pagrindas: Šl_SKL			Laipsnis: 0.6	
Bendras centrinių šildymas	1.0	Vietinis šildymas	0.96	Nra	0.65
Ind. centrinių šildymas	1.04				

Rekonstravimo / kapitalinio remonto	Laipsnis: RkKr_BIN			Pagrindas: 1.1	
1000-2000	0.0	2001-2099	1.0		

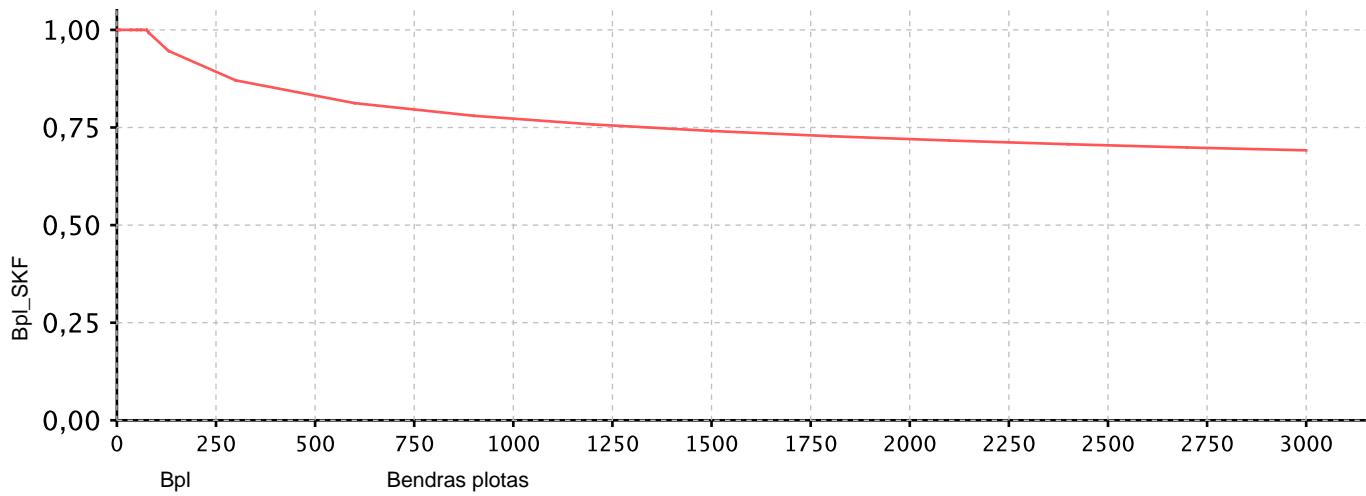
Atnaujinimo (modernizavimo) metai	Laipsnis: AmPb_BIN			Pagrindas: 1.1	
1000-2004	0.0	2005-2099	1.0		

Vieno aukšto arba pirmas aukštasis	Laipsnis: Auk11_BIN			Pagrindas: 1.2	
1-1	1.0				

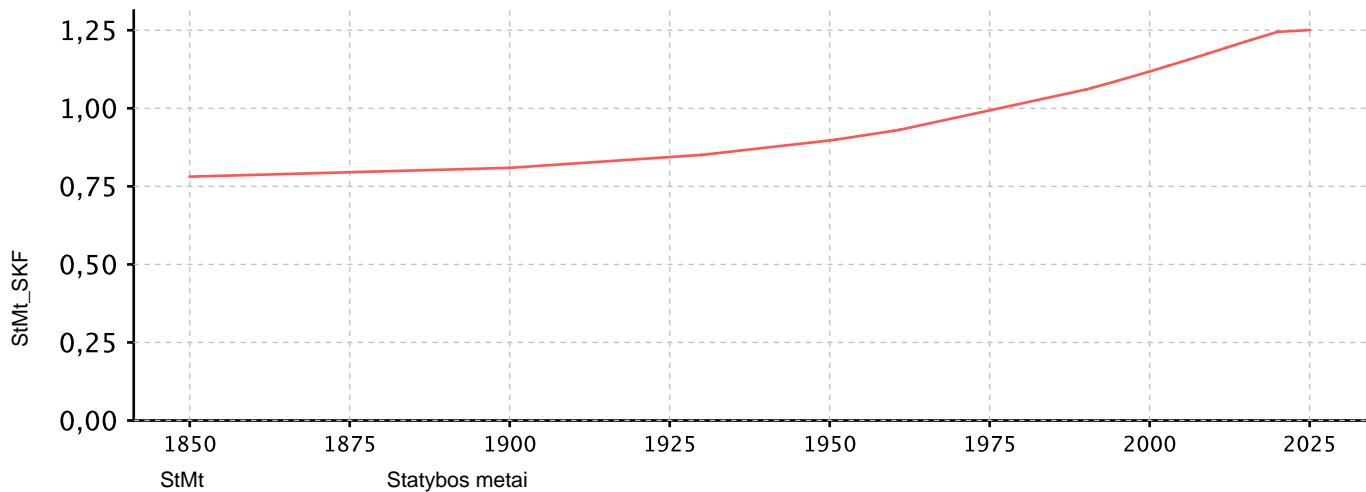
Nuotekų šalinimas	Laipsnis: Kanal_BIN			Pagrindas: 1.11	
Komunalinis nuotekų	1.0	Nra	0.0	Vietinis nuotekų šalinimas	1.0

Karštas vanduo	Laipsnis: Kv_BIN			Pagrindas: 1.1	
Yra	1.0	Nra	0.0		

Bendras plotas	Bpl_SKF			0.7	

Statybos metai	StMt_SKF	0.99
----------------	----------	------

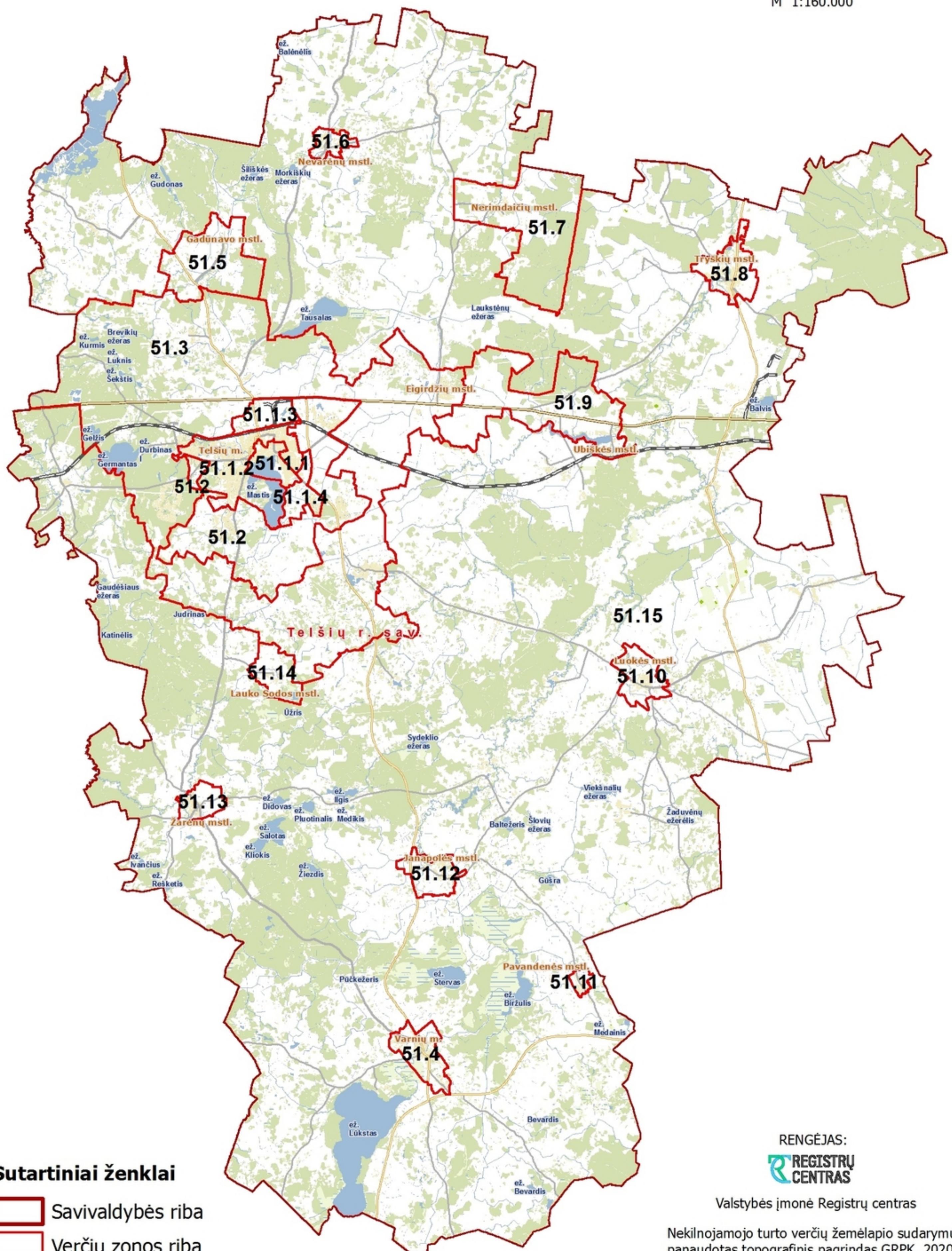
Pajam rodikliai

Paskirtis: Maitinimo		
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis: Paslaug		
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis: Prekybos		
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5

Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9
Paskirtis:	Viešbu i	
Drau%	Draudimo išlaid procentas	0,1
r	Kapitalizavimo norma	12
NTm%	NT mokes io išlaid procentas	0,5
Remo%	Remonto išlaid procentas	2
Vald%	Turto valdymo išlaid procentas	2
Užim%	Užimtumo procentas	75
ŽVK	Žem s vert s takos koeficientas	0,9

Telšių r. savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto verčių zonų žemėlapis

M 1:160.000

Sutartiniai ženklai

- Savivaldybės riba
- Verčių zonos riba

5.2 Verčių zonos Nr.

RENGĖJAS:

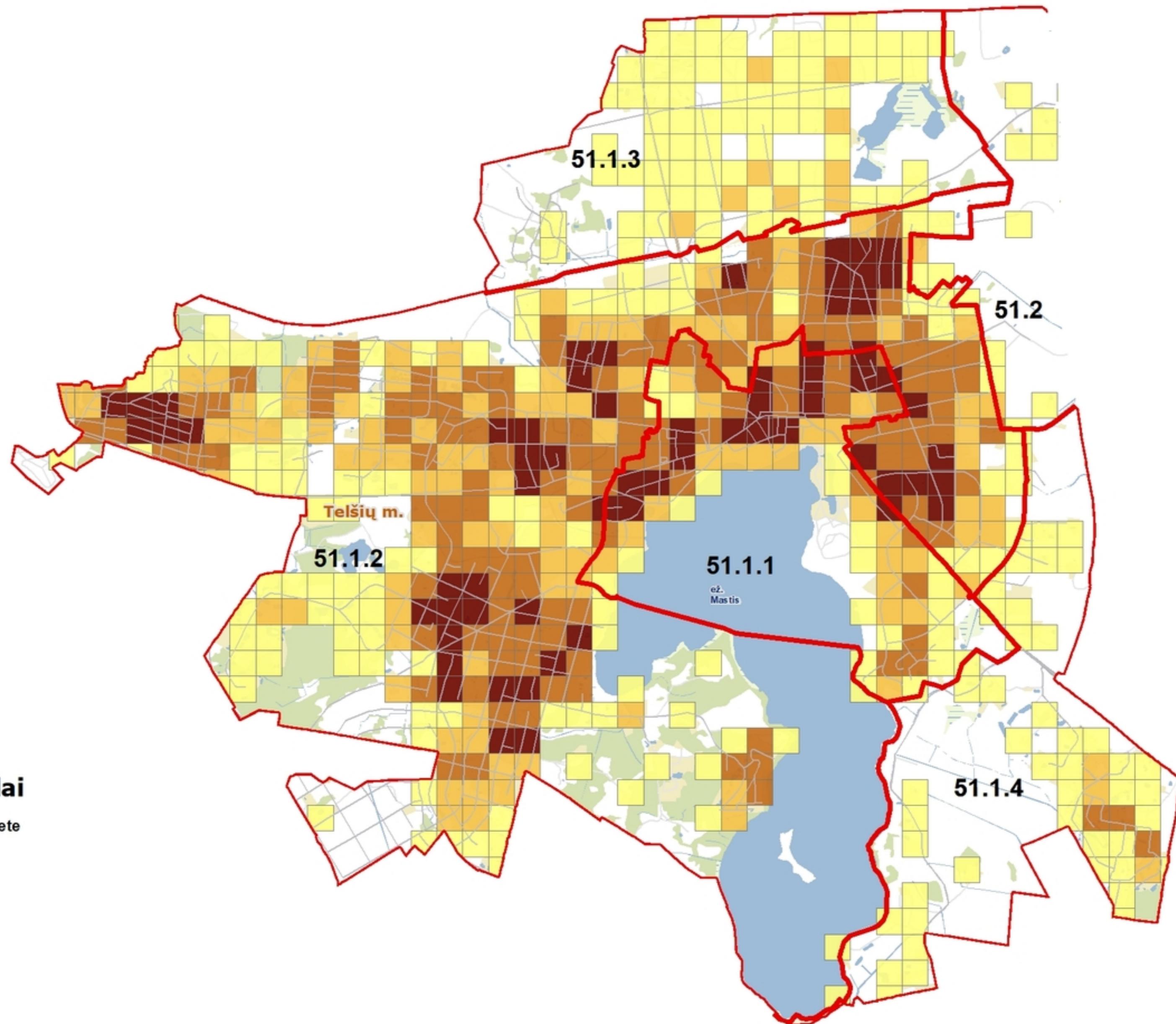
Valstybės įmonė Registrų centras

Nekilnojamojo turto verčių žemėlapio sudarymui
panaudotas topografinis pagrindas GRPK, 2020

Sudarymo data: 2020 m. rugpjūčio 1 d.

Telšių miesto teritorijos užstatymo pastatais intensyvumo žemėlapis

1:26.000

RENGĖJAS:
**REGISTRŲ
CENTRAS**

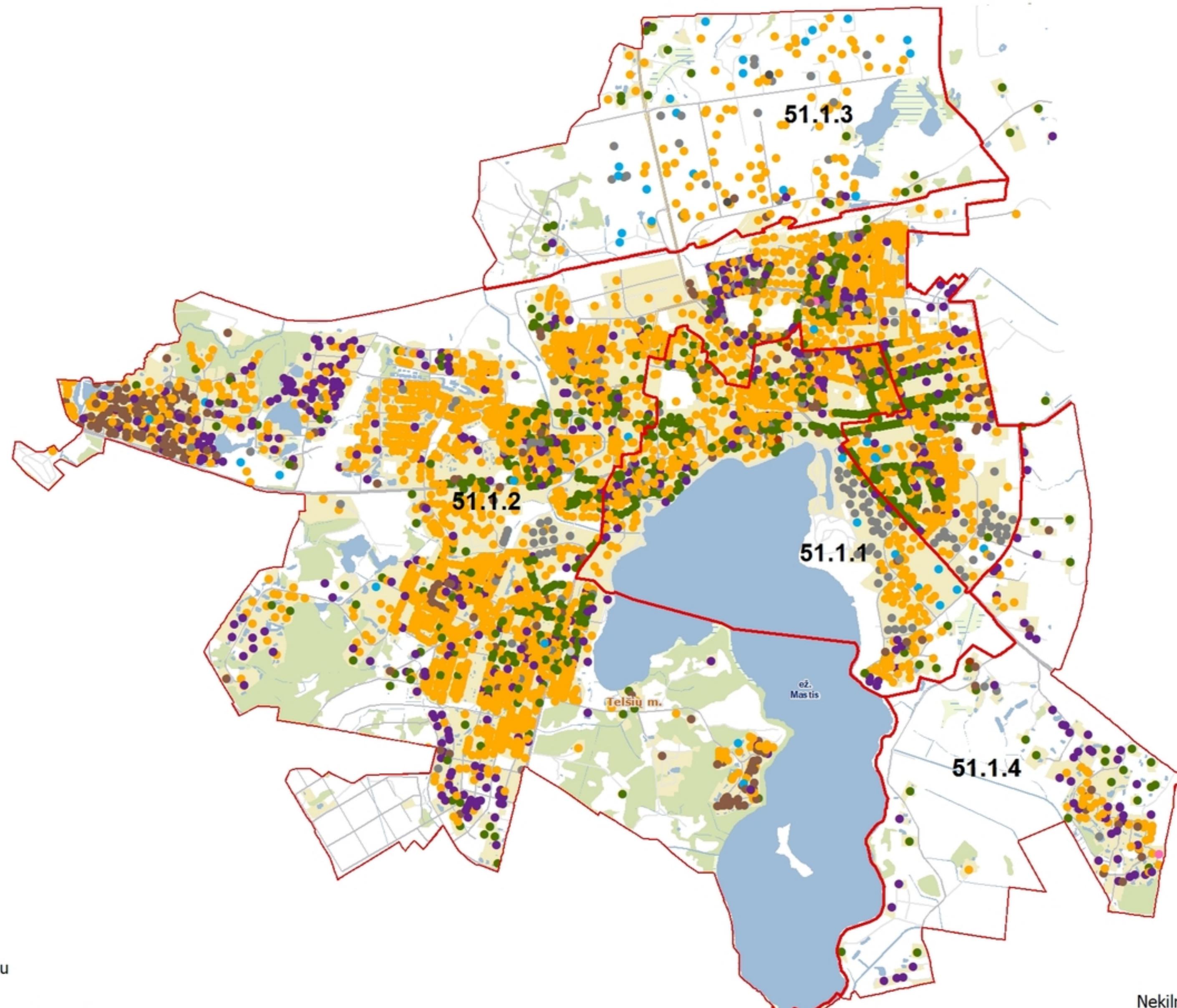
Valstybės įmonė Registrų centras

Nekilnojamojo turto verčių žemėlapio sudarymui
panaudotas topografinis pagrindas GRPK, 2020

Sudarymo data: 2020 m. rugpjūčio 1 d.

Pastatų išsidėstymo Telšių miesto teritorijoje pagal sienų medžiagas žemėlapis

M 1:26.000

RENGĖJAS:
REGISTRŲ CENTRAS

Valstybės įmonė Registrų centras

Nekilnojamojo turto verčių žemėlapio sudarymui
panaudotas topografinis pagrindas GRPK, 2020

Sudarymo data: 2020 m. rugpjūčio 1 d.

Telšių rajono savivaldybės teritorijos
nekilnojamojo turto masinio vertinimo
ataskaitos Nr.
6 priedas

ATASKAITOS DERINIMO IR VIEŠO SVARSTYMO DOKUMENTAI

Elektroninio dokumento nuorašas

NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO DOKUMENTŲ VIEŠO SVARSTYMO SU VISUOMENE ATASKAITA

Vadovaudamasi Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1049 „Dėl Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių patvirtinimo“, 37 punktu, valstybės įmonė Registrų centras nuo 2020 m. rugsėjo 14 d. iki rugsėjo 25 d. pristatė Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentus viešam svarstymui su visuomene. Apie nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų viešą svarstymą 2020 m. rugpjūčio 21 d. buvo paskelbta leidinyje „Telšių žinios“.

Nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų viešo svarstymo su visuomene rezultatai:

per nustatytą 10 darbo dienų laikotarpį susipažinti su Telšių rajono savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentais neatvyko nė vienas gyventojas.

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vertintoja ekspertė,
nekilnojamojo turto vertintoja
(pažymėjimo Nr. A 000194)

Loreta Dūdienė

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausasis specialistas vertinimui,
nekilnojamojo turto vertintojas
(pažymėjimo Nr. A 000191)

Julijus Ukanis

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausioji specialistė vertinimui,
nekilnojamojo turto vertintoja
(pažymėjimo Nr. 000270)

Jurgita Jagučanskienė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybės įmonė Registrų Centras
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Nekilnojamojo tuto masinio vertinimo dokumentų viešo žvarstymo su visuomenė ataskaita
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-10-01 14:40 Nr. NSVM-38 (7.21 E)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmenis vardas, pavardė ir pareigos	Julijus Ukanis Vyriausiasis specialistas vertinimui
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-01 13:41
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-01 13:41
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2010-11-22 14:30 - 2021-11-21 14:30
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmenis vardas, pavardė ir pareigos	Jurgita Jagučanskienė Vyriausioji specialistė vertinimui
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-01 14:10
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-01 14:10
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2010-11-22 00:20 - 2021-11-21 00:20
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmenis vardas, pavardė ir pareigos	Loreta Dūdienė Vertintoja ekspertė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-01 14:41
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-01 14:42
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2010
Sertifikato galiojimo laikas	2010-09-09 12:50 - 2024-09-07 23:50
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmenis vardas, pavardė ir pareigos	Jurgita Jagučanskienė Vyriausioji specialistė vertinimui
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-01 14:50
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-01 14:51
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2010-11-22 00:20 - 2021-11-21 00:20
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DekaDoc v.20200920.5
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	

Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdineęs darbuotojas	2020-10-01 16:43 nuorašą suformavo Jurgita Jagučanskienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-

**NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO DOKUMENTŲ DERINIMO SU
SAVIVALDYBE ATASKAITA**

Vadovaudamasi Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1049 „Dėl Nekilnojamojo turto vertinimo taisyklių patvirtinimo“, 36.1 papunkčiu, valstybės įmonė Registrų centras 2020 m. rugsėjo 10 d. raštu Nr. NS-11422 (7.18 E) „Dėl žemės ir nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų svarstymo“ paprašė Telšių rajono savivaldybės pateikti pastabas dėl nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų.

Per nustatytą 30 dienų laikotarpį Telšių rajono savivaldybė pastabų nepateikė.

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vertintoja ekspertė,
nekilnojamojo turto vertintoja
(pažymėjimo Nr. A 000194)

Loreta Dūdienė

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausasis specialistas vertinimui,
nekilnojamojo turto vertintojas
(pažymėjimo Nr. A 000191)

Julijus Ukanis

Turto vertinimo valstybės reikmėms skyriaus
vyriausioji specialistė vertinimui,
nekilnojamojo turto vertintoja
(pažymėjimo Nr. 000270)

Jurgita Jagučanskienė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybės įmonė Registrų Centras
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Nekilnojamoji turto masinio vertinimo dokumentų derinimo su savivaldybe ataskaita
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-10-20 13:38 Nr. NSVM-116 (7.21 E)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Julijus Ukanis Vyriausasis specialistas vertinimui
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-20 13:13
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-20 13:14
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2019-11-22 14:30 - 2021-11-21 14:30
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jurgita Jagučanskienė Vyriausioji specialistė vertinimui
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-20 13:23
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-20 13:24
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2019-11-22 09:26 - 2021-11-21 09:26
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Loreta Dūdienė Vertintoja ekspertė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-20 13:31
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-20 13:32
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2019-09-09 12:56 - 2024-09-07 23:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jurgita Jagučanskienė Vyriausioji specialistė vertinimui
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-10-20 13:39
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-10-20 13:39
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2019-11-22 09:26 - 2021-11-21 09:26
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DekaDoc v.20201020.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	

Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2020-10-20 13:54 nuorašą suformavo Jurgita Jagučanskienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Valstybės įmonei Registrų centrai

Į 2020-10-30 Nr. NS-28540(7.18E)

DĖL NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO DOKUMENTŲ

Finansų ministerija, susipažinusi su Valstybės įmonės Registrų centro pateiktais derinti nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų projektais – Lietuvos Respublikos teritorijos ir savivaldybių teritorijų nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitomis kartu su nekilnojamojo turto masinio vertinimo dokumentų viešo svarstymo su visuomenė ir derinimo su savivaldybėmis ataskaitomis, informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų neturi.

Gabija Brazauskienė, tel. 239 0277, el. p. gabija.brazauskienė@finmin.lt

DM NTMj paketinė_07.24.docx

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos finansų ministerija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL NEKILNOJAMOJO TURTO MASINIO VERTINIMO DOKUMENTU
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-11-24 11:23 Nr. ((14.12E-01)-5K-2019498)-6K-2006666
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2020-11-24 11:36 Nr. NG-43533 0
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Sadeckas Darius Viceministras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-11-24 10:59
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-11-24 10:59
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2018-09-26 10:59 - 2021-09-25 10:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	LR Finansų ministerijos raštinė Raštinė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-11-24 11:23
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-11-25 19:55
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2019-02-28 16:28 - 2022-02-27 16:28
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Daiva Dobilienė Dokumentų registratorė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-11-24 11:36
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-11-24 11:36
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	kada-RCSRV1-CA
Sertifikato galiojimo laikas	2020-04-20 14:41 - 2021-04-20 14:41
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Sekasoft.AIS:EDVS:1.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2020-11-30 08:04 nuorašą suformavo Mariana Makovskė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-